

OPINNÄYTETYÖ

**Kohti tavoitteellisempaa ja
nuorisotyöllisempää seurakunnan digityötä.**

Rose-Marie Virolainen

Yhteisöpedagogi (YAMK)
(90 op)

Arvioitavaksi jättämisaika 4/2022

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Yhteisöpedagogin koulutus (YAMK)

Tekijä: Rose-Marie Virolainen

Opinnäytetyön nimi: Kohti tavoitteellisempaa ja nuorisotyöllisempää seurakunnan digityötä.

Sivumäärä: 85 ja 21 liitesivua

Työn ohjaaja: Merja Kylmäkoski

Työn tilaaja: Uudenkaupungin seurakunta

Kehittämistyön tavoitteena oli parantaa Uudenkaupungin seurakunnan digitaalisen nuorisotyön nykytilaa. Vaikka hyvää digityötä, erityisesti somen kautta oli tehty, on strateginen työote puuttunut. Samalla nuorisotyöllä on ollut vastuuta seurakunnan yleisestä digityöstä, joka kehittämisen kautta rajattiin nuorisotyöltä pois. Tämä auttoi kohdentamaan resursseja nuoriin ja nuorisotyöllisiin prosesseihin.

Kehittämisessä hyödynnettiin autoetnografista lähestymistapaa. Aineistoa kerättiin nuorten kyselyllä ja ideointi-illalla, työntekijöiden kehittämispajoilla ja itsearviointilla, benchmarkkauksella sekä havainnoinnilla. Valtaosa kyselyyn vastanneista oli osallistunut aikaisemminkin seurakunnan toimintaan. Tietoisuus seurakunnan sometyöstä oli yllättävän vähäistä. Sometyön kohdennettavuutta parannettiin nuorten toiveita kuunnellen ja tiedostusta lisättiin. Kyselyn mukaan nuoret kokevat jäävänsä ruudun ääreen pidemmäksi aikaa, kuin oli tarkoitus. Tämä vahvisti digihyvinvoinnin tukemisen merkitystä ja toimintakulttuuria, jossa kännykät jätetään ohjatun toiminnan ja yön ajaksi parkkiin.

Kehittämispajoissa ilmeni, ettei nuorisotyöllä ollut yhdessä jaettua käsitystä siitä, mitä digitaalisella nuorisotyöllä tarkoitetaan. Oleellisemmaksi kuin innovoida uutta, selkeytyi tarve kirkastaa, mitä digitaalisella nuorisotyöllä tarkoitetaan ja miksi seurakunnassa sitä tulisi tehdä.

Suosituksena on edelleen kehittää työtä nuoria kuunnellen ja osallistaen, vahvistaa nuorisotiimin nuorisotyöllistä digiosaamista ja luoda yhdessä jaettu käsitys nuorisotyön tavoitteista, joita digityöllä voidaan tukea. Kun seurakuntia kannustetaan tekemään strategista digitaalista nuorisotyötä (2016, 2019), olisi kiinnostava tietää, miten seurakunnissa ja sen nuorisotyössä ylipäättään tehdään työn srategista suunnittelua. Tästä syntyisi hyvä jatkotutkimus.

Asiasanat: Kirkon nuorisotyö, digitaalinen nuorisotyö, osallisuus
---

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Degree Programme in NGO and Youth Work, Master's Degree

Author: Rose-Marie Virolainen
Title: Developing Digital Youth Work in Uusikaupunki Parish
Number of Pages: 85 and 21 attachment pages
Supervisor: Principal Lecturer Merja Kylmäkoski
Commissioned by: Uusikaupunki Parish

The aim of this thesis is the development of youth work in Uusikaupunki parish. Although digital youth work is already carried out in Uusikaupunki parish, it often lacks goals and strategy. Digital youth work needs support to become more professional. Digitalization plays an important role in the parish's youth workers' team, but the focus should be more in young people, not in the whole organization.

The research methods were survey, co-development, observation and self-assessment methods (self-assessment tool, swot analysis and benchmarking). In the development process, the approach was autoethnographic.

According to the results of this thesis, it seems that young people in Uusikaupunki need more information about the church activities in social media. The results also indicate that youngsters, in their own opinion, use digital technology more than intended. Thus, action needs to be taken on digital well-being.

The development workshops for youth workers revealed that youth workers did not share a common understanding of what digital youth work means. More important than innovating, is to clarify what digital youth work means and why it is needed in the church context.

Based on this study the following is recommended: Because digital youth work has the same goals as youth work in general, the parish needs to clarify its goals for youth work in general. The use of digital media and technology in youth work should always support these goals. We also need more professional self-development and training. As parishes are encouraged to do digital youth work, further studies could be conducted on how parishes and their youth work, in general, carry out strategic planning.

Keywords: Church Youth Work, Digital Youth Work, Participation

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	7
2	KEHITTÄMISTYÖN POHJA	8
	2.1 Työn tarpeen määrittely	8
	2.2 Tutkimuksellisen kehittämistyön rajausta ja tavoitteet.....	10
	2.3 Työn tilaaja.....	11
	2.3.1 Uudenkaupungin seurakunta	11
	2.3.2 Nuorisotyö	11
	2.3.3 Digitaalisen nuorisotyön lähtötilanne	13
3	NUORISOTYÖ KIRKOSSA	15
	3.1 Työntekijät, kasvun tukijat.....	15
	3.2 Työn ydin	16
	3.3 Toimintamuodot ja toimintaympäristöt	18
4	NUORISOTYÖ JA DIGITALISAATIO	19
	4.1 Digitaalinen nuorisotyö.....	19
	4.2 Nuorisotyön digitalisaation johtaminen	20
	4.3 Digitaalinen osaaminen	22
	4.4 Digitaalinen nuorisotyö kirkossa	23
5	OSALLISUUS	25
	5.1.1 Osallisuus ja nuorisotyö	25
	5.2 Osallisuudesta kirkossa	26
6	KEHITTÄMISPROSESSIN KUVAUS	29
	6.1 Autoetnografinen lähestymistapa tiedon rakentamisessa	29

6.2	Menetelmien valitseminen ja valmistelu.....	30
6.3	Havainnointi	31
6.4	Kyselyn toteutus	31
6.5	Yhteiskehittämisspajojen ja ideointi-illan suunnittelu ja valmistelu.....	32
6.6	Työntekijöiden yhteiskehittämisspajojen kulku.....	34
6.7	Nuorten ideointi-illan kulku	36
6.8	Itsearvio.....	37
6.8.1	Digitaalisen osaamisen itsearvio	37
6.8.2	Nelikenttäanalyysi (SWOT).....	38
6.8.3	Bechmarkkaus	39
6.9	Eettisyys ja luotettavuus.....	40
7	AINEISTOSTA ESIIN NOUSSUTTA	43
7.1	Havainnointi	43
7.2	Kysely	50
7.3	Työntekijöiden yhteiskehittämissijat	53
7.4	Nuorten ideointi-ilta.....	56
7.5	Itsearviointimenetelmät.....	58
7.5.1	Digitaalisen osaamisen itsearviointi	59
7.5.2	Nelikenttäanalyysi (SWOT).....	64
7.5.3	Benchmarkkaus	67
8	TULOKSET JA KEHITTÄMISEHDOTUKSET	72
8.1	Resurssit ja osaamistarpeet.....	72
8.2	Nuorisotyön tavoitteet.....	73
8.3	Tiedon kulku.....	74
8.4	Verkkonuorisotyön kohdentaminen nuoria tavoittavamaksi.....	74

8.5 Keskiössä nuori, ei välineet.....	76
8.6 Digitaalisen nuorisotyön suunnitelmallisesta johtamisesta.....	77
9 LOPUKSI.....	79
LIITTEET	86

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni ajatus digitaalisen nuorisotyön äärellä sai alkunsa keväällä 2019, jolloin vastasin työsähköpostiini tulleet digitaalista nuorisotyötä käsittelevään kyselyyn. Kyseessä oli Nuori kirkko ry:n (nykyinen LNK), Kirkkohallituksen Kasvatus ja perheasiat -yksikön sekä ”Digitaalisen nuorisotyön osaamiskeskuksen Verken” yhdessä toteuttama ”Digitaalisen nuorisotyön ja varhaiskasvatuksen tilaa seurakunnissa selvittäneestä” kyselystä (Nuori kirkko ry & Kirkkohallituksen kasvatus ja perheasiat- yksikkö 2019.) Kyselyn kautta hahmotin digitalisaatio ilmiön ja nuorisotyön suhdetta; Moni kysymys termeineen ja väittämineen avasi silmäni osaamistarpeille, jotka koskivat koko tiimiämme; Sain kuulla, että kollegani jopa jättivät kyselyyn vastaamisen väliin, koska kokivat sen hankalaksi. Kysymys valmiuksistamme digitaalisen nuorisotyön äärellä jäi askarruttamaan mieltäni ja oli alkusysäys tähän työelämälähtöiseen tutkimukselliseen kehittämisprojektiin.

Projekti Uudenkaupungin seurakunnan nuorisotyön kehittämisestä, digitaalisen nuorisotyön viitekehyksestä, alkoi keväällä 2019 ideasta ja kulki työni- ja opintojeni rinnalla noin kolme vuotta. Aiheen valinta, digitaalinen nuorisotyö, huomioitiin myönteisesti työntilajataholla. Digitaalisen nuorisotyön merkitys lasten- ja nuorten tavoittamisen suhteen mainittiin toukokuussa 2019 kirkkoneuvostossa nuorisotyön vastaavan paikan käsittelyn yhteydessä. Sittenmin työn kuvani muutos tiimivastaavana toi kehittämiseen luontaisesti työn suunnitelmallisen johtamisen näkökulman.

Kehittämistyön tarkoitus on parantaa tilaajaorganisaation digitaalisen nuorisotyön tilaa kartoittamalla lähtötilannetta ja vahvistamalla digitaalista nuorisotyötä koskevaa osaamista nuorisotyön suunnittelussa ja käytännön toiminnoissa. Tutkimuksellisen kehittämistyön rajausta ja kohdennus nuorisotyö fokuksena tuntui hankalalta, sillä seurakuntamme nuorisotyölle on työnjao-llisesti kuulunut vielä opinnäytetyön tekovaiheessa vastuuta seurakunnan yleisestä digityöstä.

Alussa selkeytin Uudenkaupungin seurakunnan digitaalisen nuorisotyön nykytilaa. Tiedon rakentamisessa hyödynsin autoetnografista lähestymistapaa sekä nuorten ja työntekijöiden osallistamista. Kehittämisaineistoa hankkiessa käytin sekä laadullisen että määrällisen tutkimuksen menetelmiä; kyselyjä, yhteiskehittämisen pajoja, erilaisia itsearviointimalleja ja havainnointia. Muihin toimijoihin vertailua helpotti koronan digiloikka, joka osui kehittämistyön aikajanelle.

2 KEHITTÄMISTYÖN POHJA

Digitaalisella nuorisotyöllä tarkoitetaan digitaalisen median ja teknologian hyödyntämistä tai käsittelemistä nuorisotyössä. Työ jakaa samat tavoitteet kuin nuorisotyö itsessään (Verke 2021c).

2.1 Työn tarpeen määrittely

Elämme digitalisoituvassa maailmassa ja yhteiskunnassa. Vaikkei digitalisaatio globaalina megatrendinä ole uusi, on se silti hyvin ajankohtainen (Joensuu 2020). Kyseessä on kokonaisvaltainen kulttuurinen ilmiö, jonka vaikutukset ja laajuus ulottuvat niin aikuisiin, nuoriin kuin lapsiin (Verke 2019, 11–12). Verkko kulkee mukana ja se on saumattomasti osa nykyihmisen arkea.

Digitaidot lukeutuvat tämän päivän kansalaistaidoiksi (Valtioneuvosto 2020). Osaamisvaatimuksiin ei lukeudu vain tekninen taitaminen, vaan henkilökohtaiseen digiosaamiseen kuuluu monenlaisia tiedollisia ja taidollisia valmiuksia. Ymmärrystä tarvitaan niin tietoturvasta, medialukutaidosta kuin lainsäädännöstäkin (Lauha 2020).

Digitaalinen nuorisotyö kytkeytyy laajempaan yhteiskunnalliseen kontekstiin (Lauha 2016, 20). ”Yhteiskunta muuttuu ja nuorisotyö sen mukana” (Verke 2019, 9). Älylaitteet ovat hyödyllisiä arjen helpottajia, mutta myös digitaalisen ajan tietoähkyn koukuttajia ja hyvinvoinnin haastajia (MLL 2020). Nuorisotyöllä nuorten kasvun ja hyvinvoinnin tukijoina tulisi olla myös rooli nuorten digihyvinvoinnin tukemisessa. Tarvitsemme tukea tasapainoisen digiarjen rakentamiseen (Mediakasvatusseura 2020).

Teknologinen kehitys ja digitalisaatio vaikuttavat niin merkittävästi yhteiskuntaan, nuoriin ja nuorisokulttuuriin ilmiöihin, että nuorisotyön ammattilaisten tehtävänä on olla ennakoivia eli proaktiivisia. (Verke 2019, 11–12.)

Digitaalisuus nuorisotyössä ja siihen liittyvä avoimuus, rohkeus, joustavuus ja kokeellisuus uuden teknologian kanssa ovat ehdoton edellytys ajanhermoilla olemiselle (Lauha 2019, 16). Tulevaisuuden nuorisotyöstä selvityksen tehnyt Karla Malm pitää myönteisenä, että nuorisotyö eläisi digitalisaatiota yhdessä nuorten kanssa (Malm 2021, 103).

Digitaaliset ympäristöt ovat väijäämättä osa nuorten elämää ja näin ollen ne ovat osa myös nuorisotyötä; eikä mikään viittaa siihen, että tulevaisuudessa tämä kehityssuunta kääntyisi. (Malm 2021, 55.)

Viime vuosikymmenien aikana on tapahtunut kulttuurin ja yhteiskunnan muutosta (Ev.lut. 2012, 6). Nuorisotyön toimintaympäristöt ovat monipuolistuneet (Malm 2021,50). Suomen ev.lut. kirkon seurakuntien työn suunnitelmallisuuden tueksi luotu ”Nuoret seurakuntalaisina kehittämisasiakirja” haastaa nuorisotyönohjaajia pohtimaan, onko seurakuntien nuorisotyö pysynyt mukana muutoksessa (Ev.lut., 2012,6; Kauppila 2021, 233). Kirkon nuorisotyön kokoa- vien toimintojen suosio on valtakunnallisesti laskenut ja vaikka rippikoulutyö lippulaivana vielä on vetovoimaista, on viesti kirkon nuorisotyönohjaajille selkeä: ”muutoksiin vastataan kehittämällä” ja (Ev.lut. 2012, 6)

vaikka seurakunnassa perusasiat pysyvät, nuorisotyön pitäisi toteutua monimuotoi- sena ja ajassa elävänä. (mt., 6; Kauppila 2021, 232–233)

Juurisyys digitaalisen nuorisotyön kehittämiselle ovat ilmeisiä. Digitaalisuus on ajankohtainen, tulevaisuuteen vaikuttava ja merkittävä ilmiö. Koska sillä on kokonaisvaltaisia vaikutuksia yhteiskunnassa lapsiin ja nuoriin, vaatii se kriittisesti tarkastelemaan ja mahdollisuuksien mukaan parantamaan nuorisotyön digityön nykytilaa. Pohdinnat eivät saisi keskittyä liikaa välineiseen, vaan myös tavoitteisiin ja organisaation toimintakulttuuriin (Verke 2019, 23).

Nuorisotyön digitalisaatio ei tapahdu itsestään. Siihen tarvitaan suunnitelmia, tavoitteita ja resursseja – eli johtamista. Digitalisaatiossa on kuitenkin ennen kaikkea kyse vanhojen toimintamallien muutoksesta, ei uusimman teknologian haltuun- otosta. (Tuominen 2020.)

Digitalisaation hyödyntäminen vaatii hallinnolta rohkeutta ja näkemyksellisyyttä — yhteistä visiota tulevast (Valtioneuvosto 2016,4).

Vuosien varrella nuorisotyössä työntekijöiden ammattiosaamisen vaatimukset ovat päivitty- neet. Vuonna 2020 valmistunut ”Kirkon nuorisotyön ydinosaamiskuvaus” muistuttaa, kuinka kirkon nuorisotyön kehittämisosaamisessa nuorisotyönohjaajan ammatin suuntana on tulevai- suus (Ev.lut. 2020). Nuorisotyönohjaajien osaamisen tule olla ajantasaista (Verke 2021a). Vaikka kirkon ammattien ja erityistehtävien ydinosaamiselle keskeistä on kirkon missio (Mis- sio Dei), kirjaa ”Kirkon nuorisotyön ydinosaamiskuvaus” nuorisotyöllisen osaamisen edelly- tykseksi muun muassa sekä kyvyn kiinnostua muuttuvasta digitaalisesta ympäristöstä että taitoa kohdata lapsia ja nuoria erilaisissa vuorovaikutusympäristöissä. (Ev.lut. 2020,12.) Myöhemmin

keväällä 2021 ”Digitaalisen nuorisotyön osaamiskeskuksen Verke”:n julkaisemat ”Nuorisotyön ammatillisen digiosaamisen kriteerit” korostavat, että työn vaatiman digiosaamisen lisäksi on tunnistettava nuorisotyöllisen digiosaamisen osaamisvaatimukset (Verke 2021a).

Kirkon nuorisotyön tulisi toteutua ajassa elävänä ja monimuotoisena ja sitä tulisi kehittää proaktiivisesti nuoria kuunnellen, tilastoja seuraten, tutkimuksia lukien ja muiden toimijoiden kanssa keskustellen (Ev.lut. 2012,4). Vuonna 2019 tehty selvitys ”Digitaalinen nuorisotyö kirkossa” (Nuori kirkko ry & Kirkkohallituksen kasvatus- ja perheasiat 2019, 5) osoittaa, että suurimmassa osassa seurakuntien työyhteisöjä digitaaliselle nuorisotyölle ei ole asetettu tavoitteita. Emme siis Uudessakaupungissa ole poikkeus, vaikka hyvää digityötä verkkonuorisotyön muodossa jo teemme. Yhdessä jaetut tavoitteet ja mittarit sekä suunnitelmallisuus puuttuvat. Digitaalisen nuorisotyön strategiselle suunnittelutyölle ja näkökulmalle olisi selkeä tarve (mt., 23).

Seurakuntien nuorisotyön kasvatustyönä tulee nojata strategiaan, linjauksiin ja jatkuvaan kehittämistyöhön, jotta työn perustehtävä pysyy kirkkaana mielessä ja jotta suunnittelu, resursointi ja rajaaminen olisivat helpompaa (Ev.lut.2012,4). Suomen ev.lut. kirkon strategia vuoteen 2026 ”Ovet auki ” korostaa kaikille avointa kirkkoa ja kehottaa jatkamaan digitaalista työtä sekä kehittämään paikasta riippumattomia ja verkon välityksellä toteutuvia hengellisyyden ja yhteisöllisyyden muotoja (Suomen ev.lut. kirkko 2020, 6). Strategisen linjauksien mukaan on lähdettävä ihmisten keskuuteen ja kutsuttava ihmisiä sisään kirkkoon (mt., 3). Nuorten verkkovälitteiseen kohtaamistyöhön sovelletaan jalkautuvan eli luokse menevän työn periaatteita (Joensuu 2020). Digitalisuutta hyödyntävä nuorisotyö on linjassa Kirkon ison strategian kanssa jalkautuessaan ihmisten keskuuteen sosiaalisen median verkkoympäristöihin ja ylläpitämällä somealustoilla nuorten keskinäistä vuorovaikutusta tukevia ryhmiä.

2.2 Tutkimuksellisen kehittämistyön rajaus ja tavoitteet

Tämän opinnäytetyön kohteena on Uudenkaupungin seurakunnan nuorisotyö digitaalisen nuorisotyön viitekehyksestä. Seurakunnan yleisen digityön (kotisivuilla, sosiaalisessa mediassa, verkkovälitteisessä viestinnässä, nuorisotyön kohderyhmän ulkopuolisissa striimauksissa ja verkkotapahtumissa) rajasin työn ulkopuolelle. Rajaus tuntui ensin hankalalta, sillä Uudenkaupungin seurakunnan nuorisotyölle on työnjaollisesti kuulunut ja kuuluu vielä opinnäytetyön tekovaiheessa suuri vastuu edellä mainituista.

Kehittämistehtävän tavoitteissa oli aluksi paljon rönsyjä. Rajaamisessa auttoi prosessissa saatu uusi tieto, nuorisotyön suunnitelmallisuuden lisääntyminen, ison kuvan hahmottaminen ennen yksityiskohtiin menemistä ja itsearviointi.

Opinnäytetyön tavoitteena on: Vahvistaa digitaalista nuorisotyötä koskevaa osaamista suunnittelussa ja käytännön toiminnoissa.

2.3 Työn tilaaja

Ylemmän ammattikorkeakoulun opinnäytetyön mukaisesti kehitän oman työpaikkani toimintaa osana opintojani. Työn tilaajana on Uudenkaupungin seurakunta, mutta työn tuloksia sovellettaessa hyöttyy siitä laajempikin toimiala.

2.3.1 Uudenkaupungin seurakunta

Uudenkaupungin seurakunta on Varsinais-Suomessa sijaitseva, Suomen Evankelis-luterilaiseen kirkkoon kuuluva seurakunta. Se kuuluu Turun Arkkihiippakuntaan ja Nousiaisten rovastikuntaan. Seurakunnan alueella asui vuoden vaihteessa 2020–2021 15 420 asukasta (Uusikaupunki 2021), seurakunnan jäseniä näistä oli 11 342, joista 142 kuului rippikouluikäluokkaan.

Nykyinen Uudenkaupungin seurakunta syntyi seurakuntaliitosten kautta vuonna 2009 ja muodostuu neljästä kappeliseurakunnasta (Uusikaupunki, Kalanti, Lokalahti, Pyhämaa). Ylintä päätösvaltaa seurakunnassa käyttää neljän vuoden välien vaaleilla valittu kirkkovaltuusto, jonka toimeenpano- ja hallintoelin on kirkkoneuvosto. Työntekijöitä seurakunnassa on noin 30. Kirkolle ominaiseen tapaan työskentelee seurakunnassa eri alojen ammattilaisia, joiden erilaisen tehtävien perusta ja sisältö nojaa kirkon missioon (Ev.lut. kirkko 2020, 2). Tiedottajan jäätyä eläkkeelle päätettiin hänen virkansa jäädyttää ja työtehtävät jyvittää työaloille. Iso osa tiedottajan työstä ja erityisesti sometyöstä sisältyy nuorisotiimin töihin, kunnes toukokuussa 2021 seurakunnalle palkattiin osa-aikainen viestijä.

2.3.2 Nuorisotyö

Uudenkaupungin seurakunnan nuorisotyö koostuu neljästä eri toimintasuunnitelman alle asetuvista toimintamuodosta; 7–14-vuotiaat kouluikäiset, rippikoulu, rippikoulun jälkeinen nuorisotyö ja partio. Uudenkaupungin seurakunnan alueella toimii 2 eri lippukuntaa, joiden taustayhteisönä seurakunta toimii. Tämä ei ole poikkeuksellista, sillä valtakunnallisesti noin 80 prosentilla lippukunnista on taustayhteisönä seurakunta (Evl.plus.2021).

Nuorisotyön parissa työskentelee pääsääntöisesti nelihenkinen, eri koulutustaustoilla ja osaamisvahvuuksilla varustettu tiimi; lapsi- ja varhaisnuorisotyöntekijä, kaksi nuorisotyönohjaajaa (joista toinen on työalavastaava) ja nuoriso- ja rippikoulu pappi. Nuoriso- ja rippikoulupastorin työkuvaan kuuluu kasvatus vain osana muita papin laaja-alaisia vastuita. Viimevuosien aikana työtehtävää on hoitanut kolme eri pappia, joista tämänhetkinen vastaa myös Pyhämaan kappelista ja lähetystyöstä. Kirkon nuorisotyölle ominaisesti nuorisotyöhön- ja kasvatukseen liittyvät toimintatavat, menetelmällisyys ja työnteon käytännöt vaihtelevat työntekijäkohtaisesti koulutustaustan, ammatillisten vahvuuksien sekä osaamiskärkien mukaan (Kauppila 2021, 175).

Nuorisotyötä tehdään varta vasten rakennetuissa nuorten tiloissa kokoavan toiminnan muodossa. Uudenkaupungin seurakunnan nuorisotyössä tällaisia ovat eri kappeleiden alueilla olevat kerhotilat, nuorten kämpä, nuorten tila ja leirikeskus, joka samalla on koko kaupungin ainoa leirikeskus. Myös telttaleirien ja retkien muodossa toimintaympäristöihin lukeutuu luonto ja retkiympäristöt. Monialaisen yhteistyön merkeissä toimintaa järjestetään myös yhteistyökumppaneiden, kuten koulujen, tiloissa. Seurakunnassamme on pitkät perinteet alakouluissa tehtävässä kerhotyössä. Olemme saaneet käyttöömmä liikuntasaleja sekä luokkahuoneita ja tuottaneet kerhotoimintaa koulupäivien yhteydessä tai niiden jälkeen. Parhaillaan pidämme myös koulun tilaamia ja kustantamia välipala-hyvinvointikerhoja omissa tiloissamme koulujen välittömässä läheisyydessä. Liikkuvan ja jalkautuvan työn periaatteilla nuorisotyötä tehdään meillä seinättömästi katuja, tapahtumia ja julkisia tiloja enemmän netissä. Jalkautuvan, luokse tulevan työn periaatetta hyödynnetään siis myös jossain määrin työssä sosiaalisessa mediassa ja digitaalisilla alustoilla. Historiaa löytyy myös työstä NettiSaappaan parissa.

Uudenkaupungin seurakunnan nuorisotiimi palvelee seurakunnan kouluikäisiä, nuoria, rippikoululaisia sekä heidän perheitään ja alueen kouluja ja sidosryhmiä. Työote on osallistava. Yhteisöllisyyttä on pyritty vahvistamaan, johon liittyy myös vuonna 2019 hankittu yhteinen leiripaita ja siihen seurakunnan logosta johdettu logo. Seurakunnassamme on toiminut jo pitkään nuorten hallitus. Vahvuksiimme kuuluu vapaaehtoistoisten kutsuminen, innostaminen ja kouluttaminen; Rippileirejä, kerhoja ja keväisin-, syksyisin- ja kesäisin järjestettäviä kouluikäisten leirejä toteutetaan ja suunnitellaan yhdessä nuorten kanssa. Leiritoiminnan voima on merkittävä nuorten ja kouluikäisten kohtaamisissa.

Uudenkaupungin seurakunnan nuorisotyöllä ei ole omaa strategiaa vaan vuosittaiset toimintasuunnitelmat pohjaavat niin seurakunnan yleiseen- ja kirkon yhteiseen strategiaan sekä nuori-

sotiimin näkemyksiin työn painopisteistä. Kirkon yhteiset arvot ovat kristilliset hyveinä tunnetut: usko, toivo ja rakkaus. (Suomen ev.lut. kirkko 2020, 4). Uudenkaupungin seurakunnan strategian ”Rohkeasti hyvän ja pyhän puolella 2018–2022” mukaisesti seurakunnan arvopohja muodostuu tasa-arvosta ja kunnioituksesta (johtamisessa ja vuorovaikutuksessa), avoimuudesta ja luovuudesta (ratkaisuissa ja päätöksenteossa) ja lähimmäisen rakkaudessa ja rohkeudessa (kaikessa toiminnassa) (Uudenkaupungin seurakunta 2018). Keväällä 2021 aloitettiin seurakunnassa uusi strategiaprosessi, joka jatkui läpi syksyn 2021 ja kevään 2022.

2.3.3 Digitaalisen nuorisotyön lähtötilanne

Digitaalisella nuorisotyöllä tarkoitetaan digitaalisen median ja teknologian hyödyntämistä tai käsittelemistä nuorisotyössä (Verke 2021 c). Kartoitin digitaalisen nuorisotyömme lähtötilannetta rakentamalla digitaalisen nuorisotyön aikajanan. Aikajana (Liite 1) muodostuu kohokohdista, jolloin työvälineissä, työympäristöissä tai työnteon tavoissa on tapahtunut jotain, josta rakentuu Uudenkaupungin seurakunnan nuorisotyön digityöhistoria. Aikajana tekee näkyväksi digiympäristön kosketuspintojen moninaisuutta ja jo tehtyä digitaalista nuorisotyötä sekä auttaa kehittämisprosessissa osoittamaan sitä pohjaa, joka digityöllä jo työssämme on. Kirjaamista tein omien työssä keräämieni tietojen varassa, sometilejä selaten ja täydentäen itselle kertynyttä tietoa nuorisotyötä tekevien ja sitä tehneiden tiedolla.

Tämä kehittämistyö ei rakennu tyhjän päälle. Seurakuntamme nuorisotyössä digitaalisen median ja teknologian hyödyntäminen on painottunut verkkonuorisotyöksi sosiaalisessa mediassa. Pääsääntöisesti nettiä on käytetty yhteydenpitoon, tiedottamiseen, neuvontaan ja ohjaukseen.

Työ oli tietokonepainotteista, kunnes vuonna 2015 nuorisotyö sai älypuhelimet. Tämä vapautti netin käytön toimiston neljän seinän sisältä ja samaisena vuonna Partaharjun Suurleirillä WhatsApp olikin kännykässä korvaamaton yhteydenpidon- ja tiedotuksen väline niin leiriläisten kuin työntekijöiden välillä. Älypuhelimien kautta mahdollisuudet nuorten kanssa yhteydenpitoon parantivat.

Koronan vaikutukset näkyvät vuoden 2020 monipuolisuudessa. Korona-aika ja sen seurauksena tullut digiloikka auttoi meitä löytämään uudenlaisia keinoja toimintamme toteuttamiseen ja nuorten tavoittamiseen. Tästä esimerkkinä järjestimme etäriippikoulun, syntyi uusia sometilejä (seurakunnan Vimeo, seurakunnan YouTube ja nuorisotyön Spotify), veimme isokoulutuksen etämuotoiseksi ja loimme hengellistä materiaalia someen. Testasimme erilaisia livelähetyksiä

ja osallistuimme nuorten kanssa striimattuun musiikkitapahtumaan tammikuussa 2021. Livestriimasimme konfirmaatioita ja muita jumalanpalveluksia. Olemme hyödyntäneet myös digitaalisia työkaluja osallisuustoiminnassa (esimerkkeinä vaikuttajaryhmän hybridikokoukset ja sen hallinnoima oma Instagram-tili).

Digitaalista mediaa ja teknologiaa on hyödynnetty ja kokeiltu työssämme monipuolisesti. Liitteistä löytyvä aikajana nostaa mielestäni hyvin esiin sen, kuinka ennakkoluulottomasti some-työtä on kokeiltu ennen kehittämisprosessia ja sen aikana. Saavutettavuusnäkökulmasta ilmoitautumisia on siirretty saavutettavammaksi verkkoon.

Vaikka Uudenkaupungin seurakunnassa hyvää digityötä onkin tehty, puuttuu työtä suunnitelmallisuutta ja käsitys yhdessä jaetuista tavoitteista. Vaikkei nuorisotyö voi monipuolistua loputtomasti ei se tarkoita, etteikö työ voisi uudistua. ”Tietoperustaisuus tuo vahvuutta” (Humak 2021.) Aikajanaan voisi lisätä vielä tämän opinnäytetyöprosessin, joka alkoi syksyllä 2019 ja päättyi keväällä 2022. Oma positioni tutkimuksellisen kehittämistyön tekijänä ja nuorisotyön lähiesihenkilönä ja työalavastaavana mahdollistaa myönteisen digityön pohjavireen ylläpitämisen myös työn suunnittelussa ja johtamisessa.

Työ, myös digitaalisen työn osalta vaatii vaikuttavuuden arviointia ja resurssien kriittistä tarkastelua. Digitaalisen nuorisotyön nykytilan kartoittamisessa herää kysymys, miten työhön suhtaudutaan ja mitkä valmiudet työtä on tehdä? Eli millainen on henkilöstön ammatillisen digiosaamisen tila? Käsittelen nykytilanteen arviointia tältä osin myöhemmin tässä raportissa.

3 NUORISOTYÖ KIRKOSSA

Nuorisotyön juuret ovat kirkossa ja Suomen evankelis-luterilainen kirkko paikallisseurakunti-neen on, järjestöjen ja kuntien rinnalla, edelleen yksi Suomen isoimmista nuorisotyön toimi-joista. ”Pelkästään rippikoulu tavoittaa kerrallaan noin 80 prosenttia ikäluokasta”. (Hintsala 2016a).

Vastuu nuorisotyön tekemisestä on perinteisesti jakautunut kunnan, kirkon ja nuo-risjärjestöjen kesken. Nuorisolaki määrittää ja säättää erityisesti kunnan ja järjes-töjen tekemää nuorisotyötä sekä valtakunnallista nuorisopolitiikkaa. (Valtonen & Häkkinen 2021, 249.)

Kirkon ja seurakuntien nuorisotyö ei siis kiinnity nuorisolakiin (Valtonen & Häkkinen 2021, 255.), mutta käytännössä työtä tehdään eri toimijoiden yhteistyössä. Vastuu nuorisotyöstä kuu-luu kunnille (Nuorisolaki 8§.) ja seurakunnat nähdään moniammatillisen yhteistyön yhteistyö-kumppaneina (Nuorisolaki 9§) nuorisotyön kentällä toimivina nuorten kasvun tukijoina.

Kirkon nuorisotyö määrittyy omista teologisista ja uskonnon pedagogisista ja kas-vatuksellisista lähtökohdistaan käsin. (Valtonen & Häkkinen 2021, 255.)

3.1 Työntekijät, kasvun tukijat

Kirkon nuorisotyötä tekevä on sekä ammattilainen nuorisotyön kentällä että kristitty kasvattaja ja nuorten rinnalla kulkija (Kauppila 2021,5). Nuorisotyönohjaajan viran hoitaminen edellyttää kirkon nuorisotyönohjaajan ydinosamiskuvauksen (Ev.lut.kirkko 2020,5) mukaisesti niin oh-jausalan osaamista, että teologista, pedagogista sekä sosiaalis- ja kasvatusalan osaamista.

Suhteessa muihin kirkon ammattien ydinosamiskuvauksiin nuorisotyönohjaajan ydinosamiskuvaus painottaa yhteisöllistä osaamista sekä kehittämisosaamista. Kaikissa kirkon kasvatuksen ammattien ydinosamiskuvauksissa painottuvat lasten ja perheiden kohtaaminen sekä tulevaisuusosaaminen. (Valtonen & Häkkinen 2021, 278–279.)

Nuorisotyönohjaajat lukeutuvat kirkollisessa ammattikentässä hengellisiin, työajattomiin työn-tekijöihin, joiden kelpoisuusvaatimuksena on kirkkolain mukaan kirkon jäsenyys ja rippikou-lun jälkeinen konfirmaatio (Kirkkolaki 6 §13). Kirkon nuorisotyön viranhaltijalta tai nuoriso-

työnohjaajan työtä pääasiallisena tehtävänäan tekevältä viranhaltijalta vaaditaan kirkkohallituksen päätöksen mukaisesti sosionomin (AMK) tai yhteisöpedagogin (AMK) tutkinto, joka sisältää vähintään 90 opintopistettä teologisia, kirkon ja seurakunnan työhön liittyviä opintoja sekä kirkon nuorisotyöhön ja kasvatukseen liittyviä opintoja. Tätä vaatimusta sovelletaan viran täyttämismenettelyssä. (Kirkkohallituksen päätös 137.)

Seurakunnista riippuen nuorisotyössä työskentelee myös muun muassa työalapappeja, muusikoita, diakoneja sekä vapaaehtoisia tehtävään koulutettuja nuoria ja nuoria aikuisia. Kirkon nuorisotyön piirissä työskentelee myös ammattilaisia, joilla on nuorisotyönohjaajan virkaansa edelleen kelpoisuus aiemmalta opistoasteiselta koulutukselta (Syrjä 2021).

3.2 Työn ydin

Kirkon nuorisotyön tehtävien perusta ja sisältö nojaa kirkon missioon (Ev.lut. kirkko 2020). Kirkon kasvatus vuonna 2030- asiakirjan mukaan

Kirkon nuorisotyön pyrkimyksenä on auttaa lasta ja nuorta hyväksymään itsensä kristittynä, joka kelpaa sellaisenaan Jumalalle ja jolle on tilaa ja paikka seurakunnassa. Täyttäessään tätä tehtävää seurakunta tukee lapsen ja nuoren tasapainoista kasvua ja elämää. Kaiken kirkon nuorisotyön lähtökohtana tulee olla ulkopuolisuuden ehkäisy sekä yhteisöllisyyden ja yhteyden vahvistaminen. (Kämäräinen 2018, 91.)

Työn ytimessä on kouluikäisten, nuorten ja nuorten aikuisten kohtaaminen ja yhteen kokoontuminen (Evl.fi 2020) sekä vapaaehtoisten kutsuminen ja perehdyttäminen (Evl.fi 2020) ja heidän osallisuutensa vahvistaminen (Huomo 2018, 84). Toisinaan nuoria kohdataan vain ohimennen ja toisinaan nuorten kasvua tuetaan vuosia kestävässä prosessissa, myötä kulkemisen kautta. Kohtaamisen ketju voi olla pitkäkin, mikäli nuori jää toimintaan nuorena aikuisena tai on ollut seurakunnan toiminnassa mukana jo kouluikäisenä. (Valtonen & Häkkinen 2021, 257–258).

Nuorisotyölle ominaista on organisoida ja kehittää toimintaa yhdessä kohderyhmän ja heidän perheidensä kanssa (Evl.fi 2020). Osallisuuden, yhteisöllisyyden ja toimijuuden tukemisen näkökulma on keskeinen (Valtonen & Häkkinen 2021, 255–256, 279). Työtä suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan yhdessä nuorten kanssa (Evl.fi 2020; Huomo 2018, 79–87), josta hyvänä esimerkkinä on rippikoulujen isostoiminta ja kouluikäisten kerhotoiminnan kerhonohtajatoi-

minta. (Allianssi 2022.) Yhteisöllisyys ja osallisuus ovat erottamaton osa seurakunnan ydinolemusta (Valtonen & Häkkinen 2021, 279). Keskeisiä ovat myös sosiaalinen vahvistaminen, lasten ja nuorten kokonaisvaltainen kohtaaminen ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistaminen (Häkkinen 2021, 10–11).

Marraskuussa 2019 kirkolliskokous hyväksyi kirkkojärjestykseen muutoksen, jonka mukaan seurakunnilla on velvoite huolehtia nuorten kuulemisen ja osallisuuden toteutumisesta seurakuntiin perustettavien nuorten vaikuttajaryhmien kautta. (Allianssi 2022.)

Työ vaikuttajaryhmien parissa etsii seurakunnissa muotoaan, paikallisuus ja sen tarpeet huomioiden. Joissakin ryhmiä on ollut jo ennen kirkolliskokouksen tekemää päätöstä, joissakin ryhmiä on muodostettu päätöksen jälkeen ja toisaalla työtä vasta aloitellaan. (Valtonen & Häkkinen 2021, 256.)

Kirkon nuorisotyö on kristillistä, tavoitteellista, lasten ja nuorten kokonaisvaltaisen kasvun tukemista (Malkavaara 2021, 230–232). Kirkkolaissa kirkon kasvatustoiminta kiinnittyy seurakunnan perustehtävään (Häkkinen 2021, 437). Kasvatuksen teema on laajempi, kuin vain rippikoulun kautta tapahtuva kasteopetus. Kirkkohallituksen julkaisemassa nuorisotyön ydinosaimiskuvauksessa summataan, kuinka kirkon kasvatus on

kaikenikäisten kokonaisvaltaisen kasvun mahdollistamista ja tukemista – omana itsenä, lähimmäisenä, yhteisön jäsenenä sekä osana luomakuntaa. Se on myös yhdessä tekemistä, olemista ja ihmettelyä. Keskeistä on turvata yhdessä perheiden kanssa lasten ja nuorten fyysinen, henkinen ja hengellinen kasvurauha. (Ev.lut. kirkko 2020,9.)

Kristillisen kasvatuksen viitekehyksen ja tavoitteiden on todettu olevan moninaiset (Kauppila toim. 202, 8). Puheenvuorossaan ”Vapauttava ja uudistava kristillinen kasvatus” Häkkinen pohdii kirkon kasvatustoiminnan ja seurakuntien nuorisotyön kasvatuksellisen ulottuvuuden tarkempaa määritelmää (teoksessa ”Kasvuvapauteen. Nuorten rinnalla seurakunnassa” Kauppila toim. 2021, 8) todeten, kuinka

Kyse on samaan aikaan kirkon hengellisestä työstä ja toisaalta kokonaisvaltaisesta kasvatustajattelusta, jossa hengellisyys yhdistyy nuorten omiin elämän kysymyksiin, heidän arkeensa ja elämänkulkuunsa. (Häkkinen 2021,9.)

3.3 Toimintamuodot ja toimintaympäristöt

Vaikka seurakunnassa perusasiat pysyvät, nuorisotyön pitäisi toteutua monimuotoisena ja ajassa elävänä. (Ev.lut. 2012, 6.)

Seurakunnan nuorisotyö on parhaimmillaan monipuolista ja nuorten kasvua tukevaa. Kohtaamistyötä tehdään niin livenä kuin digitaalisten alustojen avuin. Työ painottuu nuorisotyölle ominaisesti vapaa-aikaan.

Lasten ja nuorten seurakuntalaisuutta tuetaan ikäkaudelle sopivin tavoin, kuten tapahtumien-, leiritoiminnan-, retkien-, kerhojen-, ryhmä- ja osallisuustoiminnan, jumalanpalveluselämän-, tilatoiminnan sekä digityön kautta. Nuorisotyössä värvätään, koulutetaan ja perehdytetään myös toiminnassa mukana olevia vapaaehtoisia. Monet seurakunnat toimivat partiolippukuntien taustayhteisöinä ja tukevat alueensa partiotoimintaa erilaisin resurssein. (Evl.fi 2022.)

Kirkon nuorisotyötä tehdään myös yhteistyössä eri sidosryhmien, kuten oppilaitosten ja koulujen kanssa.

Tämä työote ei ole luonteeltaan piipahtavaa, vaan työntekijä luo luottamusta yhteisön ja kirkon välille. Tarkoituksena on tukea koko yhteisöä, niin opiskelijoita kuin henkilökuntaakin. Asioita tehdään ja toteutetaan yhdessä, aina yhteisön omista tarpeista käsin. (Kämäräinen 2018, 96.)

Koulujen ja oppilaitosten ohella toimintaympäristöinä voivat toimia niin leirikeskukset, seurakuntatalot, muiden toimijoiden tilat, jalkautuvan työn periaatteella kadut ja kauppakeskukset sekä digitaaliset alustat. Eri toimintaympäristöissä toimivan nuorisotyön ytimessä on nuorten tavoittaminen.

Kirkon nuorisotyön tulee nojata jatkuvaan kehittämistyöhön, jossa ollaan valmiita vastaanottamaan toimintaympäristön muutosta (Ev.lut. 2012, 4). Digitaaliset toimintaympäristöt nuorisotyön toimintaympäristönä ovat nuoristyössä sekä nykypäivää että vahvasti tulevaisuutta (Malm 2021a, 50). ”Kirkon kasvatus 2030” tulevaisuusselonteon mukaan nuorisotyössä tarvitaan rohkeutta kokeilukulttuuriin. Toimintaa tulee suunnitella nuoria huomioiden ja kuullen (Kämäräinen 2018, 95).

Tärkeämpää kuin työn muoto on asenne, millä työtä tehdään. Aito kiinnostus nuoriin täytyy säilyttää, samoin kuin ajatus, että työtä tehdään nuorten ehdoilla, ei työntekijän. (Kämäräinen 2018, 95.)

4 NUORISOTYÖ JA DIGITALISAATIO

Nuorisotyön ytimessä ovat kohtaamisosaaminen ja ryhmien kanssa toiminen (Kylmäkoski & Nieminen 2018).

Nuorisotyötä organisoidaan ja toteutetaan monella tavalla. Se painottuu ensisijaisesti nuorten vapaa-aikaan ja siihen on liittynyt vahva ennaltaehkäisevän työn eetos. Nuorisotyön moninaisuutta osoittavat erilaiset toimintaa ja tekemistä kuvaavat käsitteet kuten esimerkiksi etsivä, jalkautuva, liikkuva, tehostettu, kulttuurinen ja digitaalinen nuorisotyö. (Valtonen & Häkkinen 2021, 253.)

Digitaalisuus on tuonut nuorisotyöhön uuden toimintaympäristön (Kylmäkoski & Nieminen 2018).

4.1 Digitaalinen nuorisotyö

Mitä on digitaalinen nuorisotyö? Käsitteenä se on moniulotteisempi kuin vain yksittäinen pelitoiminta, Teams- kokous tai nuorisotyö sometili.

Nuorisotyötä ja -toimintaa on toteutettu verkossa jo yli kaksikymmentä vuotta. Viimeistään koronapandemian myötä verkossa tapahtuva nuorisotyö on tullut osaksi lähes jokaisen nuorisotyön ammattilaisen työkalupakkia. (Verke 2021d.)

Digitaalinen nuorisotyö ei ole menetelmä, vaan sateenvarjokäsite, jonka alle sijoittuu nuorisotyössä tapahtuva digitaalisen median ja teknologian hyödyntäminen tai käsitteleminen. (Lauha 2019, 17.) Kyse ei ole erillisestä nuorisotyön saarekkeesta. Koska se jakaa samat tavoitteet kuin muukin nuorisotyö, tulisi sen olla saumaton osa muuta nuorisotyötä (Verke 2021 c).

Digitaalista nuorisotyötä käsiteltäessä voidaan siis puhua hyvin laajasta merkityksestä, vaikka usein huomaa termiä käytettävän kapeasti. Vaikka pelitoiminta tai verkkonuorisotyö on osa digitaalista nuorisotyötä ei se kuitenkaan riitä kattamaan koko käsitettä. Digitaalista nuorisotyötä voidaan tehdä myös ilman laitteita. Nuorisotyön digitaalisen osaamiskeskuksen Verken viesti nuorisotyön kentälle onkin, kuinka nimiä ja käsitteitä

olennaisempaa on kuitenkin se, että nuorisotyö uskaltaa tarttua rohkeasti uuden teknologian mahdollisuuksiin ja pysyä myös jatkossa nuorille merkityksellisenä. (Verke 2019, 12).

Digitaalisesta pelaamisesta tutkinut Meriläinen huomauttaa, että kun

yhteiskunta pelillistyy, peleihin liittyvää osaamista ja ymmärrystä tarvitaan yhä enemmän. (Meriläinen 2020, 168)

Samoin on laajemmin digitaitojen kanssa, sillä onhan pelaaminen vain osa suurta digikokonaisuutta. Digitalisaation laajuus ja vaikutus yhteiskunnassa on aikaisempaa suurempi (Lauha 2019, 16).

Digitaalisuus ei kuitenkaan ole itseisarvo vaan voimavara, jolla voidaan tukea työn tavoitteisiin pääsemistä. Samaten tulee tiedostaa kolikon kaksi puolta. Teknologia tarjoaa mahdollisuuksien lisäksi haasteita, kuten älypuhelinriippuvaisuutta (Dufva 2019, 25) mutta myös mahdollisuuksia, kuten globaalit yhteydet ja vaikka ystäviä. Sähköistytvä yhteiskunta tuo meille yltäkyläistä tietotulvaa. Älylaitteiden, nettisivujen ja sovellusten luonne venyttää keskittymiskykyämme äärimmilleen, digimedia tarjoaa aivoillemme ärsykeitä ja jopa koukuttavaa mielihyvää.

Monipuolisten mediataitojen lisäksi tarvitaan kykyä ymmärtää mediaympäristöjen toimintalogiikoita ja sitä miksi mediasisältöjen äärelle on helppo unohtua pitkiksi-kin ajoiksi. (MLL 2021.)

Vaikkei työ digialustoilla kiinnostaisikaan, tulisi nuorisotyöllä olla käsitys digihyvinvoinnin tukemisesta ja digisivistystä.

Digitalisaatio muuttaa nuorisotyön aiempia toimintatapoja ja työkulttuuria. --- Digitalisaatiossa on ennen kaikkea kyse vanhojen toimintamallien muutoksesta, ei uusimman teknologian haltuunotosta. (Verke 2019, 94)

4.2 Nuorisotyön digitalisaation johtaminen

Digitaalisen nuorisotyön saralla tunnustusta saanut, Hyvinkään kaupungin nuorisopäällikkö, Mika Joensuu painottaa suunnitelmallisuuden merkitystä onnistuneessa digitaalisessa nuorisotyössä (Joensuu 2020). Suunnitelmallisuuden ja yhteisten tavoitteiden puuttuminen taas on tunnistettu yhdeksi digityön hidasteeksi ja puutteeksi digitaalisen nuorisotyön nykytilan arvioinneissa (Nuori kirkko & Kirkkohallituksen kasvatus- ja perheasiat yksikkö 2019; Verke 2019, 94). Koska esihenkilöillä on pääsääntöisesti viime kädessä työalansa toiminnan tavoitteiden, toimintasuunnitelmien ja arvioinnin vastuu, kohdentuu palaute suunnitelmallisuuden puutteesta, ellei kokonaan, niin joissakin määrin johdolle. Siksi koin erittäin tärkeänä nostaa johtamisen teeman digitaalisen nuorisotyön kysymyksiä käsitellessä omaksi osakseen.

Nuorisotyön digitalisaation johtamisessa on tärkeää katsoa isompaa kuvaa ennen yksityiskoh-
tiin menemistä. Työn tulevaisuuskuva ja tavoitteet asetetaan aluksi. (Verke 2019, 95.) Suunni-
telmallinen digitaalinen nuorisotyö vaatii organisaatiossa tietoa, taitoa, asennetta ja kuten
muussakin nuorisotyössä eettisyyttä. Tietoa saadaan koulutuksien ja tutkimuksien kautta, taitoa
kokeilemalla ja tekemällä, asennetta kriittiseen tarkasteluun ja oman suhtautumisen ymmärtä-
mistä. Eettisyydessä tulee huomioida toiminnan- ja tilan erityispiirteet. (Joensuu 2020; Verke
2020.)

Strategista ajattelua ja työotetta tarvitaan. Ei vain siksi, että digitaalista nuorisotyötä tehtäisiin,
vaan myös että työtä tehtäisiin vaikuttavasti. Työllä tulee olla merkitystä nuorisotyön tavoittei-
den näkökulmasta. Johdolla tulee olla kiinnostusta resurssien kohdentamisen lisäksi työn konk-
reettisista hyödyistä, vaikuttavuuden arvioinnista (Verke 2019, 109) vaikkei verkossa tehtävän
nuorisotyön vaikuttavuuden osoittaminen ole välttämättä helppoa (Moisala & Laine 2021,5).
Vaikuttavuuden arviointi helpottaa, kun se sisällytetään itse nuorisotyön prosessiin, mutta sii-
hen miten digitaalisen nuorisotyön vaikuttavuutta voisi parhaiten mitata, ei ole tarjolla helposti
saatavaa vastausta (Verke 2020).

Verken toiminnanjohtajana toiminut, Humanistisen ammattikorkeakoulun lehtori Suvi Tuomi-
nen selkeyttää, ettei digitalisaatio muovaudu itsestään osaksi nuorisotyön käytäntöjä, vaan tar-
vitaan

suunnitelmallisuutta, pitkäjänteisyyttä, investointeja, kehittämistä, yhteistyötä ja
ennen kaikkea johtamista. Ilman johdon sitoutumista nuorisotyön digitalisaatio ei
toteudu eikä muutos käynnisty. (Verke 2019, 94).

Mikäli suunnitelmallisen työn tukeksi laaditaan työtä ohjaava strategia, on hyvä pitää mielessä,
että ”Mitä tiiviimpi kuvaus ja mitä konkreettisemmat tavoitteet, sen parempi kokonaisuus saa-
daan aikaan” (Viestintä Piritta 2020, 1). Strategian ei pitäisi kertoa kaikkea mitä tehdään, vaan
mihin keskitytään (Heikkala 2020).

Suunnitelmallisuus vaatii seuranta- ja reflektiota. Johdon tehtävänä on tarkistaa aika ajoin
suuntaa. Onnistuneessa strategisessa johtamisessa pysytään valitulla polulla ja keskitytään pää-
määrän saavuttamisen kannalta olennaisiin asioihin. Työssä ei siis hääritä kaikkea ja kaikkialla
vaan tehdään tarpeen vaatiessa valintoja. (Heikkala & Peltö-Huikko 2019, 3.) Digitaalisen nuo-
risotyön kohdalla tämä voi tarkoittaa, vaikka sitä, että keskitytään henkilöstön kouluttamiseen
ja valitun somekanavan kautta tehtävään työhön samalla, kun tuetaan nuorten hyvinvointia di-
giajassa. Tällaisen suunnitelmallisen kehittämistyön, olennaisten asioiden tunnistamisen tueksi

on luotu vuonna 2021 ”Nuorisotyön ammatillisen digiosaamisen työkalupakki”. Työväline on tarkoitettu varta vasten tukimateriaaliksi nuorisotyön organisaatioille. Sen avulla voidaan jäsentää, arvioida ja kehittää henkilöstön ammatillista digiosaamista. (Verke 2021e.)

4.3 Digitaalinen osaaminen

Digitaaliset ja teknologiset taidot lukeutuvat nykypäivän jokaisen kansalaisen perustaitoihin (Verke 2021a). Ne kuuluvat Euroopan komission listaamien, ja EU:n neuvoston hyväksymien, kahdeksan elinikäisen oppimisen avaintaidon joukkoon, joilla

tarkoitetaan sellaisia tietoja, taitoja ja asenteita, joita kaikki tarvitsevat itsensä toteuttamista ja kehittämistä, työllistymistä, sosiaalista osallisuutta ja aktiivista kansalaisuutta varten. (Euroopan komissio.)

Tällä perusteella ei siis ole nuorisotyön lähiesihenkilöä, nuorisotyönohjaajaa taikka nuorta, jolta digitaalista osaamista ei voisi olettaa löytyvän. Elinikäisen oppimisen periaatteella ei kukaan olisi liian vanha osaamaan myös digitaitoja. Tekniikka edellä ei tarvitse mennä, sillä kuuluuhan digitaalinen osaamiseen laaja-alaisesti osaamista muun muassa ilmiöiden ja lainsäädännön ymmärtämisestä sekä kriittinen, vastuullinen ja eettinen lähestymistapa. (Euroopan komissio 2017, 10) Kyse ei siis ole vain teknisestä kompetenssista.

Digitaalista osaamista jäsennetään usein Euroopan komission luoman ”Digitaalisten taitojen puitekehiksen” kautta. (Lauha

2020.) Tässä teemaa lähestytään viiden erilaisen kompetenssin kautta: 1) Tieto- ja datalukutaito: Kyky etsiä, suodattaa, arvioida ja hallita tietoa ja digitaalista sisältöä 2) Kommunikaatio ja yhteistyö: Kyky viestiä, osallistua ja vaikuttaa digitaalisen teknologian avulla 3) Digitaalisen sisällön luominen: Kyky tuottaa, muokata ja jakaa digitaalista sisältöä 4) Turvallisuus: Kyky pitää huolta omasta yksityisyydestä ja hyvinvoinnista sekä tietojen, digitaalisten laitteiden ja ympäristön turvallisuudesta 5) Ongelman ratkaisu: Kyky hyödyntää digitaalista teknologiaa ongelmanratkaisuissa, ratkaista teknisiä ongelmia sekä kyky arvioida ja kehittää omaa digitaalista osaamista (Euroopan komissio 2017, 9; Lauha 2020).

Puitekehikseen pohjautuu myös Verken luoma ”Nuorisotyön ammatillisen digiosaamisen kriteerit”, joiden tavoitteena on

tehdä näkyväksi, millaista digiosaamista laadukas ja nuorten tarpeisiin vastaava nuorisotyö edellyttää jokaiselta nuorisotyön ammattilaiselta. (Verke 2021a.)

Nuorisotyön ammatillista digiosaamista jäsenellään kuuden osaamisalueen kautta (Laitteiden ja sovellusten hallinta, Oman työn organisointi, Digitaalinen turvallisuus, Media- ja informaatiolukutaito, Digitaalinen luovuus ja Digitaalinen kommunikaatio ja vuorovaikutus). Jokaisen osaamisalueen yhteydessä listataan käytännön osaamisvaatimuksia eritellen sekä työn vaatima digiosaaminen että nuorisotyöllinen digiosaaminen. Selkeä listaus auttaa myös työnteon konkreettisesti hahmottamisessa. Esimerkkinä mainittakoon vaikka ”Oman työn organisointi”, jossa työn vaatimaan digiosaamiseen kuuluu muun muassa kyky varata aikaa digitaalisissa ympäristöissä toteutettavaan nuorisotyöhön ja nuorisotyölliseen osaamiseen kuuluu muun muassa kyky tehdä digitaalista nuorisotyötä juuri oman organisaation tavoitteiden mukaisesti (Verke 2021a). Digitaalista osaamistaan hyödyntävän tulee siis olla selvillä organisaationsa tavoitteista. Kirkon nuorisotyössä tähän kytkeytyy myös kysymys siitä, kuinka henkilökohtaisen digiosaamisen rinnalla osataan valjastaa digiosaaminen niin kirkolliseen kuin nuorisotyölliseen tarpeeseen. (Lauha 2020.)

4.4 Digitaalinen nuorisotyö kirkossa

Digitaalinen teknologia ja internet ovat arkipäiväinen osa Suomen ev.lut. kirkon ja sen seurakuntien työtä (Hintsala 2016, 3). Otsikon kautta olisi helppoa oikoa ja todeta, kuinka digitaalisuuden huomioiminen kirkon nuorisotyössä on vain yleisestä nuorisotyöllisestä viitekehyksestä syntyvä tarve. Vaikka digitaalinen nuorisotyö juuri nuorisotyöläisiin tavoitteisiin vastaakin, ei kirkon työ digitaalisissa toimintaympäristöissä perustu vain nuorisotyölliseen näyn varaan.

Kirkko haluaa olla läsnä internetissä ja sosiaalisessa mediassa. Tästä esimerkkinä digitaalisen työn kehittämiseksi kirkossa jo vuosina toteutettu 2009–2012 strateginen, Hengellinen elämä verkossa hanke, jonka kyselyyn vastasi seurakuntien työntekijöitä, mukaan lukien nuorisotyön henkilöstöä. Verkkoa ei katsottu vain välineenä vaan seurakuntien toimintaympäristönä. (Kotimaa 2012.)

Hankkeen aikana kirkkohallituksen yleiskirjeessä (nro 21/2011) seurakuntia kehoitettiin tekemään pikaisia ratkaisuja verkkotyöhön suunnatun työajan järjestämisestä. Seurakunnille oli tarjolla maksutonta koulutusta, jonka avulla koulutettiin kirkon työntekijää olemaan läsnä verkko yhteisöissä, solmimaan suhteita ja jakamaan tietoa verkossa. (Kotimaa 2012.)

Hankkeella vahvistettiin ja kartoitettiin monipuolisesti eri kirkon työntekijöiden osaamista sosiaalisen median osalta, mutta vasta vuonna 2016 Meri-Anna Hintsalan ja kirkon kasvatuksen

ja perheasioiden digitaalisen nuorisotyön tilaa selvittäneessä kyselytutkimuksessa kohdennettiin kysely juuri nuorisotyöntekijöiden näkökulmiin.

Tutkimuksessa kartoitettiin silloisen digitaalisen nuorisotyön nykytilaa, työntekijöiden asenteita ja osaamista sekä toiveita osana seurakuntien työtä. Hintsalan kyselytutkimuksessa havaittiin muun muassa, kuinka pöytäkoneista oli siirrytty mobiililaitteisiin ja kuinka digitaalista nuorisotyötä oli suhteellisen pienellä tuntimäärällä tullut lähes jokaisen nuorisotyön ammattilaisen työksi. Työn strategiselle suunnittelulle koettiin olleen tarvetta. (Hintsala 2016, 12.) Sama teema toistui kolme vuotta myöhemmin julkaistussa ”Digitaalinen nuorisotyö kirkossa”-selvityksessä (Nuori kirkko ry & Kirkon kasvatus ja perheasiat yksikkö 2019);

suurimmassa osassa työyhteisöjä digitaaliselle nuorisotyölle ei ole asetettu tavoitteita. (mt., 5)

Vaikka kirkon piirissä tehdäänkin hyvää ja monipuolista digitaalista nuorisotyötä, on kysymyksissä työn tavoitteiden ja suunnitelmallisuuden äärellä työskenneltävää. Kuten Jouko Porkan ja Sami Ritokosken tuoreessa selvityksessä ”Miten korona on vaikuttanut kirkon kasvatus- ja nuorisotyöhön” käy ilmi, on kirkon kasvatuksessa tehty korona-aikana digiloikkaa. Silti monen työntekijän kohdalla on osaamisen ja koulutuksen puutetta, jolloin nuorisotyöllinen digivastuu on kasaantunut osaaville. (Porkka & Ritokoski 2022.)

Paikallisseurakuntien lisäksi kirkollisessa toimintaympäristössä toimii useita kirkon palvelu- ja tukijärjestöjä, joiden toiminta - ja sisällöt digialustoilla luetaan osaksi kirkollista digitaalista nuorisotyötä. Tästä esimerkkinä kirkollinen, valtakunnallinen etsivää nuorisotyötä tekevän palveluoperaatio Saappaan verkkoversio. Nettisaappaan kävijämäärä nelinkertaistui vuonna 2020. Saapastoimintaa kehitettiin eri alustoilla (Instagram, TikTok, YouTube), mutta alkuvuonna 2021 nuorille suunnatun kyselyn kautta ilmeni, että nuoret toivoivat Saappaalta entistä vahvemmin näkyvyyttä niin somessa kuin kaduilla. Perinteisen päivystystyön ohella Nettisaapas on ryhtynyt rakentamaan myös omaa tekoälyään, SaapaBottia. (LNK 2021.)

5 OSALLISUUS

Nuorten osallisuuden tukeminen on nuorisotyössä tärkeää (Lauha 2019, 59). Osallisuus ei kuitenkaan ole synonyymi osallistumiselle. Kyse on kuulumisesta ja mukaan ottamisesta (Kiilakoski 2014,138). Osallisuus- termi nähdään henkilökohtaisen vaikuttamisen ja sitoutumisen kautta, ei vain jäsenyytenä tai asiaperustaisena rakenteena (Kettunen 2021,12).

Osallisuuden toteutumisen kannalta kuulumisen ja kiinnittymisen tunne ovat merkityksellisiä. (Häkkinen 2021b, 453)

Osallisuutta todeksi eletään yhteydessä muihin ihmisiin, yhteisöissä toimiminen muovaa ymmärrystä siitä, millaisia olemme. Osana yhteisöä, kuulluksi ja nähdyksi tulleet, subjektina. Siinä missä osallisuus on edellytys ihmiseksi kasvamiseksi. (Nurmi 2011, 6) on osattomuuden kuvailtu olevan yhteisöllisen pirstoutumisen ja sosiaalisen merkityksettömyyden kasvualusta” (mt., 6).

Osallisuus voidaan nähdä kaikenlaisen osattomuuden, ulkopuolisuuden ja syrjäytymisen vastakohtana. Se viittaa kuulluksi tulemiseen itseä ja omia elinolosuhteita koskevissa päätöksenteoissa, mielipiteen ilmaisuun, aktiiviseen oman yhteisön jäsenyyteen ja oman näkökulman esteettömään näkyvyyteen päätöksenteon perusteissa. (Nurmi 2011, 6)

Osallisuuteen liittyen puhutaan osallistamisesta eli niistä keinoista ja tavoista, joilla esimerkiksi nuoren osallisuuden kokemusta, toimijuutta voidaan tukea.

5.1.1 Osallisuus ja nuorisotyö

Osallisuudessa korostuu nuorisotyön uutta luova voima, muutoksen potentiaali. Nuorten osallisuutta vahvistava ja nuoruutta arvostava toimija luo ja rakentaa yhteiskuntaa, jossa nuoret näkyvät ja kuuluvat sekä tarjoaa nuorille mahdollisuuksia ja tilaa aikuisyhteiskuntaan. (Malm 2021, 101.)

Osallisuuden ja sen vahvistamisen teema on nuorisotyössä keskeinen (Kylmäkoski & Nieminen 2018), myös seurakuntien toteuttamassa nuorisotyössä, jossa osallisuus ja yhteisöön kuulumisen sisältää myös hengellisen ulottuvuuden (Häkkinen 2021b, 455). Osallisuus ei ole synonyymi osallistumiselle. Osallisuutta ei siis turvata vain osallistumismahdollisuuksien lisäämisellä.

Se on jotakin, joka toteutuu myös suhteessa itselle merkitykselliseen yhteisöön ja ihmisiin siinä yhteisössä, esimerkiksi suhteessa seurakunnan kerho- ja isostoimintaan. (Häkkinen 2021b, 454.)

Kasvatuksellisesti osallisuus on demokratiakasvatusta, jossa jokaisen mielipiteelle on tilaa ja jokaisella on yhtäläiset mahdollisuudet vaikuttaa (Kataja 2018), kyseessä on ”me”-yhteisö (Kettunen 2021,12). Kettusen sanoin

osallisuudesta on tehty toimijuuden ainesosa, johon kuuluu kokemus oman toiminnan merkityksellisyydestä ja tunnustuksesta. (mt., 12)

Nuorisotyötä on luonnehdittu ajoittain epäselvärajaiseksi, useiden pilareiden (pedagoginen, demokraattinen, sosiaalipoliittinen, terveydellinen, kulttuurillinen) kannattelema kokonaisuudeksi (Kiilakoski 2018, 15). Vaikka nuorisotyöstä tuntuu saavan otteen parhaiten kasvatuksen pilarin kautta, ovat ne kaikki tärkeitä eikä minkään pilarin tulisi korostua toisen kustannuksella (Kiilakoski 2014,67–68).

Demokraattisen pilarin ydinajatus perustuu siihen, että nuorisotyön on toiminnallaan tuettava nuorten mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnan toimintaan. (Kiilakoski 2018, 16)

Nuorisotyön demokraattisen pilarin tukemana nuorten tulisi siis saada kokemuksia toimijuudesta ja mahdollisuuksia vaikuttaa. Nuorisotyön on tavoitteellisesti tuettava nuorten toimintaa lisätäkseen nuorten toimintakykyisyyttä. (Kiilakoski 2014, 64.)

Ja mikä vielä tärkeämpää: tällöin tulee esille myös kriittisen pedagogiikan peruslähtökohta, että toimijuutta tukeva kasvatusta edellyttää paitsi yksilöiden kasvatusta, myös sosiaalisen ympäristön muuttamista. --- On siis otettava kantaa myös yhteiskuntaan ja ympäristöön ja pyrittävä aikaansaamaan siellä muutoksia. (Kiilakoski 2014, 64.)

Nuorisotyönohjaajien tulee rakentaa yhteiskuntaa, jossa nuoret näkyvät ja kuuluvat. Nuorille tulee tarjota mahdollisuuksia. Yhteiskunnan rakenteisiin vaikuttaminen on sekä tulevaisuuden rakentamisen että osallisuustyön kärjessä. (Malm 2021b.)

5.2 Osallisuudesta kirkossa

Kirkko ja sen seurakunnat ovat jäsenistään muodostuvia yhteisöjä. Osallisuus jo sanana pitää sisällään käsityksen yhteisöstä (Kataja 2018). Sanaa on käytetty paljon ja se esiintyy muun muassa evankelisluterilaisen kirkon ydinsanomassa eli syntisen pääsystä Jumalan armon osallisuuteen (Kettunen 2021, 12). Kirkko ja seurakunta ovat osallisuuden yhteisöjä tarjoten jäsenilleen merkityksellisiä osallisuuden paikkoja ja seurakuntalaisuutta. Osallisuus kirkossa toteutuu

parhaassa tapauksessa arjen seurakuntalaisuudessa. Osana yhteisöä oleminen, kuulluksi ja nähdyksi tuleminen sekä vuorovaikutus toisten kanssa saattaa joskus olla yhtä merkittävää, ellei jopa merkittävämpää, kuin ryhmän sen hetkinen toiminta. (Jokela, Halme & Kallinen ym. 2011, 4–8).

Osallisuuden näkökulma on keskeinen useissa Kirkkohallituksen johdolla 2010-luvulla tuotetuissa, kasvatustyötä linjaavissa asiakirjoissa. (Allianssi ry 2021).

Kirkossa nuorten osallisuutta mahdollistetaan ja tuetaan nuorisotyön rakenteiden ja työntekijöiden kautta (Ev.lut. 2012,4). Osallisuus on toimista ja vaikuttamista (poliittinen osallisuus) sekä olemista ja joukkoon kuulumista (sosiaalinen osallisuus) (Allianssi ry 2021). Nuorten sosiaalinen osallisuus toteutuu hyvin rippikoulu- ja isostoiminnassa (Kotimaa 2019a). Seurakunnissa ei vain kannusteta osallisiksi vaan huomioidaan osallisuustoimintaa tukevat rakenteet. Vuosittain kirkon nuorille järjestetään nuorten tulevaisuus seminaari, jossa nuoret saavat ideoida kirkon tulevaa, antaa palautetta ja kohdata päättäjiä. Kirkolliskokous pitää nuorten kuulemista myös tärkeänä kuullen kerran kaudessa nuoria. Seuraavan kerran tämä tapahtuu toukuussa 2022 Turussa.

Kirkolliskokous teki vuonna 2019 päätöksen, jonka mukaisesti seurakuntiin tulee perustaa Nuorten vaikuttajaryhmiä, vastaavanlaisia, joita kuntalain mukaan on ollut määrä olla kunnissa. Päätös on sidoksissa kirkkolain uudistuksen voimaantuloon ja astuu voimaan vuoden 2023 alkupuoliskolla. Nuorten vaikuttamisen edistämisen velvoite pyrkii lujittamaan nuorten seurakuntayhteyttä (Kotimaa 2019a; Kotimaa 2019b) ja mahdollistamaan osallisuutta hallinnollisissa asioissa.

Muutos täydentää ja tukee lapsivaikutusten arviointia ja seurakuntien lapsiasiahenkilöiden toimintaa. Aiemmin kirkossa on jo hyväksytty 16-vuotiaiden äänioikeus seurakuntavaaleissa. (Kotimaa 2019a.)

Kirkossa ja sen paikallisseurakunnissa osallisuuden toteutumiselle voi myös hyvistä suunnitelmista huolimatta syntyä esteitä, ellei seurakuntalaisten toimijuutta osata mahdollistaa. Töölön seurakunnan luottamus henkilönä toiminut, Suomen nuorisoalan kattojärjestön Allianssi ry:n toiminnanjohtaja Anna Munsterhjelm puheenvuorossaan ”Jollei maallikoita johdeta paremmin, heitä ei pian ole” (Munsterhjelm 2019, 23) kysyykin

Kannattaako luottaa, että seurakuntalaiset pysyvät mukana, jollei heitä päästetä mukaan? (Munsterhjelm 2019, 23).

Toiminnalla on vaara jäädä pelkäksi puuhasteluksi vailla syvempiä merkityksiä, ellei sosiaalinen toiminta seurakunnassa perustu yhteistoiminnallisuuteen, reflektiivisyyteen, yhteisiin keskusteluihin, läsnäoloon ja tasavertaiseen kohtaamiseen (Häkkinen 2021b, 454–455). Kirkkoon turhautuneita maallikoita on Anna Munsterhjelminkin mukaan koko ajan enemmän. Hänen mukaansa kirkon tulisi hankkia paremmat johtajat tai saada nykyiset johtajat johtamaan paremmin. (Munsterhjelm 2019, 23). Yhteisöjen kirkoista kirjoittanut ja kouluttanut Pöyhönen vie asian vielä uudelle tasolle ja esittelee selkeän polun, kuinka kirkon johtajan tulisi tunnistaa seurakuntalaisten johtamispotentiaalia ja jakaa vastuuta. Tämä toki huomioiden johtajan saama koulutus ja tuki. (Pöyhönen 2019, 179.). Kirkon aikuistyön kehittämisasiakirja tunnistaa teeman jo vuonna 2012 peräänkuuluttaen työntekijöiden osaamiskärjen kehittämisen tarvetta:

haasteena on suunnata kirkon henkilöstön osaamista seurakuntalaisten toimintamahdollisuuksien edistämiseen, kouluttamiseen ja ohjaamiseen. (Suomen ev.lut. kirkko 2012, 25.)

Vaikka toki vapaaehtoisuutta kirkon piirissä on ja on ollutkin, niin toiminnan langat ovat vahvasti työntekijöillä ja tätä ajatusta tulisi edelleen ravistella (Pöyhönen 2019). Muuten seurakuntalaisille voi syntyä käsitys, ettei maallikoille haluta antaa vastuuta (Munsterhjelm 2019, 19). Kun seurakuntalaiset alkavat ymmärtää, että he eivät ole seurakunnassa asiakkaita vaan ”omistajia”, he uskaltavat ottaa myös johtamisvastuuta (Pöyhönen 2019, 174). Osallisuutta määriteltäessä

erilaisia osallisuuden tulkintoja yhdistää ajatus osallisuudesta subjektin ominaisuutena. --- Osallinen on otettu mukaan niin, että lopputulos — mikä se ikinä onkin — kantaa mukaan häivähdyksen hänen kasvoistaan ja äänestään. Yhteisöissä osallinen jättää yhteisiin asioihin sormenjälkensä. (Nurmi 2011,6.)

6 KEHITTÄMISPROSESSIN KUVAUS

Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon mukaisesti opinnäytetyö ei ole tieteellinen tutkimus, vaan työelämälähtöinen, tutkimuksellinen kehittämistyö (Humak, opinnäytetyö 2021). Kehittämisprosessi sai alkunsa keväällä 2019, kun kirkon nuorisotyönohjaajille suunnattu ”Digitaalinen nuorisotyö kirkossa” (Verke 2019) kysely auttoi minua tunnistamaan omia osaamistarpeitani teeman äärellä. Nuorisotiimin palaverissa muiden kyselykokemuksista tiedusteltaessa ymmärsin, että olin ainut seurakunnastamme kyselyyn vastanneista. Pelkkä teema ja kyselyn kysymykset ja sanat tuntuivat hankalilta, mutta laittoivat liikkeelle prosessin. Kirkon digitaalisesta nuorisotyöstä jo vuonna 2016 Kirkon kasvatukselle ja perheasioille selvityksen tehnyt Meri- Anna Hintsala nostaakin kyselyn merkityksen monenlaisten hyötyjen haavina (Hintsala 2016,21)

Sen lisäksi, että kysely tuottaa uutta, kattavampaa tietoa digitaalisen nuorisotyön tilasta seurakunnissa, se myös jo toteutuessaan lisää ymmärrystä työn luonteesta vastaajille. Myös siis jo kysely sinänsä voi toimia toiminnan kehittäjänä. Tapa ja sanat, joilla asiat kysytään, siirtävät sanoittamisen tapoja ja toimintoja osaksi kehitystyötä seurakunnissa. (Hintsala 2016,21.)

Näin kävi myös minun kauttani Uudenkaupungin seurakunnan kohdalla. Käytännön ongelmat ja kysymykset ”kuinka digitaalista nuorisotyötä tulisi kehittää seurakunnassamme ja mihin keskittää huomiota” ohjasivat uuden tiedon tuottamista.

Laadullista tutkimusta on luonnehdittu salapoliisityöksi, jossa kerätyistä aineiston osista luodaan ymmärrykseen johtavaa kokonaisuutta (Puusa & Juuti 2020, 5). Seuraavaksi käyn läpi lähestymistapaani ja menetelmiä, joilla tarkastelin normaalia tarkemmin seurakuntamme digitaalisen nuorisotyön tilaa ja sen kehittämiseen vaikuttavia asioita.

6.1 Autoetnografinen lähestymistapa tiedon rakentamisessa

Autoetnografiaa voidaan pitää etnografian alalajina, jossa tutkija tekee jostain omaa elämää koskevasta ilmiöstä tutkimusta tai tutkimuksellista kehittämistehtävää. Tapa voidaan ymmärtää paitsi menetelmäksi, myös tutkimuksen lähestymistavaksi. (Ryynänen & Rannikko 2021, 58.)

Oma rooli tilaajaorganisaation nuorisotiimissä, vastaavana nuorisotyönohjaajana on keskeinen, vaikka osan opinnäytetyöprosessia olinkin opintovapaalla. Tutkimuksellisessa kehittämisessä

oli luontevaa hyödyntää seurakuntamme nuorisotiimin kertynyttä tietoa, omakohtaisia kokemuksia ja työnteon lomassa syntyneitä keskusteluita ja havaintoja. Ryynänen ja Rannikko tuovatkin ilmi, kuinka tutkimusaineistoa luodessa havainnot omasta elämästä ovat kelvollisia, ”kunhan ne suhteutetaan asiaa koskevaan yleisempään tietoon” (Ryynänen & Rannikko 2021,61). Autoetnografisen lähestymistavan hyväksikäyttö koko opinnäytetyön prosessin aikana tuntui hyvin perusteltuna, sillä

sen avulla on mahdollista seurata jokapäiväisiä, arkisia käytäntöjä sekä hankkia tietoa silloinkin, kun laajempi kenttätyö ei ajan tai muiden resurssien puutteen vuoksi ole mahdollista. (Ryynänen & Rannikko 2021,62.)

6.2 Menetelmien valitseminen ja valmistelu

Koska ”tutkimuksellisessa kehittämistyössä nojaututaan harvoin vain yhteen menetelmään” (Humak 2021) olen käyttänyt opinnäytetyöprosessissa eri vaiheissa erilaisia menetelmiä. Menetelmien valinnassa ohjasi tiedon tarpeen ohella näky osallisuudesta, joka voisi ilmetä yhteiskehittämisessä sellaisena sosiaalisena toimintana, joka

perustuu yhteistoiminnallisuuteen, reflektiivisyyteen ja dialogisuuteen, yhteisiin keskusteluihin, läsnäoloon ja tasavertaiseen kohtaamiseen. (Häkkinen 2021b, 455).

Aineistoa kerättiin monimenetelmällisesti keväällä 2021 nuorille suunnatulla kyselyllä, työntekijöiden kehittämispajoilla, nuorten ideointi-illalla sekä itsearvioinnilla (swot, benchmarkkaus, digitaalisen nuorisotyön itsearviointityökalu). Havainnointi ajoittui koko opinnäytetyöprosessin kaarelle (ajalle 2019-2022).

Nuorten osallisuus ja äänen kuuluminen kehittämisprojektin eri vaiheissa oli tärkeää. Nuoria kuultiin kehittämisprojektin aikana: 1) kentällä työtä tehdessä ja seurakuntanuorten vaikuttajaryhmän tapaamisissa, 2) kyselyn kautta ja 3) nuorille suunnatussa ideointi-illalla.

Työntekijöiden kehittämispajoissa dialogi, kuuleminen ja osallistaminen tarjoavat uuden tiedon ohella tiimin mukaan ottamista, joka tukee kehittämistyön jalkauttamista. Vapaamuotoisissa keskusteluissa esiin voi nousta myös jotain sellaista, joka olisi määrällisessä kyselyssä voinut jäädä kysymättä.

6.3 Havainnointi

Havainnointi on menetelmä, jossa tutkittavasta ilmiöstä kerätään tietoa sekä seuraamalla että havaintoja tekemällä. Havainnointi kohdistuu nuorten ja työntekijöiden toimintaan ja käyttäytymiseen ja esimerkiksi siihen, miten nuoret ja työntekijät suhtautuvat digityöhön ja miten se näkyy vuorovaikutustilanteissa. (JYU 2015.) Havaintoja dokumentoidaan muistiinpanoilla sekä digimateriaaleista valmiiksi syntyvien päivitysten, kuvien ja videoiden kautta.

Oman organisaation lisäksi seurasin muidenkin seurakuntien sometyön toteutuksien tapoja Instagramissa ja Facebookissa. Seurasin myös opinnäytetyön kannalta mielenkiintoisia keskusteluja useissa Facebook ryhmissä (Kirkolliset toimijat 5 206 jäsentä, Kirkon nuorisotyönohjaajat 1 420 jäsentä, Kirkon some ja digi 1 819 jäsentä Nuorisotalon tekijät ja vaikuttajat 1 087 jäsentä ja Osallisuuden vahvistajat 801 jäsentä). Tein seurantaan omien tilien-, seurakunnan nuorten hallituksen tilin- ja seurakunnan virallisen tilin kautta.

6.4 Kyselyn toteutus

Yksi aineiston keruumenetelmistäni oli kysely, jonka kautta oli mahdollisuus saada kattavasti alueen nuorilta näkökulmia, aineistoa tarkasteltavaksi ja analysoitavaksi. Kysely ”Digitaalisuus ja nuoret” selvittää nuorten sometottumuksia sekä nuorten palautetta ja ideoita seurakunnan digityöhön liittyen. Nettiin luotuun (Forms- muotoiseen) kyselyyn vastattiin mobiilisti, tabletilla tai tietokoneella. Kysely suunnattiin Uudenkaupungin seurakunnan alueella asuville nuorille. Sekä kyselylomakkeessa (Liite 2) että kyselytilanteen alussa ilmaistiin kyselyn yhteys Uudenkaupungin seurakunnan digitaaliseen nuorisotyöhön käsittelevään opinnäytetyöhön. Vastatessaan nuoret tiesivät osallistuvansa seurakunnan nuorisotyön kehittämiseen. Kyselyyn osallistuttiin anonyymisti.

Kysely jakautui kolmeen osioon 1) taustatiedot, 2) somen käyttö ja tottumukset ja 3) seurakunnan toiminnan kehittäminen. Kyselyn rakentamisen taustalla oli käytetty Mannerheimin lastensuojeluliiton mediakasvatusmateriaalin (Rahja & Helenius 2021) digiajan kasvattajien suosituksia. Ennen kyselyn julkaisua muutama seurakuntanuori koe testasi kyselyn ja antoi siihen liittyen palautetta. Myös nuorisotiimillä ja kirkkoherralla oli mahdollisuus antaa korjaavaa palautetta. Nuorisotiimin toiveiden mukaisesti kyselyyn lisättiin rippikouluteemaisia kysymyksiä,

näin se nähtiin mielekkäämpänä täyttää kyseisellä ikäluokalla. Kyselyssä oli 36 kysymystä, joista pakollisia oli 27.

Kyselyyn vastasi 129 nuorta. Otanta vastasi rippikouluikäluokkaa hyvin. Rippikouluryhmien opettajat ottivat kyselyn ennakkotapaamisissa täytettäväksi, joten rippikouluikäluokan vastaksia tuli eniten (119). 84 prosenttia rippikoululaisista vastasi kyselyyn. Vain erityistä tukea tarvitsevien (6 henkinen) pienryhmärippikouluryhmä ei vastannut kyselyyn ohjatusti, koska ryhmällä ei ollut alkuvuonna 2021 tapaamisia intensiivijakson sijoituttua syksyyn. Rippikouluryhmän nuorisotyöntekijällä ei myöskään ollut ennakkokäsitystä ryhmän kyvystä vastata Forms-muotoiseen kyselyyn. Nuorisotyön kehittämisessä ja nuorten kuulemisessa tulisi jatkossa huomioida paremmin myös erityisnuoret ja heidän osallisuutensa.

Kyselyn luominen tarjosi myös mahdollisuuden kysyä muiden, niin nuorempien, kuin vanhempien seurakuntanuorten näkökulmia. Tätä mahdollisuutta hyödyntäen kysely oli sijoitettu avoimeksi seurakunnan kotisivuille. Kyselyä mainostettiin seurakunnan somessa (Uudenkaupungin seurakunnan – ja nuorten hallituksen Instagram tileillä, Uudenkaupungin seurakunnan- ja Uki Srk Nuorisotyön Facebook tileillä sekä WhatsAppissa nuorten INFO- ja nuorten hallituksen ryhmässä). Tätä reittiä vastauksia tuli vain 10, vaikkakin niiden kautta tulleet kirjalliset vastaukset monipuolistivat vastauksia. Yhteensä vastauksia tuli 129. Olin määrään tyytyväinen.

6.5 Yhteiskehittämispajojen ja ideointi-illan suunnittelu ja valmistelu

Vahvistunut teoriaosaaminen avasi silmäni sille, etten voinut kehittää digitaalista nuorisotyötä kutsumatta nuorisotiimiä ja nuoria mukaan prosessiin. Oli huvittavaa havaita, että marraskuussa 2020 opintovapaalle jäätyäni käsitin, etten voi jatkaa työn parissa ns. tutkijakammiossa. Vaikutin itselleni, että yhteiskehittämisen pajojen rooli osana kehittämistyön jalkauttamista on mitä oleellisinta. Pajoista 4 (kolmen tunnin mittaisia hetkeä 3.helmikuuta, 10.helmikuuta, 18.helmikuuta ja 16.maaliskuuta) oli nuorisotiimin välisiä ja 1 (3.maaliskuuta.) oli nuorille suunnattu ideointi-ilta.

Kaikille nuorille avoin ideointi- ilta järjestettiin kyselyn toteutuksen ja vastauksien analysoinnin jälkeen 3.3.2021 Uudenkaupungin seurakuntakeskuksella. Mahdollisuutta osallistua pidettiin esillä kotisivuilla, seurakunnan virallisessa -ja nuorisotyön omassa Facebookissa, seura-

kunnan virallisessa Instagramissa, seurakuntanuorten INFO- WhatsApp ryhmässä ja seurakuntanuorten vaikuttajaryhmässä. Myös henkilökohtaisia kutsuja lähetettiin heille, jotka olivat nuorten hallituksella tai ilmaisseet mielenkiintonsa seurakunnan toiminnan kehittämiseen. Kaikki nuoret, jotka tammi-helmikuussa avoinna olleessa kyselyssä ilmaisivat mielenkiintonsa osallistua “seurakuntamme digitaalisen nuorisotyön suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin” (kysymys 25) antoivat yhteystietonsa muutoin anonymisoidussa kyselyssä (kysymys 26) ja saivat myös henkilökohtaisen kutsun ideointi-iltaan. (Näistä nuorten tiedoista syntyneen rekisterin tietosuojaseloste on liitteenä 5). Yhtä nuorta, joka oli ennakkokyselyssä ilmoittanut mielenkiintonsa kehittämiseen, ei kutsu tavoittanut, koska hänellä ei väliaikaisesti ollut juuri tuolloin WhatsApp-käytössä. Iltaan oli avoimesti seurakunnan kotisivuilla ja somessa kutsuttu kaikkia seurakunnan toiminnan ideoimisesta ja kehittämisestä kiinnostuneita.

Koronan vaikutuksista huolimatta saimme kohdata kasvokkain, mutta myös koronan johdosta ei yhteiskehittämisen hetkiä voinut tehdä suurten massojen kanssa. Nuorten ideointi-illan aikaan oli koronasäännöissä kuuden henkilön rajoitus. Varauduin pitämään tilanteen hybridinä, jotta kaikilla halukkailla olisi ollut mahdollisuus osallistua.

Nuorisotiimin kanssa yhteiskehittämispajojen ajankohdat sovittiin tammikuuisessa tiimipalaverissa. Ajankohtia sovittiin neljä kappaletta. Ennen ensimmäistä työskentelyä lähetin kaikille työntekijöille vielä orientoivan infokirjeen, jossa alustin alkavaa keskusteluumme ja ideointia. Kerroin, kuinka ensimmäisellä kokoontumisella ei ollut tarkoitus runnoa kaikkea läpi, sillä sovimmehan useamman pajan. Toive oli, että kohtaamisten välissäkin syntyisi ajatuksia. Kerroin työskentelyn tulevan olemaan rentoa ja tauotettua. Tarjolla olisi pientä virvoketta energian nostattamiseksi. Väläytin tiedotekirjeessä työskentelyjen tavoitteista:

Tarkoitus olisi yhdessä keskustellen ja Verken materiaaleja (Innoboxia, digitaalisen nuorisotyön kehittämissuunnitelmalomaketta sekä Verke Liven koulutuksia) hyödyntäen

- tarkastella digitaalisen nuorisotyön kehittämistä osana kaikkea nuorisotyötä ja –toiminnan kehittämistä. (Edellyttäen digitaalisuuden katsomista laaja-alaisesti ja nuorisotyömme nykyisten toimintatapojen, tavoitteiden ja tulevaisuuden tarkastelua).
- ideoida ja innovoida nuorisotyötä tulevaisuusorientoituneesti.
- arvioida digityön nykytilaa ja määritellä digitaalisuudelle selkeät tavoitteet ja toimenpiteet ja nimetä vastuuhenkilöt (seuraamaan prosesseja ja edistämään niitä).
- sometyön suunnitelman päivittäminen.

- esitellä nuorten kyselystä esiin nousseita seikkoja ja antaa tämän pohjalta muutamia suosituksia digityöhön tulevaisuudessa.
- nimetä mahdollisia tiimin havaitsemia ongelmakohtia/työnteon esteitä, jotta niiden poistamiseen on helpompi tarttua.

Kerroin tiedotekirjeessä myös, kuinka yhteiskehittämispajojen ytimessä olisi vuorovaikutus, avoimuus, luottamus, turvallisuus ja peloton ideointi. Työskentelyyn toisi ryhtiä Verken eli digitaalisen nuorisotyön osaamiskeskuksen luomat nuorisotyön kehittämisen tukimateriaalit, joista ensimmäiseen kertaan mennessä täytettiin itsearviointi. Hyödynsimme myös Verken InnoBoxia.

Kerroin tiimille myös enakkokirjeessäni, kuinka tuleva työskentely on osa seurakunnan digitaalisen nuorisotyön strategista kehittämistä, ja aihetta käsittelevää opinnäytetyötäni. Tunnustin tiimille hyvän lähtötasomme. Kaikkeen työskentelyyn sisältyisi ajatus siitä, ettemme lähde tyhjältä pohjalta. Digitaalinen nuorisotyö kirkossa- selvitys (Nuori kirkko ry & Kirkkohallituksen kasvatus ja -perheasiat 2019, 5) osoittaa, että ”suurimmassa osassa työyhteisöjä digitaaliselle nuorisotyölle ei ole asetettu tavoitteita”. Emme siis Uudessakaupungissa ole poikkeus, vaikka hyvää digityötä jo teemme. Selvityksen mukaan ”vaikuttaisi siltä, että strategiselle suunnittelutyölle ja näkökulmalle olisi selkeä tarve (Nuori kirkko & Kas2019, 23). Tällä tiellä olemme, ja kannustin näkemään tämän mahdollisuutena.

Sekä nuorten että työntekijöiden yhteiskehittämisessä oli tarkoitus keskustella myös nuorisotyömme tulevaisuutta koskevista näyistä ja miettiä, millainen olisi seurakuntamme nuorisotyö vuonna 2030 (tavoitetila). Mahdolliset kuvitelmat suuntaavat toimintaa ja motivoivat, joten niiden olemassaolosta on hyvä olla tietoinen.

6.6 Työntekijöiden yhteiskehittämispajojen kulku

Nuorisotyöntiimille suunnatuista pajoista kolme pidettiin suunnitelmien mukaan, mutta yksi lyheni merkittävästi päällekkäisen nuorisotiimille suunnatun työskentelyn takia. Kyseessä oli kirkkoherran nuorisotiimille luoma kuulemistilaisuus, joka koski seurakuntaneuvoston päätöstä ulos vuokrata nuorisotyön tilat ja toimistot. Kehittämispajan ajankohta koettiin tarkoitukseen

sopivana, koska nuorisotiimi oli näin mahdollista saada nopealla aikataululla yhteen tärkeän asian äärelle.

Osittain vähentyneen työskentelyajan ja yhteiskehittämispajojen kokemusten pohjalta koettiin hyvänä, että tiimistä digityöhön keskittyneiden edustus (työtä kehittävä ja hänen sijaisensa) jatkaisivat kehittämissuunnitelmalomakkeen (Verke 2016, 173–182) kautta digitaalisen nuorisotyön suuntaviivojen äärellä kahdestaan kolmen tunnin verran (11.maaliskuuta). Aikaa tuntui kuluvan paljon, koska nuorisotyön digityön tavoitteellisuudesta ja suunnitelmallisuudesta ei ollut eikä opinnäytetyötä aikaisempaa pohjatyötä. Työskentelyä jatkettiin vielä uudelleen sovitusti seuraavana päivänä. Oli hankala saada otetta seurakunnan digitaalisesta työstä, joka olisi rajautunut vain nuorisotyöhön. Vahva yleisseurakunnallinen näky puski läpi keskusteluissa niin toimintakulttuurin, tavoitteellisuuden ja arvioinnin ja resurssien suhteen.

Nuorisotiimin yhteiskehittämisen pajoissa hyödynnettiin Verken luomaa digitaalisen nuorisotyön kehittämisen tueksi luomaa materiaalia; Innoboxia, digitaalisen nuorisotyön suuntaviivoihin pohjautuvaa kehittämissuunnitelmalomaketta sekä digitaalisen nuorisotyön tietoa. Kehittämispajoihin sekä ideointi-iltaan sisällytettiin SWOT-työskentely sekä nuorisotyömme tulevaisuutta kohti katsova ”Millaista on Uudenkaupungin seurakunnan nuorisotyö vuonna 2030?” Sisältöä oli varattu kaiken kaikkiaan paljon, mutta painotus oli avata yhteistä keskusteluita ja ajattelua ja kuulostella mitä niistä syntyy, eikä niinkään orjallisesti toteuttaa tehtävää toisensa perään. Innoboxin kohdalla huomasin jo hyvin nopeasti, että materiaali uuden innovoimisen äärellä olisi sopinut paremmin digitaalisen nuorisotyön osaamistasoltaan vahvemman tiimin työskentelyn tueksi. Näin ollen innoboxin hyödyntäminen rajautui megatrendikorttien ja boxissa olleen aikataulutuksen ehdotuksen hyödyntämiseen.

Työskentelyn ohjaajana loin pajojen sisällössä painotuksia niissä saatujen havaintojen pohjalta. Työskentelyihin sisällytettiin taukoja ja alkuihin sijoitettiin osallistujien pyynnöistä myös mahdollisuutta keskustella ajankohtaisia työasioita. Tämä, jotta olisi mahdollisuus työskennellä ilman työnkuormitustekijöiden aktiivista ajattelua.

Pajojen lisäksi Uudenkaupungin seurakunnan - ja kaupungin nuorisotiimeille tilattiin Verkeltä yhteiskoulutus digitaaliseen nuorisotyöhön liittyen, joka asettuaan keväälle 2019 (23. maaliskuuta) näyttäytyi varmasti yhteistoiminnan jatkumona pajoihin osallistuneilla. Koulutushetki oli yleiskatsaus siitä, mitä on digitaalinen nuorisotyö ja miten se kytkeytyy muuhun nuorisotyöhön. Lisäksi koulutushetkessä oli pohdintaa oman organisaation digitaalisen nuorisotyön

koostumuksesta ja haastettiin pohtimaan, millaista osaamista toiminnan toteuttaminen ja kehittäminen edellyttävät. Hetkessä pohdittiin, mitkä ovat digitaalisen nuorisotyön tavoitteet ja hyödyt ja käytännön esimerkkien avulla käytiin läpi erilaisia digitaalisen nuorisotyön toimintamuotoja.

6.7 Nuorten ideointi-illan kulku

Kirkon nuorisotyö on nuorten kohtaamista ja yhdessä tekemistä, olemista ja ihmettelyä (Kirkkohallitus 2020, 9). Nuorten ideointi-ilta järjestettiin 3.3.2021 Uudenkaupungin seurakuntakeskuksen salissa kohdaten, yhdessä tehden, ollen ja ihmetellen. Aikaa illalle oli alun alkaen varattu vain 1h30min, joten tavoitteina ei ollut yhdessä nuorten kanssa luoda strategioita tai linjauksia, vaan keskittyä kuulemaan nuorten ajatuksia, toiveita ja heiltä saamien signaalien kautta varmistaa (digitaalisen) nuorisotyömme kehittämisen suuntaa. Samalla oli mahdollisuus innostaa nuoria osallisuuteen ja saada mahdollisesti konkreettisia käytännön ehdotuksia.

Nuoria oli ilmoittautunut paikalle osallistujarajoitusten mukaisesti viisi, mutta osallistujia kokoonpano muuttui vielä saman päivän aikana useamman kerran peruutuksien ja uusien nuorten kautta. Lopullinen kokoonpano oli pienuudestaan huolimatta heterogeeninen otos tyttöjä ja poikia sekä eri toiminnoissa mukana olleita ja olevia nuoria. Yksi nuorista oli myös vuoden aikana ollut löyhemmin yhteydessä seurakuntaan, joka antoi myös sellaisen nuoren näkökulmia, joka mielellään osallistuu toimintaan, kunhan löytää kontaktipintaa. Edustetuissa oli monipuolisesti seurakunnan toiminnassa mukana olleita; kerhonohtajia, partiolaisia, isosia, leiriaikuisia, isoskoulutuksen käyneitä, kerhonohtajakoulutuksen käyneitä sekä eri kouluissa (lukio, ammattikoulu, yliopisto, yläkoulu) käyviä nuoria. Ryhmä oli hyvin monipuolisesti ollut seurakunnan toiminnassa mukana.

Ideointi-ilta Uudenkaupungin seurakuntakeskuksen salissa alkoi pitsan tilaamisella. Tarkoitus oli innostaa nuoria paikalle hyvällä tarjoilulla, joten pitsat tilattiin läheisestä pizzeriaasta ”kotiin” kuljetuksella. Koronan takia oli varauduttu etäyhteyksien hyödyntämisestä eli live-etä- hybridin järjestämisestä, nuoret kuitenkin nauttivat paikan päälle pääsemisestä.

Ohjelmassa oli kuulumiskierros, työskentelyä, ruokailu, toivelaulu ja loppusanat. Ilta venyi ja lopetimme illan 45minuuttia aiottua myöhemmin. Tämä oli osallistujien ja ohjaajan yhteinen päätös, jotta iltaan ei tulisi kiireen tuntua. Yksi nuorista myöhästyi ja pelkästään ensimmäinen,

virikkeeksi suunnattu tehtävä, vei enemmän aikaa, kuin olimme ajatelleet. Tehtävässä sai etsiä puhelimestaan seurakunnan tilanteesta ottamista kuvista itselleen mieluisimman kokemuksen ja kertoa siitä muille. Toisaalta nuoret selvästi paneutuivat työskentelyihin. Myös kirkkoheramme teki spontaanin vierailun työskentelymme alussa, jonka voi katsoa osoittaneen, että nuorten asioista ollaan kiinnostuneita.

Ideointi-illassa tehtiin tulevaisuustyöskentely. Nuoret saivat kirjata, millaisena näkevät seurakunnan nuorisotyön vuonna 2030. Ruokailun aikana pohdimme seurakuntamme sometyötä nuorten perspektiivistä ja nuorilla oli mahdollisuus myös ideoida. Tilanne sopi hyvin myös itsearvioinnin tekemiselle. Nuoret hahmottelivat SWOT- analyysillä mahdollisia seurakunnan nuorisotyöhön liittyviä heikkouksia, vahvuuksia, uhkia ja mahdollisuuksia.

Ilta oli keskustelupainotteinen. Nuoret kirjasivat ajatuksiaan (nuorisotyöntulevaisuuden tilasta ja nelikenttäanalyysistä) ylös kännykällä digialustalle Mentimerin kautta. Muistiinpanot on koostettu ja yhdistetty nuorisotiimin näkökulmien kanssa yhteen. Niihin voi tutustua tulosten esittelyssä.

6.8 Itsearvio

Digitaalisen nuorisotyön osaamisen ja tilan arvioiminen on ollut seurakuntamme nuorisotyössä pitkälti arkisessa kanssakäymisessä syntyneen tuntemuksen varassa. Nykytilan selvittämisessä päätin hyödyntää erilaisia yksilö ja yhteisötasolla tehtäviä itsearviointimalleja (itsearvioinnin työkalua, nelikenttäanalyysiä ja benchmarkausta).

6.8.1 Digitaalisen osaamisen itsearvio

Jokainen nuorisotiimissä täytti digitaalisen nuorisotyön itsearviolomakkeen, joka on Digitaalisen nuorisotyön osaamiskeskuksen Verken, luoma työkalu reflektion välineeksi (Verke 2019, 127–132). Kyseessä ei ole tuorein, toukokuussa 2021 julkaistu nuorisotyön ammatillisen digitaalisen osaamisen kriteereihin perustuva työkalu. Uudet kriteerit ja itsearviointityökalu julkaistiin ajankohtana, jota ennen olimme jo ehtineet hyödyntää vanhempaa työkalua.

Digitaalisen nuorisotyön kehittämisen osalta tuntuu, että materiaalia ja työn tueksi tehtyjä selvityksiä syntyy nopeammin, kuin opinnäytetyötä saa palautettua. Koska uudessa itsearviointi-

työkalussa ei ole asenteita koskevaa arviointia, päätin hyödyntää vanhempaa työkalua. Tukeehan havainnointina tehdyt päätelmät juuri sitä, että asennetason reflektio on työssämme paikallaan. Myös Verken suunnittelijan, Heikki Lauhan mukaan vanhempi itsearviointi

on edelleen ihan käyttökelpoinen työkalu ja itsearviointia tehdään siinä hieman eri näkökulmasta. Mutta tosiaan kuten huomasitkin, niin on hyvä olla tarkkana, ettei sekoita vanhempaa itsearviointityökalua noihin osaamiskriteereihin ja siihen liittyvään itsearviointiin. (Lauha 2022.)

Kuusikohtainen itsearvio ei ole digiosaamisen testi vaan työkalu asenteiden ja osaamisen arvioimiseen ja kehittämiseen. Väittämien kautta otetaan kantaa ja arvioidaan omaa digiosaamista niin henkilökohtaisesta kuin nuorisotyön ammattilaisen näkökulmasta. (Verke 2019, 127.)

Koska kehittämistyö ei pääty tähän kehittämishankkeeseen, tulemme myöhemmin tekemään myös uudemman työkalun mukaisen itsearvioinnin. Itsearviointityökalun kautta voimme peilata seurakuntamme nuorisotyön ammatillisen digiosaamisen tilaa ja kehittämistarpeita suhteessa Verken luomiin ja Euroopan komission digitaalisten taitojen puitekehikseen pohjautuvaan nuorisotyön ammatillisen digiosaamisen kriteeristöön. (Verke 2021e.)

Nuorisotyön ammatillisen digiosaamisen kriteerit tekevät näkyväksi, millaista digiosaamista laadukas ja nuorten tarpeisiin vastaava nuorisotyö edellyttää jokaiselta nuorisotalan ammattilaiselta. (Verke 2021e)

Kriteerit koostuvat osaamisvaatimuksista sekä työn vaatiman digiosaamisen että nuorisotyöllisen digiosaamisen näkökulmasta (Laitteiden ja sovellusten hallinta, Oman työn organisointi, Digitaalinen turvallisuus, Media- ja informaatiolukutaito, Digitaalinen luovuus, Digitaalinen kommunikaatio ja vuorovaikutus) (Verke 2021e). Nyt jo itsearvioinnin itse tehneenä, ja tiimimme osaamisen tason tuntevana, on jopa hyvä, ettemme aloittaneet tästä arviointityökalusta. Arviointi oli itseänikin haastava. Näin ollen uskon, että sen tekeminen olisi ollut tiimillemme jopa lannistava kokemus.

6.8.2 Nelikenttäanalyysi (SWOT)

Koska digitaalinen nuorisotyö ei ole muusta nuorisotyöstä irrallinen saareke (Verke), koin hyväksi, että sama ideologia huomioidaan työn nykytilan- ja kehittämisen arvioinnin yhteydessä. Tarkkailkaamme siis kokonaisvaltaisesti työtämme.

SWOT-analyysin eli nelikenttäanalyysin kautta teimme nuorisotiimissä ja nuorten kanssa katsauksen työmme vahvuuksiin ja heikkouksiin sekä ulkoapäin työhömme suuntautuviin uhkiin ja mahdollisuuksiin.

Koska digitaalisuus ei ole itseisarvo, on tarpeen miettiä, millä tavalla digitaalisuus tulisi huomioida vahvuuksien vahvistamisessa, mahdollisuuksien hyödyntämistä, heikkouksien vähentämisessä ja uhkakuvien ennakoinnissa. SWOT-analyysityöskentelyä tehtiin työntekijöiden kanssa kehittämispajan yhteydessä ja nuorten kanssa ideointi-illan yhteydessä.

6.8.3 Bechmarkkaus

Koska digitaalinen maailma ja some ovat jatkuvassa muutoksessa, on opinnäytetyöni kannalta yksittäisiä työnteontapoja kiinnostavampaa selvittää sitä, millainen on muiden seurakuntien digitaalisen nuorisotyön suunnitelmallisuuden laita? Mitä voisin ammentaa siitä meidän organisaatioomme? Millaisin ratkaisuin työtä on kehitetty? Erityisen kiinnostunut olin kuulemaan ammattialan käytännöistä strategiseen työotteeseen liittyen.

Etsin vertailtavaa seurakuntaa, jonka nuorisotyössä oli käyty läpi digityön kehittäminen. Käytin tässä hyödynseni sosiaalista mediaa. Aloitin keskustelun (LIITE 4) kolmessa eri työlleni olennaisessa sosiaalisen medianfoorumissa: Kirkon nuorisotyönohjaajat-ryhmässä 1.2.2021 (1 420 jäsentä), Nousiaisten rovastikunnan nuorisotyön WhatsApp-ryhmässä 11.2.2021 (26 jäsentä) ja Arkkhiippakunnan kasvattajien Teams-tiimissä 2.3.2021 (283 jäsentä). Kerroin tekeväni opinnäytetyötä seurakuntamme digitaalisen nuorisotyön kehittämiseen liittyen ja kyselin strategisen työotteen käytäntöjä digityöhön liittyen. Vain yksi seurakunta, Kokkalan suomalainen seurakunta, vastasi.

Sovimme haastattelun nuorisotyönohjaaja Heli Järven kanssa 5.2.2021. Haastattelu oli etänä Teamsin kautta pidetty ja nauhoitettu keskustelu, jolle oli etukäteen asetettu tavoite (Puusa & Juuti 2020, 103). Tarkoitus oli benchmarkata, oppia toiselta toimijalta haastatellen.

Haastattelun metodinen etu on, että haastateltaviksi voidaan valita henkilöitä, joilla etukäteen tiedetään olevan kokemusta tutkittavasta ilmiöstä tai tietoa aiheesta. (Puusa & Juuti 2020, 106).

Olin erittäin kiinnostunut heidän digitaalisen nuorisotyönsä strategiasta ja siitä prosessista, jolla suunnitelmallisuus oli rakennettu. Kiinnostuksen kohteena oli myös resurssien suuntaaminen ja käytännön digityö. Otin seurantaan myös heidän Instagram-tilinsä.

6.9 Eettisyys ja luotettavuus

Eettisyyden kannalta oli oleellista, että nuorten kyselyyn, ideointi-iltaan ja bechmarkkaukseen osallistuminen oli vapaaehtoista. Vaikka valtaosa kyselyyn vastanneista osallistui rippikoulunsa ennakkotapaamiseen, ei ketään pakotettu vastaamaan, vaikkakin kannustettiin. Nuorille kerrottiin kyselyn alussa kyselyn tarkoitus ja että sen vastauksia tullaan hyödyntämään tässä opinnäytetyössä. Nuorilla oli mahdollisuus esittää kysymyksiä ja saada tarkennuksia kyselyyn liittyen, sillä olin rippikoulutapaamisessa läsnä joko liveinä tai etänä kyselyn ajan. Etänä oleminen toki johti siihen, ettei tilanne kyselyn osalta ollut täysin käsissäni. Kuinka tilassa käytännössä toimittiin, silloin kun itse esittäydyin nuorille etäyhteyksin. Itse tilassa liveinä ollessa pystyin varmistamaan, että ilman puhelinta tilanteessa ollut nuori sai mahdollisuuden halutesaan osallistua seurakunnan tabletilla.

Kyselyn, kuten muidenkin menetelmien toteuttamiselle oli kirkkoherran lupa. Kyselystä oli etukäteen sovittu myös rippikouluopettajien kanssa. Kysely toteutettiin nimettöminä ja vastauksia käsiteltiin luottamuksellisesti. Kerroin rippikouluryhmäkohtaisesti rippikouluryhmään liittyviä huomioita, kuten nuorten valmiuksia etäopetukseen, kuitenkin vain ryhmän opettajille eli papille ja nuorisotyönohjaajalle.

Testasin kyselylomakkeen seurakuntanuorten vaikuttajaryhmän eli NuHan WhatsApp-ryhmän kautta. Kysyin testivastaajien mielipiteitä kyselystä, ja sain nuorilta korjaavaa palautetta kirjoitusteknisiin virheisiin. Itse kysely kysymyksineen oli nuorten palautteen mukaan hyvä. Lisäksi kysely kävi kirkkoheramme kautta sekä kerroin sen sisällöstä nuorisotiimin etäkokouksessa (jossa en valitettavasti saanut kyselyä teknisten haasteiden takia näkyviin). Tein kyselyyn muokkauksia saamieni palautteiden pohjalta. Kyselyyn tuli joitakin rippikouluhenkisempiä kysymyksiä ja Instagram- live teemat johdin rippikoulusuunnitelman nuoria lähinnä olevista teemoista.

Kyselylomaketta olisi ollut hyvä tarkastella vielä yhdessä kriittisesti tehtyjen muutosten pohjalta, mutta aikataulullisesti syntyi kiire. Kyselyn nuorisotiimille esittämisen ajankohta oli yllättäen samana päivänä, kuin vuoden ensimmäinen rippikoulutapaaminen, jossa kysely oli tarkoitus teetättää. Tämä johti siihen, että vaikka kysely näyttäytyi päällepäin hyvältä, ei se huomionnut erään vastaajakokemuksen mukaan vastauksien sujuvuutta yli rippikouluikäisen näkökulmasta.

Ensi kerralla kysymysten ei tarvitsisi olla pakollisia (tai vaihtoehto "ei koske minua"), jos liittyvät vain tiettyyn ryhmään. (tulevat rippikoululaiset) Vastaaja 129

Pyrin asettamaan kysymykset niin, että ne olivat helposti ymmärrettävät. Kyselyssä oli useita kohtia, jonne sai vastata, jos valmiista vastausvaihtoehdoista ei löytynyt omaa vaihtoehtoa. Näin kyselyn avointen kohtien kautta oli myös mahdollista saada sellaista tietoa, jota ei edes osannut kysyä. Näin ilmeni muun muassa se, että seurakunnan nykyisessä toiminnassa nuorta kiinnosti eniten muiden auttaminen, esimerkiksi vanhus- tai joku tukihenkilötyö. Sama vastaaja myös toivoi

Enemmän tietoa siitä miten nuoret voivat osallistua seurakunnan toimintaan, esimerkiksi Instagramiin. Siis ihan perus jutuista niinku vaikka jumalanpalveluksessa auttamista. (Vastaaja 128)

Kyselyn, pajojen ja bechmarkkauksen kautta tutkimuksellisen kehittämistyön luotettavuutta heikentäviä tekijöitä ovat kokemattomuuteni yhteiskehittämispajojen ja bechmarkkauksen fasilitaattorina, netissä olevaan kyselyyn liittyvät haasteet; kuten se, ettei ole mahdollista todeksi tietää, onko joku nuori vastannut useamman kerran ja toinen taas jättänyt kyselyn kesken. Kotisivujen kautta kyselyn löytäneiden ikää on myös mahdoton varmaksi todentaa, vaikka kyselyssä ikä onki kysytty.

Aineiston kerääminen useammalla menetelmällä on myös minulle uutta. Yhteiskehittämisen pajoista nuorille suunnattu perustui vapaaehtoisuudelle, nuorisotiimin ei. Tosin nuorisotyö ja sen kehittäminen kuuluu nuorisotyöntiimin työnkuvaan, joten tämä vapaaehtoisuuden ulkopuolelle jäävä työskentelytapa on näin ollen perusteltua.

Siinä missä kyselyyn vastasi 83 % seurakuntaan kuuluvista rippikouluikäisistä, osallistui ideointi-illan pienryhmään kaiken kaikkiaan vain 5 nuorta. Ideointi-illan toteutuksessa oli vaarana, että mahdollisesti yksittäisen vahvan osallistujan mielipiteet voivat määritellä ja johdatella toisten ajattelua illan kulkua. Illassa kuitenkin kaikkien äänelle oli tilaa. Osa työskentelystä tehtiin anonyymisti puhelimen kautta digitaaliselle alustalle (Mentimeter), joka on hyväksi koettu tapa esimerkiksi arempia teemoja käsiteltäessä. Nuorten ja työntekijöiden SWOT- analyysissä ja tulevaisuustyöskentelyssä raapaistiin kuitenkin vain pintaa. Keskustelu ja niissä syntyneet näkemykset rajoittuivat käytössä olevaan aikaan ja osallistujiin. Ideointi-illassa nousseita näkemyksiä ei voi yleistää koko nuorten kentän ääneksi, ja liitteisiin kirjatuihin yhteenvedoissa kuuluu vain näiden nuorten ääni. Niiden kautta voi kuitenkin päästä kiinni seurakunnan toiminnasta kiinnostuneiden erilaisten nuorten mielessä heränneisiin mielikuviin, käsityksiin, ajatuksiin,

havaintoihin ja toiveisiin. Osallisuuden tukemisessa on tärkeää rakentaa erilaisia osallisuuden polkuja, niihin kuuluu myös varta vasten osallisuustyöskentelyyn luodut tilanteet siinä missä kentän äänen kuuleminen arjen hetkissä ja kohtaamisissa.

Kehittämistyön validiutta tukee opinnäytetyön kannalta perustellut menetelmät sekä niin nuorten kuin työntekijöiden näkökulmien huomioiminen työn kehittämisen pohjalla.

7 AINEISTOSTA ESIIN NOUSSUTTA

Laadulliselle tutkimukselle ominaisesti pyrin kuvaamaan eri menetelmillä saatujen vastauksia, niiden kirjoja ja ymmärtämään digitaalisen nuorisotyön nykytilan kehittämiseksi huomioitavia seikkoja niin nuorten kuin nuorisotiimin näkökulmista (Tuomi & Sarajärvi 2002, 173). Olen tämän raportin kirjoittajana joutunut pohtimaan huolellisesti sitä, miten asioista kirjoitan, sillä autoetnografisella lähestymisellä laitan itseni lisäksi alttiiksi työn lähipiirin; nuorisotiimimme ja nuoret. Laajempi lukijakunta ei tunnista yksittäisiä toimijoita ja vaikka työyhteisölle tunnistaminen on helppoa, olen pyrkinyt nostamaan digitaaliseen nuorisotyön ilmiöön liittyviä havaintoja asiallisesti ja rakentavasti kuvaillen vastausten kirjoja ja ymmärtämään logiikkaa.

7.1 Havainnointi

Havaitsin, että digityön kehittäminen yhdessä koronapandemian ajan kanssa on lisännyt työtä digitaalisen nuorisotyön parissa. Vaikutti siltä, että käytännön kokeiluihin suhtauduttiin myönteisemmin kuin digityön kompetenssin kehittämiseen. Mieleisemmäksi tavaksi oppia korostui työssäoppiminen ja arjen kokeilut, eikä niinkään etäluennot, oppaat tai koulutus. Tämä kävi ilmi useissa koulutukseen kannustavissa keskusteluissa ja jo koetuista verkkotyöskentelyn kokemuksista.

En mä pysy perässä. Mun on ihan turha istua niissä, kun en ymmärrä niin en ymmärrä. Sitten kun käsketiin siirtyä johonkin p:llä alkavaan, niin mä tipuin enkä osannut. Tahti on liian nopea. (Nuorisotyöntiimiläinen)

Kokeilujen ja uuden toiminnan taustalla on ollut usein tarve mahdollistaa perustyön tekemistä muuttuneissa olosuhteissa. Tämän jakaa monet muut nuorisotyölliset tahot, josta kertoo alla oleva ote tuoreesta kunnallisen nuorisotyön tutkimuksesta:

pandemian alkuvaiheessa kyllä mentiin vauhdilla verkkoympäristöihin, mutta kyse oli lähinnä pakosta ja pyrkimyksestä vain selviytyä ilman suunnitelmaa ja selkeitä tavoitteita. (Verke 2021b, 8.)

Näin myös Uudenkaupungin seurakunnan nuorisotyössä, eikä vain digityön saralla. Seurakunnan ja kirkon strategioiden osuutta käytännön työn arjessa kyseenalaistettiin. Toisaalta myös kokemus seurakuntastrategioiden aidosta tuesta työssä koettiin keskusteluissa laihaksi, joten

suunnitelmallisen ja strategisen työotteen vahvistaminen digityön osalta ei herättänyt yhtä poikkeusta lukuun ottamatta innostusta. Digitaalisen työotteen parissa osaavammat vaikuttivat työn kehittämisestä myös kiinnostuneimmilta.

Havainnot viittaavat siihen, että koska nuorisotyönohjaajien digitaldoissa on niin suuria eroja, olisi koulutuksissa hyvä olla vielä selkokieleisempää sisältöä. Verkeltä kevääksi 2021 tilattu koulutus digitaalisen nuorisotyön perusteista olisi varmasti saanut suuremman hyödyn irti live-koulutuksena. Kokemattomalle ruudun äärellä työskentely on kuormittavampaa ja kynnyks puheenvuoroihin etätyöskentelyssä on suurempi. Vaikka koulutus oli perustaltaan aloittelijoille suunnattu, oli monen kokemus, että siitä oli vaikea saada mitään irti.

Samalla kun korona on vienyt työtä etämuotoiseksi, on sekä nuorissa että myös työntekijöissä havaittavissa digiähyä. Etämuotoiset koulutukset ja leirit jäivät osallistujamääriltään alhaisimmiksi kuin livetilanteet. Kun nuorilta kysyi leirin peruuttamisten perään, oli vastauksena usein, ”ettei etäkouluviikon päätteeksi jaksakaan enää viikonlopun mittaista etäisöskoulutusta”. Fyysisesti leirikeskuksessa toteutuneena taas leiri olisi tarjonnut sopivaa vastapainoa etäkoululle. Vaikka nuorisotyönohjaajien keskuudessa etätoteutuksia ei arvostettu yhtä paljon, kun livetilanteita, oli kuitenkin hyvillä kokemuksilla suuri merkitys asenteisiin. Näin esimerkiksi etätuokiona pidetty peli-illat, joista puhuttiin hyvään sävyyn useammankin kerran.

Se piirrä ja arvaa peli oli kyllä tosi hauska. Se oli kivaa. Mäkin osasin. (Nuorisotyönohjaaja)

Digitaalisuutta on hyödynnetty aktiivisesti koko opinnäytetyö- ja korona-ajan kouluyhteistyössä, jossa päivänavaukset ja hartaudet toimitettiin yhteistyökouluihin joko tallenteina WhatsAppin kautta keskusradioon tai kuvattuina ja editoituina nauhoitteina. Koulukirkkojakin toteutettiin moniammatillisesti ohi työalarajojen tallenteina. Kuvaus ja editointi osuivat poikkeuksetta ainoalle osaavalle nuorisotyönohjaajalle. Nuorisotyössä haasteena koettiin, ettei muussa työyhteisössä kuvaukseen ja editointiin kuluva aika osattu hahmottaa. Kun päätökset aikatauluista ja toteutuksen tavoista tehtiin enemmän kameran edessä olevien eikä tallenteen koostajan ehdoilla, syntyi henkilöstön välille ristiriitatilanteita. Toukokuussa 2021 jopa mietittiin, mistä löytää aika sellaisen kirkon toteutukseen, jossa itse kuvaus asettui monipäiväiseksi. Tarve erillisen kuvaamisesta ja editoinnista vastaavan työntekijän olemassaololle oli ilmeinen.

Kevättalvella 2021 kyselyn ja kehittämispajojen kautta nuorisotyössä alkoi konkreettisesti puhe työstämme digitaalisen nuorisotyön äärellä. Havaitsin, että nuorisotyössä tehtiin monia kokeiluja digityön saralla.

Keväällä 2021 kokeiltiin onnistuneesti sekä Instagram pohjaista päivystystä että pelillistä Seppo.io. alustaa rippikouluoppimateriaalin rakentamisessa. Seppo.ion käytössä työyhteisö koki iloa, sillä tekeminen ei nojannut pelkästään tekniseen osaamiseen; Pappi, suntio, kanttori ja nuorisotyönohjaajat pitivät yhteistyössä lyhyitä opetushetkiä, jotka tallenteina ja lisätehtävinä koottiin yhdeksi yhteiseksi, kaikkia rippikouluryhmiä hyödyttäväksi oppikokonaisuudeksi. Tällaiseen erityisesti mobiiliin oppimiseen ja koulutukseen suunniteltuun työvälineeseen on helppo tarttua kokeilumielessäkin, kun sitä ei synny kuluja. Kirkkohallituksen päätös tarjota Seppo.io maksutta seurakunnille on erinomainen panostus digiajan työnteon ja kokeilukulttuurin tueksi.

Instagramin yritystilin analytiikan seuraajaerittelyn mukaan (kevät 2021) Uudenkaupungin seurakunnan kaikista Instagram seuraajasta (707) vain 3,1 % eli noin 22 henkilöä on 13–17-vuotiaita. Määrä on pieni huomioiden se työaika, jota nuorisotyössä seurakunnan viralliseen Instagramiin oli käytetty. Nuorisotyölle luotiin toukokuussa 2021 oma Instagram tili seurakunnan virallisen tilin rinnalle. Nuorisotyöllinen tili oli 13-17-vuotiaiden suhteen vetovoimaisempi, kuin koko organisaation vastaavan. Seuraajamäärä ohitti myös syksyn aikana nuorten hallituksen Instagram tilin seuraajamäärän. Tavoitimme oletettua laajemman nuorten kohderyhmän. Samalla sekä työntekijöiden että nuorten osallisuus Instagramin sisällön tuotossa ja vuorovaikutuksessa vahvistui. Myös kynnys luoda sisältöä madaltui. Tämä kokemus tuli erityisesti vapaaehtoisten suunnalta.

Instagramiin tehtiin touko-joulukuussa 2021 kokeiluna arvontoja sekä gallupeja. Molemmat veivät enemmän työaika, kuin osasin alun perin ajatella. Mielekkäiden teemojen pohtiminen ja somekelpoiseksi luominen kävivät työstä. Tosin vaikutukset olivat hyviä, gallupit näyttivät lisänneen somevuorovaikutusta ja arvontojen kautta näytti siltä, että seuraajien määrä lisääntyi niiden yhteydessä. Molemmat koettiin positiivisena. Myös Instagram tilille laitetun linkkipuun klikkausmäärät viittaavat siihen, että selkeälle yhden linkin taustalla olevalle viestiväylälle oli tarvetta. Tätä kautta saimme myös anonymoivia esirukoustoiveita, jotka muuten olisi jäänyt saamatta.

Rippikoulujen arviointeihin otettiin vuonna 2021 käyttöön valtakunnallinen (digitaalinen) itsearviointilomake, joka helpotti nuorten palautteiden keräämistä. Monissa seurakunnissa kyseinen itsearvio oli ollut käytössä jo aiemminkin, joten vaikuttaa siltä, ettei veto digipohjaisen työkalun käyttöön ollut seurakunnassamme aiemmin kovinkaan vahva. Syitä digitaalisen itsearvioinnin käyttöön ottamisen viivyttämiselle ei kuitenkaan ollut, vaan keväällä 2021 päätettiin hyödyntää työkalua myös Uudenkaupungin seurakunnan rippikoulutyön arvioinnissa. Tämä on merkittävä etu rippikoulutyön suunnittelulle ja arvioinnille entisen sekalaisten paperisten palauteilomakkeiden sijaan. Nuorille suunnattu palaute-linkki yhdenmukaisti palautteen antamista ja mahdollisti nuorten äänen huomioimisen paremmin ja helpotti tiedon sähköisen säilömistä. Nuorten osallistumista arviointiin tulee pitää nuorisotyön ”ykköslaatekijänä” ja ohjenuorana (Nöjd 2015, 63), jota digitaalisen lomakkeen käyttöönotto tuki. Materiaalin pohjalta oli helppo luoda katsaus rippikoulutyöntekijöiden suunnittelupalaveriin ja luoda erillinen arviointiessee rippikouluista nuorten näkökulmasta. Havaittiin kuitenkin, ettei palaute-linkin nuorille toimittaminen ollut yhtä vaivatonta kuin mahdollisen paperisen vastaavan. Työntekijät pohtivat, kuinka linkin siirtäminen omalle ryhmälle onnistuisi kätevimmin ja käyttöön otettiin sekä WhatsApp että joukkoviestintä Katrina-ohjelmiston kautta. Kokemattomuus linkkien siirrossa johti siihen, etteivät kaikki ryhmät täyttäneet itsearviota heti leirin tai konfirmaatioharjoitusten yhteydessä, vaan myöhemmin, jolloin joidenkin ryhmien osalta vastausprosentti oli alhaisempi. Havainto viittaa siihen, että mitä enemmän työntekijä on sinut työvälineittensä kanssa, sitä sujuvammaksi työnteko mahdollistuu, myös leirillä, jossa ei ole tiimin digitaalisia tukia.

Seurakuntamme nuorten Avartti-seikkailuryhmä kokeili syksyllä 2021 ensimmäistä kertaa raportointiväylänään erikseen tarkoitusta varten luotua Instagram-tiliä. Kannuste toimintatapaan syntyi nuorisotyönohjaajalta, kun paperiraportin, äänitteen tai videoiden ja editointien työläys tuntui haastaneen nuorten retkien ajankäytön ja jopa retkien mielekkään onnistumisen. Idea ei varmasti olisi syntynyt, ellei seurakunnassa olisi ollut tehostettu digityön pohdintaa. Tämä on hieno esimerkki siitä, kuinka digitaalisuus on tukemassa nuorisotyön tavoitteiden toteutumista, nuorten toimintaa. Tekniikka ja digitaalisuus ei ole itseisarvo vaan toiminnan tuki ja voimavara (Lauha & Tuominen 2016a, 11). Raportointi digialustalla osoittautui käytännössä nuoria palvelevaksi ja sai kiitosta sekä tunnustusta uutena ideana Avartin ohjelmakoordinaattorilta sekä retken arvioijana olleelta Avartti-säätiön varapuheenjohtajalta, kirkkohallituksessa työskentelevältä Sirpa Syrjältä. Raportti on ollut nähtävissä Instagramissa @kirkkobongarit_uki ja kuten seuraajien määrä (48) osoittaa, vaikutti raportin toteutustapa myös sen laajempaan leikkiin ja

teki näkyvämmäksi nuorten itse suunnittelemaansa ja toteuttamaansa retkeä. Nuoret olivat erittäin tyytyväisiä digialustalle luotuun raporttiinsa. Jokaisella oli mahdollisuus työskennellä raportin äärellä. Oli hyvä, että raportointitapa oli nuorille tuttu, sillä siihen oli helpompi tarttua haastavan retken edetessä.

Myös muita nuorten käden jäljen jättämiä kokeiluja oli. Yksi seurakuntamme vaikuttajaryhmän, nuorten hallituksen nuorista loi seurakunnallemme sähköisen leiriavun isostyön tueksi. Leiriapu ideoitiin nuorten ideointi-illassa leirityön tueksi, leikkien sekä pelien jakamisen alustaksi. Työntekijöillä vaikutti olevan hankala hahmottaa, mistä leiriavussa oli kyse, ja kuinka siitä voitaisiin kertoa nuorille. Näin ollen nuoret päättivät kesäisäntämme kanssa viestiä leiriavusta suoramarkkinoinnilla leiripalavereissa. Sähköinen apuvihko jäi ensimmäisenä kesänään vielä vähälle käytölle, mutta osoitti, kuinka digityötä voidaan tehdä yhdessä nuorten kanssa, ei vain heille. Nuorten toiveesta leiriapua kehitetään edelleen ketterämmäksi ja yksi nuorten hallituksen jäsenistä on luvannut koodata maksutta seurakuntanuorille uudet ”vähemmän kömpelöt” sivut. Samainen nuori toivoi saavansa rakentaa seurakunnalle myös mobiilipeilin eikä edes muuttoa toiselle paikkakunnalle nähty tässä esteenä. Seurakunnan yhteisöllisyyttä voi elää todeksi myös näin.

Nuorisotyönteimissä some päivitysten tekeminen ja aktiivisuus sometileillä koettiin ääripäistä käsin, joko helppona tai jopa vaivalloisena. Ääripäistä huolimatta onnistumisista ja tehdystä työstä koettiin iloa ja siitä mielellään kerrottiin ja annettiin kannustavaa palautetta. Valmiudet digitaalisilla alustoilla työskentelyyn ei kuitenkaan automaattisesti synnyttänyt nuorisotyöllistä näkyä työhön tai poistanut epävarmuutta työnteon äärellä. Tämä tuli ilmi nuorisotyössämme syksyllä 2021 toimineen harjoittelijan kautta; siinä missä nuorten illat Discordissa olivat helppohkoja ja luontevia, tuotti taas etätyöskentelynä pidetty isoskoulutusleiri oppitunteineen jännitystä.

Syksyllä 2021 sisällytettiin seurakuntamme isoskoulutukseen ensimmäistä kertaa mediakasvatusta. Esillä oli muun muassa grooming-ilmiö ja turvallinen nettikäyttäytyminen sekä samalla isosen vastuu leirillä otettujen kuvien julkaisijana ja käyttäytymisohjeet rippikoululaisten kanssa luoduissa pikaviestinryhmissä. Toive ja tarve mediakasvatushetken pitämisestä nousi harjoittelijan ohjaavalta opettajalta sekä harjoittelun tavoitteista. Tämä on hyvä esimerkki siitä, kuinka harjoittelijan ottaminen ja kaikenlainen muu oppilaistoyhteistyö, kuten tämä opinnäyte-työkin, ei vain ota työaikaa, vaan ravitsee ja antaa myös organisaatiolle uutta. Harjoittelijamme

päivitti oma-aloitteisesti myös nuoren seurakuntamme Discord- tilin, joka vaivattomuudellaan herätti nuorisotiimissä iloa ja vahvasti harjoittelijamyönteisyyttä entisestään.

Kehittämisprosessin aikana oli mielenkiintoista havaita muutosta asenteissa. Suurin kehitys osoittautui havaintojeni mukaan juuri alkuun jännittyneessä ja epäilevässä, ehkä hieman puolustuskannalla olevassa työntekijässä. Nämä alun tuntemukset tunnistettuani oli hämmästyttävää huomata, että juuri suurinta muutosta tapahtui näiden alkutunnelmien ja yhteiskehittämisen pajojen rinnalla kulkeneen maltillisen epäilyn kautta.

Nuorten näky digityönhön osoittautu etupäässä myönteiseksi. Kun nuorille annettiin touku-kuussa 2021 luodun Instagram tilin tunnuksia, toivottiin nuorten osallistuvan sisällön tuottoon ja näin tapahtuikin. Yllättävänä havaintona olikin, että loppukesästä nuorison riveistä toimintatapaa kohtaan nousi varauksellisuutta. Nuorisotyön tilin kautta oli pääsy monien nuorten ja nuorten aikuisten henkilökohtaisiin profiileihin. Pelko tietoturvariskistä, luottamuksen väärinkäytöstä sosiaalisessa mediassa nousi muutaman pitkäaikaisen leirityön vapaaehtoisien suusta.

Että kun ei olla haluttu kaikkia seuraajiksi, niin pääseekö se nyt teidän tilin kautta stalkkaamaan meidän henkilökohtaisia asioita. (Leirityössä mukana olleen palaute)

Havainto oli merkittävä, koska samansuuntaista huolipuhetta tuli useammalta nuorelta. Samalla tämä osoittaa, kuinka tärkeää kaikessa nuorisotyössä on varmistaa nuorten äänen esiin tuleminen, luoda turvallista tilaa ja toimintakulttuuria nostaa esiin epäkohtia. Työssä tulee varmistaa erilaiset kuulemispolut. Digitaalisen nuorisotyön yhteiskehittämisessä, kuten muussakin osallisuustyössä ei vaikuttamisen paikat saa rajoittua muodollisiin tilanteisiin.

Opinnäytetyön tekemisen aikana olen seurannut nuorisotyöhön liittyviä keskusteluja sosiaalisessa mediassa, seurannut muiden seurakuntien tekemää verkkonuorisotyötä Instagramissa ja Facebookissa ja myös haastanut nuorisotiimiä tekemään samaa. Kaikkea ei tarvitse itse keksiä, vaan voimme parastaa (parannellen varastaa) toisten hyväksi koettuja ideoita omaan organisaatioomme. Tekemisen kynnyks voi olla suuri, jos näkee vain erittäin huolellisesti tehtyä digityötä. Alla oleva havaintomustiinpano nuorisotyönohjaajien välisestä keskustelusta osoittaa, kuinka konkreettiset esimerkit toisten seurakuntien työstä voivat toimia vertaistukena ja innoittajana.

Mä menin sinne Instagramiin ja näin sen (toisen seurakunnan työntekijän) naaman. Sitten katsoin sen niiden jutun, ne kuvas vaan yhdellä kameralla. Kyllähän mekin siihen pystyttäis. (Nuorisotyöntekijä)

Osaavan ja innostuneen rooli digitaalisessa nuorisotyössä on oleellinen, kuten tiimivastaavan myönteinen ja kannustava asenne. Oli erittäin hyvä, että tiimissämme oli puolen vuoden opintovapaani ajan digitaalinen osaaja, joka toi näkökulmia kehittämiseen ja jonka varassa digityö, muun muassa nuorten etätapahtumien järjestäminen oli. Digitaalisten merkityksellisyys tulee tunnistaa sijaisten ja vakinaisten nuorisotyönohjaajin palkkauksessa. Osaamisen ja työntekijäresurssien merkitys digitaalisen nuorisotyön tekemisessä ja kehittämisessä on merkittävä. Saman kaltaista havaintoa nousee Verken 2021 tekemässä tutkimuksessa kunnalliselta puolelta (Verke 2021b,35).

Havaitsin, että mitä nuorempi työntekijä on, ja mitä enemmän arjessa digitalitoja hallitsee, sitä luontevammin ja itseohjautuvammin, jopa idearikkaasti digityötä tekee. Mitä enemmän digitalisaation arkeen vaikuttavista asioista oli pystynyt pysymään erossa (kuten älypuhelin, verkkopankkitunnukset, sosiaalinen media, sähköiset ilmoittautumiset, pikaviestimet arjen kommunikatiivissa) sitä vähemmän digitaalinen nuorisotyö nähtiin jokaisen nuorisotyössä työskentelevän työmaana.

Erään nuorisotiimin kokouksen alussa spontaanissa keskustelussa tiimissä pohdittiin, tarvitseeko digityöstä ja kännyköistä ylipäättään ymmärtää vai riittääkö, että jotkut osaavat. Näkökulmissa oli hajontaa. Vaikka työhön liitettiin käsittämättömyyden ja työläyden näky, tunnisti osa sen silti merkittäväksi, jota jossain määrin tulisi hallita. Toisaalta myös ajatus siitä, että kukin tehköön työtä vahvuuksillaan, oli vahva. Digitaalista nuorisotyötä rinnastettiin lahjoihin, siinä missä tarinointi tai kasvokkain kohtaava työ.

Yleinen asennoituminen ja vuorovaikutustilanteet viittaavat siihen, että digityötä lähestytään paljon arkiajattelusta käsin. Poikkeuskin tiimistä löytyy. Nuorisotyöllistä näkyä ei monen osalta osattua nähdä, eikä digitalitoja osana jokaisen työntekijän työkalupakkia. Uudenlaisen teknologian ja digitalisaation ajattelun muutos koettiin nuorisotiimissä olleen kaukana omasta osaamisvahvuudesta, joka ilmeni toisinaan arjen keskusteluissa.

Se (digityö) ei oo yhtään mun juttu. Siis mä en tykkää yhtään enkä ymmärrä, mutta kyllä mä kuulkaas yritän. (Nuorisotiimiläinen)

Työntekijöillä digityöhön liittyen esiintyi hyvin eri näkökulmista syntynyttä huolipuhetta. Näistä keskeisinä työn vaikeus, työn kasautuminen liiaksi samoille hartioille tai ylipäättään

ajatus, että työ olisi osa tulevaisuuden työnäkyä. Työn kasaantumisen havaintoa korosti nuorisotiimin resurssien painoarvo seurakunnan yleisen digityön toteutuksessa.

Mä olin niin helpottunut, kun toi seurakunnan yleinen digityö otettiin meidän tiimiltä pois, kun meille palkattiin osa-aikainen tiedottaja. Mutta nyt kun hän jäi äitiysomalle, mikä suunnitelma meillä nyt on? (Nuorisotiimiläinen)

Nuorisotyön asiantuntijat ovat joutuneet koronan aikana helposti tukihenkilöiksi (Porkka & Ritkoski 2021), näin myös meidän seurakunnassamme. Tosin vastuu kantautui jo ajalta ennen koronaakin, joka helposti sotkeutui kehittämiseenkin. Jopa opinnäytetyön teeman rajaamisessa yleisen seurakunnallisen työnäyn rajaaminen tuntui hankalalta. Kehittämispajojen aikaan kävi ilmi, että nuorisotyössä sijaisena ollut aiottiin kiinnittää seurakunnan viestinnän vastuisiin nuorisotyön sijaisuuden päätyttyä. Tämä nähtiin erittäin hyvänä myös nuorisotyön saralta, sillä resurssien kohdennus viestintään auttoi nuorisotiimiä kohdentamaan omia resurssejaan nuorisotyöllisiin viestinnän prosesseihin.

7.2 Kysely

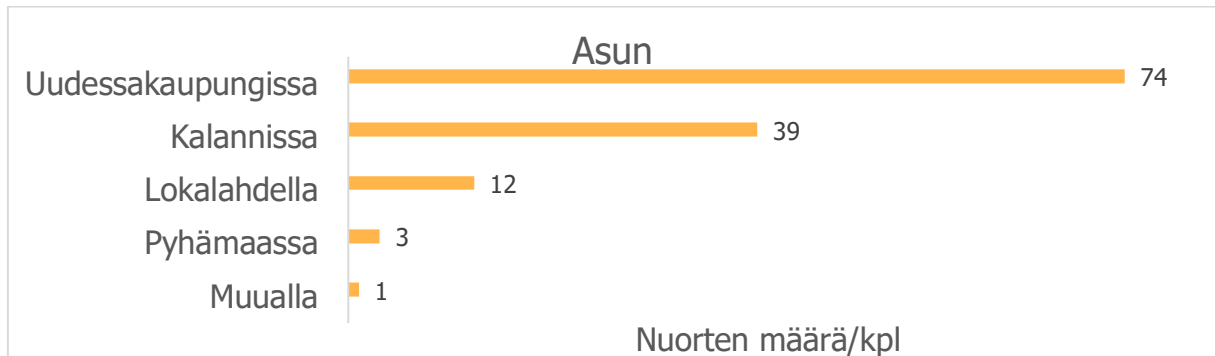
Nuorten kysely toteutettiin tammi-helmikuussa 2021 ja siihen vastasi 129 nuorta. Miltei puolet vastaajista oli tyttöjä (65) ja puolet poikia (61). Kolme nuorista valitsi vaihtoehdon muu- sukupuoli.

KUVIO 1: Kaupungin rippikouluikäluokkaan kuuluvat ja kyselyyn vastanneet.

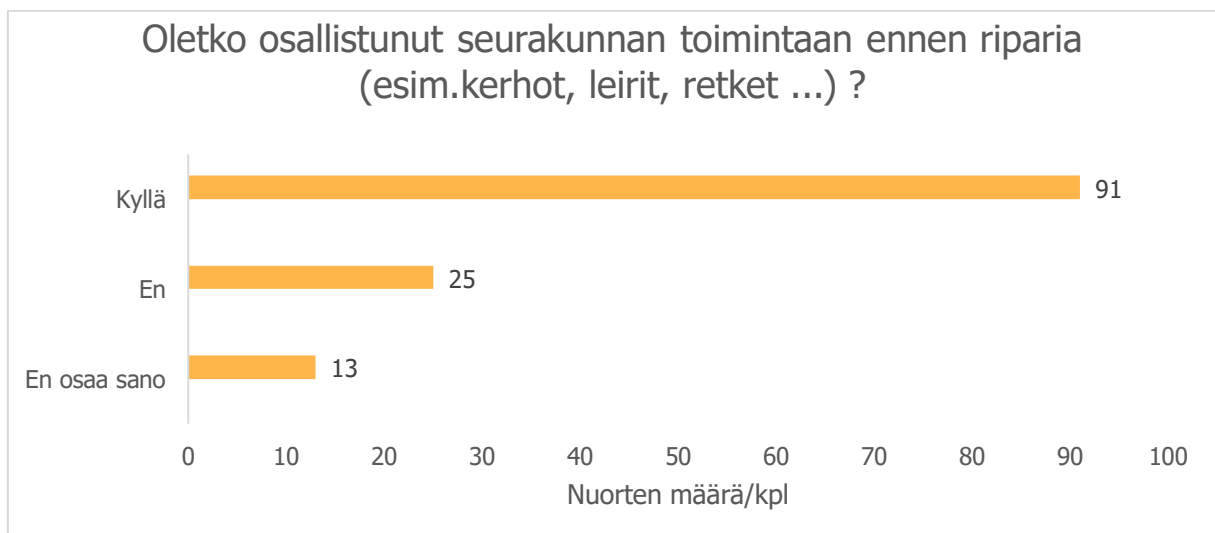
Kyselyyn vastanneista valtaosa eli 92 prosenttia (119 nuorta) oli vuonna 2006-syntyneitä 14–15-vuotiaita, seurakunnan näkökulmasta sanottuna rippikouluikäisiä. Tämän ikäluokan suuruus seurakunnan kirjoissa on 142- ja kaupungin kirjoissa 166 nuorta. Kyselyyn vastasi 83 prosenttia seurakuntaan kuuluvista- ja 72 prosenttia koko kaupungin 2006-syntyneistä nuorista, joten yksi ikäryhmä oli hyvin edustettuna. Vaikka kysely oli suunnattu pääsääntöisesti juuri rippikouluikäryhmille, oli kysely avoinna seurakunnan kotisivuilla myös muille nuorille. Muiden ikäryhmien vastaajien osuus (8 %) oli verrattain pieni; kaksi 16-vuotiasta, neljä 17-vuotiasta ja neljä 18-vuotta täyttäneitä tai vanhempaa.

Seurakunnassamme kappelirakenteella on merkittävä rooli. Vastaajista 58 prosentti (75 nuorta) asuu Uudessakaupungissa, 30 prosenttia (39 nuorta) Kalannissa, 9 prosenttia (12 nuorta) Lokalahdella ja 2 prosenttia (3 nuorta) Pyhämaassa. Kaikkien kappeleiden alueet olivat edustettuina. Kyselyyn vastasi myös 1 muualla asuva. Oletettavasti koulun tai opintojen perässä muualle muuttanut, mutta kotiseurakunnaksi Uudenkaupungin seurakunnan kokeva nuori. Näitä on seurakunnassamme arkituntuman varassa useampia.

KUVIO 2: Vastaajat edustivat hyvin koko seurakunnan aluetta. Pyhämaassa ja Lokalahdella asuu vähemmän nuoria, joka selittää vähäisen määrän. (N=129)

Kyselyyn vastanneista nuorista 71 prosenttia oli osallistunut seurakunnan toimintaan ennen kyselyä. Tämä tuli esiin, kysymyksessä 4 ”Oletko osallistunut seurakunnan toimintaan ennen riparia (esim. kerhot, leirit, retket...)”. 10 prosenttia vastaajista ei osannut vastata kysymykseen ja 19 prosenttia vastaajista ei ollut osallistunut seurakunnan toimintaan aiemmin.

KUVIO 3: Vastaajat ovat olleet seurakunnan toiminnassa aiemmin hyvin mukana. (N=129)

Kysely osoittaa, että suurin osa vastaajista (88 prosenttia) käyttää sosiaalisen median kanavista Instagramia. Yli puolet vastaajista (59 prosenttia) eivät tiedäneet seurakunnan nuorten hallituksen Instagram-tilin olemassaoloa. Löytyi myös kymmenisen kappaletta niitä nuoria, jotka kertoivat seuraavansa nuorten hallituksen Instagramia.

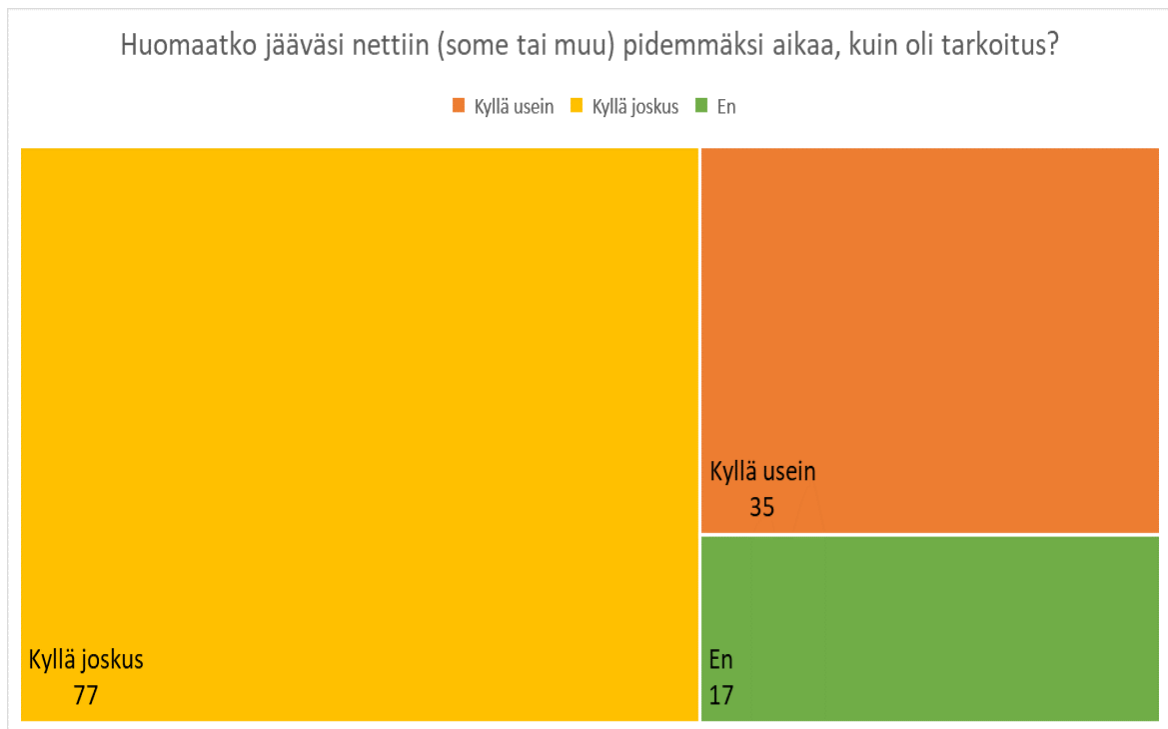
Kyselyssä nuorilla oli mahdollisuus antaa palautetta seurakunnan sometyöstä. Vastauksissa paljastui, kuinka yli puolet eivät osanneet sanoa sometyöstä mitään. Osa jätti vastaamatta antamalla viivan, mutta osa taas kirjaili palautteeseensa erilaisia näkökulmia. Ryhmittelin palautteen kolmeen osaan: myönteiseen (51 vastaajaa), kehittävään (7 vastaajaa) sekä EOS eli en osaa sanoa (71 vastaajaa). Olin varautunut myös kielteiseen palautteeseen, mutta sitä ei tullut. Kehittävien kommenttien joukossa oli sekä kommentteja somealustojen käytöstä

Face on vähän vanhempien ihmisten paikka. (Vastaajan palaute)

että konkreettisia neuvoja, kuten

Enemmän tietoa siitä, miten nuoret voivat osallistua seurakunnan toimintaan, esimerkiksi Instagramiin. Siis ihan perus jutuista niinku vaikka jumalanpalveluksessa auttamisesta. (Vastaajan palaute)

Näkyvyyden ja aktiivisuuden puute nostettiin palautteissa myös esiin.

KUVIO 4: Ruutujen lumo. Vain 17 nuorta koki, ettei someen tai joihinkin muuten nettiin jääminen ole ongelma. (N=129)

Kyselyssä 87 prosenttia vastaajista vastasi myöntävästi kysymykseen ”Huomaatko jääväsi nettiin (some tai muu) pidemmäksi aikaa, kuin oli tarkoitus?”. Reilusti yli puolet (60 prosenttia vastaajista) valitsi vaihtoehdon ”kyllä joskus”, kun taas 27 prosenttia myönsi ”kyllä usein”. Kieltävästi ”En” vastanneiden määrä oli siis huomattavan pieni, 13 prosenttia (eli 17 vastaajaa).

Somessa ylivoimaisesti suosituin toiminta-alusta nuorten näkökulmasta oli Instagram, kakkosijalla WhatsApp. Kysymyksessä nuoret saivat valita useamman vaihtoehdon. Kuten vastauksia kuvaavassa kaaviossa käy ilmi, ei seurakunnan pitkään ylläpitämä Facebook-tili saanut nuorten näkökulmasta kannustetta jatkotoimiin. Toisaalta myöskään nuorison suosiossa olevaa TikTok:ia ei nähty parhaana alustana seurakunnan tekemään kohtaamistyöhön, vaikka se nuorten käytössä onkin.

KUVIO 5: Eri somekanavat listattuna nuorten antamien äänien mukaan. Vastaajat saivat halutessaan valita useamman eri vaihtoehdon. Instagram sai eniten ääniä (87), vaikkei ollutkaan kaikkien valitsema vaihtoehto. (N=129)

Nämä nostot olivat opinnäytetyön kautta oleelliset. Rippikoulutyöpainotteiset kysymykset vastauksineen kerroin suoraan rippikouluopettajille.

7.3 Työntekijöiden yhteiskehittämispajat

Yhteiskehittämisen pajoissa kävi ilmi, ettei nuorisotiimillä ole yhdessä jaettua käsitystä siitä, mitä digitaalisella nuorisotyöllä tarkoitetaan. Yhteiskehittämisessä painotus ei ollut alun perin

toivotussa ideoinnin- ja innovoinnin tasolla. Tämän tyylinen työskentely tulee luontevammaksi tulevaisuudessa koko tiimin osaamistason kehityksen kautta.

Yhteiskehittämispajoissa tehtäväksi tarkoitettu digitaalisen nuorisotyön kehittämissuunnitelma lomakkeen täyttö päätettiin siirtää tiimin digitaitoisimpien erilliseen työskentelyyn. Lomaketta täyttämässä oli sekä allekirjoittanut että hänen sijaisenaan opintovapaan aikana ollut nuorisotyönohjaaja. Kehittämissuunnitelmalomake eteni Verken luoman digitaalisen nuorisotyön suuntaviivojen mukaisesti (Lauha & Tuominen 2016b, 173–182). Työskentely herätti runsaasti keskustelua ja ajatuksia. Tuntui hyvältä saada työskennellä työparin kanssa ja saada tukea. Täytimme lomaketta ja loimme toimenpidesuunnitelmia ohjeistuksen mukaisesti. Tämä organisaatioiden oman kehittämistyön kimmokkeeksi (mt.,10) luotu lomake toimi työskentelyssä hyvin, sillä keskustelussa syntyi paljon sellaisiakin näkökulmia, joita muuten ei olisi osattu huomioda tai ajatella. Lomakkeen merkitys tosin herää henkiin vasta, kun se ohjaa toimintaa käytännön tasolla ja sen ääreen tulee palata vähintään kerran kaudessa. Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty ja lomakkeen luominen aktivoi ajattelemaan digitaalisuutta kokonaisvaltaisesti. Kuitenkin ”Vain tehty on tehty”, kuten digiajan asiakokemuksesta kirjoittaneet Gerdt ja Eskelinen toteavat varoitellen pöytälaatikoista, jonne hyvätkin suunnitelmat valitettavasti usein jäävät (Gerdt & Eskelinen 2018, 234).

Tiimin yhteistyöskentelyissä nousi esiin asenteelliset haasteet, työn kuormituksen haasteet keskittyä ja pysähtyä kehittämistyön äärelle sekä vähäisen alkutietotason määrä. Tulevaisuuskuvien työskentelyssä yksi tiimiläisistä jopa jätti melkein osallistumatta työskentelyyn, koska koki, ettei hänellä olisi ollut siihen mitään annettavaa. Rohkaistuna hänkin osallistui. Havaitsin, että työhyvinvoinnin ja kehittämistahdin rauhoittamisen huomioiminen oli kehittämistyössä erittäin tärkeää. Psykologisesti turvallisella ilmapiirillä on myönteisiä vaikutuksia niin luovaan ajatteluun kuin uuden oppimiseen ja esihenkilöillä on keskeinen rooli tällaisen ilmapiirin rakentajana (Pyyhtiä 2019,120–121). Sanoitinkin kehittämispajoissa useamman kerran, että kehittäminen on organisaatiokohtaista ja tärkeää on huomioida työssäjaksaminen. Sekä johtaminen että kehittäminen ovat aina organisaatiokohtaisia, joten kehittämistä lähdetään tekemään siltä lähtötasolta, jolla ollaan.

Nuorisotyö ei ainoastaan kohtaa tulevaisuutta vaan omilla teoillaan myös luo ja rakentaa sitä (Malm 2021b). Siksi keskustelimme nuorisotyöhön vaikuttavista kehityskuluista ja siitä millaisena toivoisimme nuoren seurakunnan olevan tulevaisuudessa. Vahvuuksista käsin työskentely, kohtaamisten merkitys, vetovoimaisuus ja seurakunnallisen työn ydin nousivat tärkeiksi.

Tutustuimme Verken Innoboxista löytyvien Sitran megatrendikorttien kautta tulevaisuuden ilmiöihin. Keskusteluissa tutuimmaksi ilmiöksi nousi digitaalisuus ja sen vaikutukset ihmisten elämässä. Työskentelyn valintaa nuorisotyön kehittämisen työskentelyssä ei kaikin osin osattu hahmottaa, siitäkään huolimatta, että strategisessa kehittämisessä toimintaympäristön ja työhön vaikuttavien ilmiöiden tunnistaminen on tärkeää. Pelkäsin, että kenties korkealentoisena ja sekavana toimintaprosessina alkanut kehittämisspaja söisi luottamusta ja motivaatiota digitaalisen nuorisotyön kehittämisestä. Huomasin, että odotukset digityön kehittämisen suhteen olivat osalla myös hyvin konkreettisia ja teknisiä. Digitaalisen nuorisotyön käsitteestä ja kaikesta siihen liittyvästä oli joillakin vaikea vain saada otetta. Digitaalinen nuorisotyö koettiin hyvin tekniseksi eikä niinkään kulttuuriseksi ilmiöksi.

Digitaalinen nuorisotyö nähtiin helposti vastakohtana perinteiselle kohtaavalle työlle. Tästä kertoo hyvin kehittämisspajojen ensimmäisissä puheenvuoroissa todettu

“Jos pitäisi valita (digityön ja tavallisen työn välillä) niin valitsen kohtaamisen.”
(Nuorisotiimiläinen)

Pajoissa oli havaittavissa varauksellisuutta niin digityön suhteen kuin mahdollisten vaatimusten suhteen. Kävimme tiiminä jopa keskustelua, voimmeko ylipäättään rajata digityönkehittämistä vain nuorisotyöhön, josta kertoo seuraavat keskustelumuistiinpanot:

Eihän tätä (some)työtä tee (tässä seurakunnassa) kukaan muu, voidaanko me muka jättää se pois? (Nuorisotiimiläinen)

Kyllä meillä on oikeus rajata ja kehittää tätä ihan vain nuorisotyöstä käsin. (Toinen nuorisotiimiläinen)

Keskustelu voi kuulostaa absurdilta nuorisotyöllisten työntekijöiden suusta. Digityöstä keskustellessa työn nuorisotyöllinen näky oli jäädä seurakunnallisen digityön jalkoihin. Kun työkenttä nähtiin yhtä laajana kuin koko seurakunnan työ, heräsi keskustelua, millä resursseilla digityötä voidaan oikeastaan tehdä. Koettiin, että viestintään ja tiedotukseen tarvittaisiin ihan oma työntekijä ja nuorisotyönohjaajilla on lupa ajatella digityötä nuorisotyöllisestä näkökulmasta käsin.

Pysähdyimme työskentelyssä seurakunnan nuorisotyön toimintaa ohjaavien strategioiden (seurakunnan ”Rohkeasti hyvän ja pyhän puolella”- ja kirkon ”Ovet auki”) ja toimintasuunnitelmien (varhaisnuorisotyön, nuorisotyön, rippikoulun ja partion) äärelle. Dokumentit eivät olleet osallistujille entuudestaan kovinkaan tuttuja eikä kaikilla riittänyt aikaa perehtyä niihin työskentelykertojen välissäkään. Ne ketkä dokumentteihin paneutuivat, nostivat sieltä esiin erilai-

sista painotuksia, joita toivottiin työssä huomioitavan. Näitä oli: hengellisen kasvun polku, uudet toimintamuodot mutta myös luopuminen, ovet auki kaikille, toivon ylläpitäminen ja toisen maailman äänen esillä pitäminen.

Koska digitaalisen nuorisotyön tulee tukea nuorisotyön omia tavoitteita, herää kysymys, millä lailla voisimme pitää digitalisaatiota voimavarana, vaikka edellisten painotusten toteutumisessa. Tätä keskustelua täytyy vielä jatkaa ja vielä seurakunnan uuden strategian kanssa. Tuntuu, että tiiminä vasta opettelemme strategioihin perehtymisen, strategisen työskentelykulttuurin ja strategisen ajattelun hyödyntämistä työn suunnittelussa, kehittämisessä ja arvioinnissa.

Teimme nuorisotiimissä työntulevaisuuskuvien työskentelyn ja kirjassimme, millaisena toivosisimme nuorisotyön olevan vuonna 2030 Uudenkaupungin seurakunnassa (LIITE 3). Pohdinnoista nousi niin työnteontapoihin, kuin sisältöihin liittyviä kuvauksia. Tulevaisuuskuvien teemoiteltu kuvaus löytyy alemmaa nuorten ideointi-illan kuvauksesta. Päällimmäisenä työnteekijöiden keskusteluissa jäi esiin ajatus: ”Kohtaamisia tavalla tai toisella”. Näin voisi vaikka nimetä seurakunnan myöhemmin syntyvän nuorisotyön strategian. Digitaalisuus kytkeytyisi tähän erittäin hyvin.

Tulevaisuustyöskentelyn ja strategyöskentelyn tuotoksia tullaan hyödyntämään jatkossa työn suunnittelun ja ideoinnin yhteydessä. Toimintakulttuurin muutos esimerkiksi sometyön tavoitteellisen hyödyntämisen osalta ei synny hetkessä eikä välttämättä kivuita. ”Tästä huolimatta työ on tärkeää, sillä siinä on potentiaalia”. (Kormilainen, Ahonen & Ijäs 2016, 141).

7.4 Nuorten ideointi-ilta

Kaikilla kehittämisestä innostuneilla nuorilla oli mahdollisuus osallistua ideointi-iltaan. Nuoria oli ilmoittautunut koronarajoitusten mukaisesti viisi, mutta mikäli innokkaita olisi ollut enemmän, olin varautunut järjestämään illan hybridinä eli liven ja etätyöskentelyn yhdistelmänä.

Iltoja oli tarkoitus alun perin toteuttaa enemmän, mutta koronan takia seurakunnan tilaisuudet oli ajettu etäkokoonumisiksi ja huomasi, etteivät ne enää innostaneet nuoria. Kun ideointi-illassa keskusteltiin seurakunnan sometyöstä ja etäapahtumien toteutuksesta nyt ja tulevaisuudessa, kokivat osallistujat pienryhmätapaamisetkin etähetkiä parempina. Tämä oli illassa yksi selkeimmin jokaisen osallistujan yhdessä jakama palaute eikä kenenkään henkilökohtainen mielipide määrittele tätä havaintoa tai muita ryhmän ajatuksia esitettyä tuloksia liikaa. Tässä

näkyi varmasti koronan ajan etäkoulut ja sosiaalisten kassakäymisten vähäisyys. Nuoret kokivat, että kaikkea toki kannattaa kokeilla, mutta samalla nousi toive, johon kaikki yhtyivät, että etätapaamisia mieluummin järjestettäisiin väljästi pienryhmien kokoontumisia.

Kasvokkain kohtaamisia ei tule korvata etätilanteilla. Tällä toiveella oli jo vaikutusta nuorisotyön kevään suunnitteluun, sillä lopukeväälle suunniteltiin nuorten toiveista minioloiltoja eri teemojen äärellä. Nuoret saivat heti kokea mielipiteiden esittämisen ja vaikuttavuuden voiman. Tehdäänhän nuorisotyötä kirkossa juuri yhdessä nuorten kanssa.

Ideointi-illassa huomasimme luotiin uusina ideoina nuorisotyölle oma hastag #ukiseuris. Avainsana oli nuorten ideoima ja otettiin käyttöön heti ideointi-illan jälkeen. Leirityön sosiaalisen median näkyvyyttä haluttiin myös vahvistaa. Nuorten mielestä erillisen someisosen värviäminen ei ollut tarpeellista, vaan heidän mielestään päivitysvastuun voisi sisällyttää kunkin päivän päivystävän isosen vastuulle.

Uutena ideana syntyi myös sähköinen isosten leiriapu, jonne yhdessä kerättäisiin leikki ja sketsi ideoita ja jota voisi hyödyntää isospalavereissa suunnittelun tukena. Yksi nuorista lupasi luoda leiriavun ja toinen tehdä sille oman qr- koodin leirikeskuksen ohjaajahuoneen oveen.

Kun nuoria pyydettiin kuvailemaan nuorisotyön toivetila vuonna 2030 (LIITE 3), vastauksia tuli monipuolisesti. Teemoittelin vastaukset ja avainteemoiksi hyvän tulevan rakennusaineiksi valikoitui: vetovoimainen toiminta, myönteinen ilmapiiri, ajantasainen viestintä ja hengellisen kasvun tuki. Tulevaisuuden nuorisotyössä nähtiin tärkeänä myös työntekijät ja heidän ammatillinen työotteensa.

KUVIO 6: Nuorisotyön tavoitetila vuonna 2030 teemoiteltuna.

Tarkemmin toiminnassa toivottiin olevan edelleen rippileirejä, erilaisia teemailtoja, reissuja ja sometyötä. Seurakunnan nuorisotyön toivottiin olevan laajaa ja monipuolinen sekä vetovoimaista.

Ilmapiiriä kuvailtiin monien vetovoimaisuutta ja turvallisuutta luovien adjektiivien, kuten iloinen, lempeä, yhtenäinen, aktiivinen, eloisa ja turvallisuus kautta. Nuoret kokivat tärkeänä, että ilmapiiri olisi suvaitseva ja avoin. ”Että saa olla sellainen kuin on” (Nuori ideointi-iltaan osallistunut).

Viestinnässä toivottiin enemmän kuvien käyttöä sekä selkeämpiä kotisivuja tiedon saamisen tueksi. Somessa koettiin yhteisen hashtagin tukevan nuorisotyön kuvien löytämistä. Viestinnän saralta huomattiin yllättäviä puutteita, sillä ryhmässä oli nuoria, jotka eivät olleet lainkaan tietoisia seurakunnan nuorten hallituksen sometilistä, itse nuorten hallituksen olemassaolosta taikka seurakunnan sometileistä ylipäättänsäkään. Poikkeuksiakin oli, mutta viiden, aktiivisesti toiminnassa mukana olleen nuoren otannasta tämä tietämättömyys oli merkittävä havainto.

Oli ilo huomata, että seurakunnan nuorisotyön tulevaisuuden tavoitetilaa listautui nuorista käsin myös hengellisyyden teemoja. Toiminnan ei haluttu kääntyvän ylhäältä alaspäin toteutuvaksi jeesusteluksi vaan hengellisiä teemoja toivottiin lähestyttävän yhdessäololla ja yhteisellä pohtimisella. Tulevaisuudessa toivottiin pappien vahvempaa läsnäoloa niin leirityössä kuin nuorisotyön arjessa. Työntekijöiltä toivottiin läsnäoloa, kohtaamista, helposti lähestyttävyyttä sekä digitaitoisuutta. Mielenkiintoinen nosto nuorten perspektiivistä oli, etteivät seurakunnan eri työalojen työntekijät olleet aina päätöksissään ja toimissaan niin sanotusti samassa linjassa. Tähän toivottiin muutosta.

Kaikki nämä nuorten esittämät ja kirjatut ajatukset tuovat tärkeitä näkökulmia tulevaisuusvisioiden tarkasteluun. Emme vain ota vastaan tulevaisuutta, vaan nuorisotyössä rakennamme sitä. Se millaisia valintoja teemme, muokkaavat tulevaa.

7.5 Itsearviointimenetelmät

Niputin seuraavat itsearviointimenetelmät yhden otsakkeen alle, jotta saisin testistä rakeenteellisesti helpommin luettavan. Menetelmät poikkeavat kaikki toinen toisistaan, ensimmäisessä työntekijät arvioivat itseään, toisessa arviota tehtiin yhteisestä työstä ja kolmannessa digityön tilaa ja sen suunnitelmallisuutta arvioitiin vertaamalla toiseen, työtä hyvin tekevään seurakuntaan.

7.5.1 Digitaalisen osaamisen itsearviointi

Digitaalisen osaamisen reflektiossa oli väittämiä, jotka ryhmittivät viiden eri otsakkeen alle (suhtautuminen digitalisaatioon, oma suhde digitalisaatioon, digitalisaatio oman ammatillisen identiteetin näkökulmasta, henkilökohtainen osaaminen digitaalisuuteen liittyvissä teemoissa ja ammatillinen osaaminen digitaalisen nuorisotyön osa-alueilla). Kuudentena kohtana pyydettiin valitsemaan luettelosta (heikko, tyydyttävä, hyvä, erinomainen) eniten **omaa digitaalista osaamista kuvaava vaihtoehto**. Nuorisotiimissä yhtä lukuun ottamatta kaikki arvioivat osaamisensa tyydyttäväksi tai heikkoon kallistuen (75 prosenttia). Joukosta löytyi myös yksi, joka arvioi itsensä hyväksi, monipuoliseksi digiosaajaksi.

Vaikka

monissa tutkimuksissa on havaittu, että ihmisillä on taipumus arvioida omaa digiosaamista yläkanttiin (Verke 2019, 132)

tukee itsearvion tulema ennakko-oletusta ja työn havainnoinnin kautta muodostunutta osaamisprofiilia.

Itsearvio osoittaisi, että nuorisotiimimme **suhtautuminen digitalisaatioon ilmiönä** olisi varovaisen myönteinen. Kukaan ei arvioinut suhtautuvansa erittäin myönteisesti, muttei myöskään erittäin kielteisesti. Asteikolla 1–7 suhtautuminen asettui numeroon 5 ja sen molemmin puolin.

Omaa suhdetta digitalisaatioon arviointiin neljän väittämän kautta 1) Ymmärrä, mitä digitalisaatio tarkoittaa 2) Ymmärrän mitä, mitä yhteiskunnallisia vaikutuksia digitalisaatiolla on 3) Digitalisaatioon liittyvät uudet teknologiat ovat minulle tuttuja 4) Haluan pysyä kartalla digitalisaation ja teknologian kehityksestä.

Omaa suhdetta digitalisaatioon arvioitaessa vastaukset pisteytettiin. Pistemäärän perusteella käy ilmi, ettei tiimissämme ole varsinaista vahvaa digitalisaation tuntijaa. Nuorisotiimiläiset ovat kuitenkin joko varsin hyvin tai jonkin verran perillä digitalisaatiosta. Kenellekään digitalisaation ilmiö ei ollut täysin vieras.

DIGITALISAATIOON LIITTYVÄT UUDET TEKNOLOGIAT OVAT MINULLE TUTTUJA

KUVIO 7: Digitalisaation uudet teknologiat. Tekoäly, lohkoketjut, IoT, 4D ja Vr eivät ole nuorisotiimissä kovinkaan tuttuja. 75 prosenttia vastaajista tuns näitä heikosti tai ei lainkaan.

Vastauksien kirjosta hajontaa löytyi eniten digitalisaatioon liittyvien uusien teknologioiden tuntemuksesta (joka kallistui suuntaan täysin eri mieltä) sekä halusta pysyä kartalla digitalisaation ja teknologian kehityksestä (joka taas kallistui suuntaan täysin samaa mieltä). Ymmärrystä digitalisaatiosta käsitteenä tai digitalisaation yhteiskunnallisista vaikutuksista arvioitiin olleen heikosti tai jokseenkin.

Digitalisaation suhdetta oman ammatillisen identiteetin näkökulmasta arvioitiin neljän väitteen kautta 1) Olen hyvin perillä nuorten digitaalisista kulttuureista ja verkkokäyttäytymisestä 2) Olen hyvin perillä digitaalisen nuorisotyön käytännöistä 3) Haluan hyödyntää digitaalista mediaa ja teknologiaa enemmän nuorisotyössä ja 4) Koen digitalisaation työssäni enemmän mahdollisuutena kuin uhkana.

Digitalisaatiota oman ammatillisen identiteetin näkökulmasta arvioitaessa vastaukset pisteytettiin. Pistemäärän perusteella käy ilmi, että 75 prosenttia vastaajista on jonkin verran perillä nuorisotyön digitalisaatiosta. Pisteytyksen perusteella haastetaan vastaajia pohtimaan,

kumpi on sinulle suurempi haaste oman digitaalisen nuorisotyön kehittämisessä, osaaminen vai kiinnostuksen puute? (Verke 2019, 129.)

Joukosta löytyi myös digitaaliseen nuorisotyöhön myönteisemmin suhtautuvaa.

OLEN HYVIN PERILLÄ DIGITAALISEN NUORISOTYÖN KÄYTÄNNÖISTÄ.

KUVIO 8: Digitaalisen nuorisotyön käytännöissä perillä oleminen. Yksikään nuorisotiimistä ei oman arvionsa mukaan ole hyvin perillä digitaalisen nuorisotyön käytännöistä.

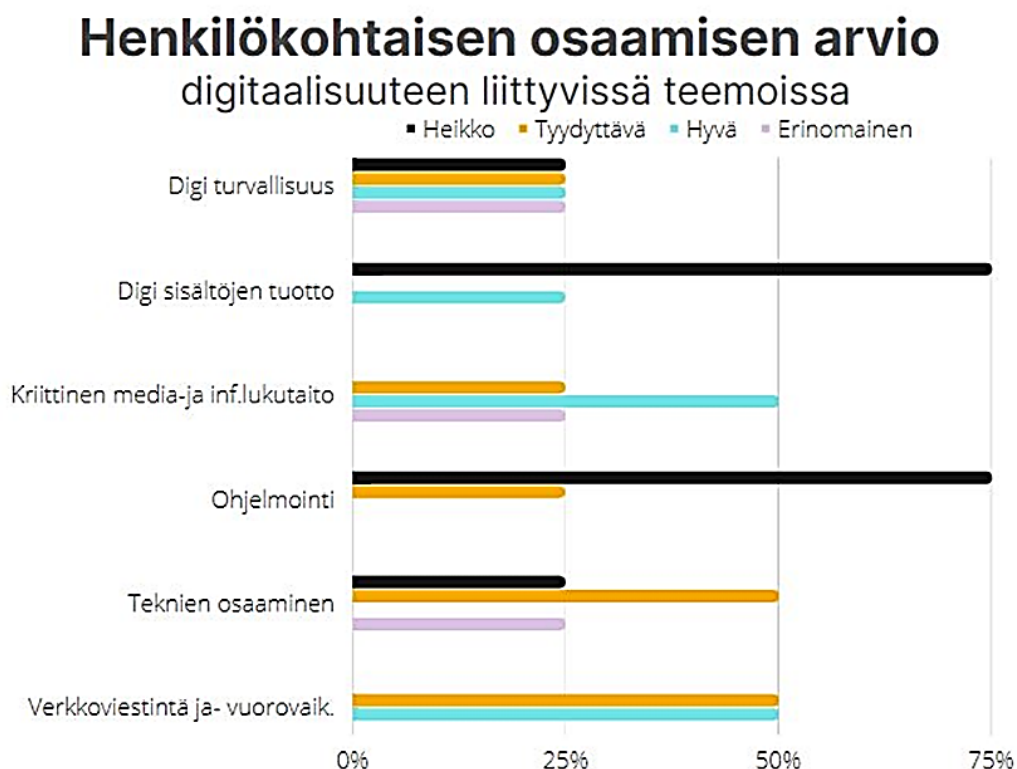
Kolme neljästä arvioi osaamisessaan puutteita sekä nuorten digitaalisten kulttuurien ja verkkokäyttötymisen suhteen että digitaalisen nuorisotyön käytäntöjen suhteen. Kukaan ei arvioinut itseään todelliseksi osaajaksi.

Arvion mukaan nuorisotyönohjaajat haluaisivat hyödyntää digitaalista mediaa ja teknologiaa enemmän nuorisotyössä. He myös pääsääntöisesti kokevat digitalisaation työssään enemmän mahdollisuutena kuin uhkana. Molempien väitteiden vastauksissa oli saman verran hajonta: 50 prosenttia valitsi vaihtoehdon ”jokseenkin samaa mieltä”, 25 prosenttia kallistui vaihtoehtoon ”täysin samaa mieltä” ja 25 prosenttia valitsi vaihtoehdon ”jokseenkin eri mieltä”. Yleisvire oli kuitenkin yhtä vastausta lukuun ottamatta myönteinen.

Henkilökohtaista osaamista digitalisaatioon liittyvissä teemoissa lähestyttiin isoista kokonaisuuksista käsin (digitaalinen turvallisuus, digitaalisten sisältöjen tuottaminen, kriittinen media- ja informaatiolukutaito, ohjelmointi, tekninen osaaminen ja verkkoviestintä ja -vuorovaikutus). Hajontaa osaamisen kokemuksissa oli paljon. Itsearviota tehtiin valitsemalla kunkin teeman kohdalla jokin henkilökohtaista osaamista kuvaavin vaihtoehto (heikko, tyydyttävä, hyvä, erinomainen). Heikoksi osaamista arvioitiin kahdeksassa eri kohdassa kolmessa eri arviossa. Tyydyttäväksi osaamista arvioitiin seitsemässä eri kohdassa kaikissa neljässä arviossa. Hyväksi osaamista arvioitiin kuudessa eri kohdassa kolmessa paperissa ja erinomaiseksi osaamista arvioitiin kolmessa eri kohdassa yhdessä paperissa. Arviointien mukaan erinomaista osaamista

tiimistä näytti olevan digitaalisessa turvallisuudessa, kriittisessä media- ja informaatiolukutaidossa sekä teknisessä osaamisessa.

Digitaalisessa turvallisuudessa (esim. tietosuoja, tietoturva, yksityisyys) vastaukset asettuivat tasaisesti arviojanalle heikosta erinomaiseen. Digitaalisten sisältöjen tuottaminen arvioitiin lähes poikkeuksetta heikoksi (75 prosenttia). Samoin ohjelmointi, joka oli kaikkien kokemuksena joko heikko tai tyydyttävä. Verkkoviestinnässä ja -vuorovaikutuksessa koettiin edustavan tyydyttävää tai maksimissaan hyvää tasoa. Teknisessä osaamisessa (laitteiden ja ohjelmistojen käytössä) kokemuksia oli niin heikosta erinomaiseen.

KUVIO 9: Nuorisotiimin osaamisessa on itsearvioinnin perusteella hajontaa.

Ammatillisen osaamista digitaalisen nuorisotyön osa-alueilla arviointiin yhdeksän eri teeman kautta. Arviointiasteikon vaihtoehdot olivat heikko, tyydyttävä, hyvä, erinomainen ja ei koske työtäni. Tätä viimeisintä vaihtoehtoa ei käytetty vastauksissa lainkaan. Jokaisen teeman kohdalla 25 prosenttia- 75 prosenttia vastaajista koki osaamisensa heikoksi. Alla oleva kaavio antaa osaamisarvioiden suhteesta hyvän visuaalisen kuvan.

Puolet vastaajista arvioivat hyvän tasoista osaamista nuorten verkkovuorovaikutustaitojen vahvistamisen ja nuorten digitaalisen luovuuden ja itseilmaisun vahvistamisen saralta. Itsearvio

kuitenkin osoittaa, että nuorisotiimin ammatillinen osaaminen on suurelta osin heikkoa tai tyydyttävää. Yksittäisiä hyvän taseisia arvioiteja esiintyi nuorten kriittisen media- ja informaatiolukutaidon vahvistamisesta, verkkovälitteisen tieto-, neuvonta ja ohjaustyön osalta ja digitaalisen nuorisotyön tavoitteellisuudesta. Erinomaisen taseista osaamista oli vähän, mutta niitäkin löytyi yhden työntekijän kohdalla teemoissa ”mobiililaitteiden hyödyntäminen nuorisotyössä” ja ”digitaalisen median ja teknologian hyödyntäminen nuorten ryhmäyttämisessä”. Tosin sillä lisäyksellä, ettei arvioija kokenut käytännössä työskentelevän koko kompetenssiaan hyödyntäen. Valmiudet ja käytäntö eivät siis kohdanneet työn arjessa. Käytännössä työssä hyödynnetty osaamisen tase oli työntekijän mukaan vain hyvää, ei erinomaista.

Vain teemojen ”pelikasvatus ja digitaalisten pelien hyödyntäminen nuorisotyössä” sekä ”teknologiakasvatus ja nuorten teknologiataitojen vahvistaminen” äärellä oman osaamisen arviot jäivät kaikkien osalta joko heikoksi tai tyydyttäväksi. Vähiten heikoksi itseään arvioivia esiintyi teemoissa: ”nuorten kriittisen media- ja informaatiolukutaidon vahvistaminen” ja ”mobiililaitteiden hyödyntäminen nuorisotyössä”.

Itsearvio ei kerro todellista osaamisen tasea, mutta antaa kuvan työntekijöiden omasta osaamisen kokemuksesta sekä haastoi miettimään, millaista käytännön osaamista tarvitsemme niin työelämässä kuin työssämme nuorten parissa tulevaisuudessa.

Ammatillisen osaamisen arvio digitaalisen nuorisotyön osa-alueilla.

KUVIO 10: Digitaalisen nuorisotyön ammatillisessa osaamisessa on itsearvion mukaan osaamistarpeita.

Itsearvio oli hyvin samansuuntainen, kuin havainnoinnin ja yhteiskehittämisen pajoissa saatu käsitys osaamisprofiilistamme.

Ei tarvitse olla tietotekniikkaguru toteuttaakseen digitaalista nuorisotyötä. Kaikkia sovelluksia ja laitteita ei tarvitse hallita, vaan tärkein työväline on halu ymmärtää digitaalisten kulttuurien merkityksiä nuorten elämässä. (Lauha & Tuominen 2016c, 101.)

Tämä ei kuitenkaan tarkoita, etteikö omaa osaamista olisi päivitettävä.

7.5.2 Nelikenttäanalyysi (SWOT)

Nelikenttäanalyysin (SWOT) kautta tarkasteltiin seurakuntamme nuorisotyön vahvuuksia ja heikkouksia sekä ulkopäin tulevia uhkia ja mahdollisuuksia. Nuoret tekivät työskentelyn ideointi-illassa ja työntekijät omassa kehittämisspajassaan. Työntekijöillä oli mahdollisuus työskennellä työkalun kanssa kahtena eri ajankohtana, nuorilla vain yhden illan aikana. Aika oli

rajallista, mutta tarkoituksena olikin luoda nopea tilannekatsaus nuorisotyön nykytilaan, tunnistaa ongelmallisempia ja myönteisempiä työhön liittyviä kohtia. Kaikkiin kohtiin tuli runsaasti ajatuksia. Joissakin kohdissa samaa teemaa katsottiin eri näkökulmista. Työntekijöillä oli työnteon näkökulmasta paljon sellaisia haasteita, joita nuoret eivät osanneet sanoittaa. Tämä kertonee hyvin, ettei työnteon haasteet ja resurssipohdinnat ole vierineet nuorten murheiksi.

Nuorisotyön vahvuuksiin kirjattiin nuorten työskentelyssä: Mukavat työntekijät ja loistavat nuorisotyönohjaajat, suuri isosten määrä ja kohtaamiset leirityössä. Vahvuudeksi mainittiin myös toimintatavat, jossa kaikki yritetään ottaa huomioon.

Työntekijöiden työskentelyssä vahvuuksiin listautui myös leirityö sekä erilaiset työntekijät erilaisine taitoineen. Isokset ja muut vastuunkantajat nousivat esiin myös nuorisotyönohjaajien kokemuksissa. Heidän koettiin olevan tehtävissään hyviä. Siinä missä nuoret kokivat, että kaikki yritetään ottaa huomioon, kokivat työntekijät vahvuuksiksi nuorten hyvät asenteet.

Vahvuuksia listattiin runsaasti muitakin, kuten yhteistyö (koulujen ja nuorisopalveluiden kanssa), rippileirityö, tuttuus ja turvallisuus, kokeilukulttuuriin kannustava työkalut, moninaisuus ja tiimi itsessään.

Nuorisotyön heikkouksiin, mahdollisiin ongelmatekijöihin listattiin nuorten työskentelyssä: sivistys- ja hyvinvointikeskuksen vireille laittama nuorisotyön tilojen pakkomuutto, jonka päätösprosessissa nuorten kuuleminen jäi nuorten ja nuorisotyönohjaajan oman aktiivisuuden vaaraan. Näin ollen heikkoutena nähtiin isojen nuoriin vaikuttavien muutosten taustalla oleva nuorten aito kuuleminen.

Isosten suuri määrä tunnistettiin vahvuuksien lisäksi myös mahdolliseksi heikkoudeksi ja leiridynamiikan haastajaksi. Riittääkö kaikille aina mielekästä tehtävää? Leirityö suhteen koettiin heikkoutena myös osan työntekijöiden vetäytyminen leireillä. Erityisesti rippileirien osalta joidenkin pappien läsnäolon vähäisyys koettiin leirityössä heikkoutena. Heikkouksiin mainittiin myös, että vaikka innokkaita nuoria on seurakunnan toiminnassa mukana, eivät kaikki kuitenkaan ole aktiivisesti mukana.

Työntekijöiden työskentelyssä heikkouksiin listautui myös leirityö ja sen resurssit, mutta näkökulmana työntekijöiden vähyys. Siinä missä nuorten näkökulmissa toivottiin pappien aktiivisempaa läsnäoloa leireillä, nousi heikkouksiin nuorisotyön hengellisen sisällön määrän vähyys työntekijänäkökulmasta.

Muita heikkouksiin listattuja teemoja olivat: nuorten aikuisten toiminnan vähäisyys tai jopa puuttuminen (ellei lasketa mukaan vapaaehtoistehtäviä leirityön muodossa), vähäinen rohkeus kokeilla, vähäinen suunnitelmallisuus, -arviointi ja dialogin määrä, pienet työntekijäresurssit, teknisen osaamisen kasvaneet vaatimukset sekä työnjaon haasteet ja työn aikataulutus lepoajan huomioiden.

Nuorisotyön mahdollisuuksiin nuoret listasivat: laajasti kehittämishakuisuuden sekä yksityiskohtaisemmin Haukharjan saunaillat. Työntekijöiden näkökulmassa yhdistyi nuorten palautteen teemat: Leirikeskus Haukharja nähtiin mahdollisuutena kehittämisen, talkootoiminnan ja käyttöasteen nostamisen näkökulmasta. Muina mahdollisuuksina listattiin ennakoluulottomat kokeilut, nuorten kuulemiseen ja osallistamiseen liittyvä toiminnan suunnittelu, moniammatillisuuden potentiaali ja uudet nuorisotyön tilat. Myös työtiimin työnjako vahvuuksista käsin. armon kulttuurin ylläpitäminen ja hyvinvoinnin tukeminen nähtiin mahdollisuutena johonkin uuteen, kenties vahvistuneiden voimavarojen kautta innokkaaseen työnäkyyn.

Nuorisotyön uhiksi listattiin nuorten toimesta: sivistys- ja hyvinvointikeskuksen vaikutukset nuorisotyön tilakysymyksiin ja nuorten jaksamattomuus osallistua toimintaan mahdollisuuksista huolimatta. Myös nuorisotiimi tunnisti työtä kohtaavaksi uhaksi jaksamattomuuden, mutta omista voimavaroista käsin. Lainausmerkkeihin kirjoitettu ”en pysty, en kykene en riitä” kuvaa uhkana koettua jaksamattomuutta myös työn digikehittämisen äärellä. Kiire ja sen vaikutukset työhön nähtiin myös uhkana, kuten vähäisen vapaan keskustelun paikat.

Haukharjan leirikeskuksen myyminen nähtiin uhkana, kuten koulutyön toimintaympäristö, jota korona ja mahdollisesti muuttuvat käytännöt uskonnon roolin suhteen voivat hankaloittaa. Uhaksi koettiin myös työn epävarmuuden vaikutukset työmotivaatioon ja ajansaatossa tapahtuvan hengellisen kasvun unohtaminen ja sopeuttaminen ”jotta olisi vaan kivaa ja kaikille sopivaa”. Uhkana tunnistettiin myös rippikoulutyön rooli suhteessa kouluikäisten toiminnan mahdollistamiseen. Rippikoulu tulee viemään työntekijäresursseja varhaisnuorisotyöltä, koska työntekijät vähenevät ja rippikoulut on pidettävä. Uhka tulee osittain ulkopuolelta, koska työntekijäresurssikysymykset ovat ensi sijassa päättäjien ei nuorisotiimin käsissä.

Vaikka nelikenttäanalyysin kautta nousseet näkökulmat on kirjattu rönsyilevästi, on tuotos monipuolista ja puhuttelevaa. Työtä kehitetään aina arjen todellisuudessa. Vahvuuksia tulisi vahvistaa, mahdollisuuksia Vahvuuksien kautta kirkastamme voimavarojamme ja osaamistamme. Samalla kartoitimme heikkoudet, joista voimme kehittyä, sekä uhat, joihin voimme varautua.

Tämän opinnäytetyön kautta haastetaan tarttumaan erityisesti heikkouksissa mainitun työn vähäisen suunnitelmallisuuden ja arvioinnin ongelmiin ja kääntämään niitä mahdollisuuksiksi, työtä tukeviksi ja oleelliseen fokusoimiseksi.

7.5.3 Benchmarkkaus

Haastattelin Kokkalan suomalaisen seurakunnan nuorisotyönohjaajaa Heli Järveä 5.2.2021. ”Haastattelu voidaan mieltää keskusteluksi, jolla on etukäteen asetettu tavoite” (Puusa & Juuti 2020,103). Tavoitteena oli saada tietoa toisen seurakunnan ansiokkaasta digitaalisen nuorisotyön kehittämisprosessista. Koska Järvelle kuuluu heidän seurakunnassaan vastuu digitaalisesta nuorisotyöstä, sen toteuttamisesta, kehittämisestä ja arvioinnista oli vertailuanalyysin lähtökohdat oikein hyvät. Haastattelumenetelmän valitseminen oli perusteltua, sillä sen kautta oli mahdollista saada tietoa haastateltavan itse antamista merkityksistä ja tulkinnoista (mt.,104). Keskustelumuotoinen teemahaastattelu toteutettiin Teamsin kautta, nauhoitettiin ja oli kestoltaan noin viisikymmentä minuuttia. Haastattelua ei ollut tarpeen anonymoida, sillä sekä haastateltava että hänen esimiehensä antoivat hyväksynnän haastattelun hyödyntämiseen tässä opinnäytetyössä. Sekä haastateltava että seurakunta saavat sovitusti organisaation luvalla olla tunnistettavissa.

Kokkolan suomalaisessa seurakunnassa digitaalisen työhön liittyvään osaamisen kartoittamiseen, kehittämiseen ja tekemiseen liittyen oli Heli Järven kokemuksen mukaisesti resurssit kohdillaan. Työlle oli hyvä tuki ja selkeä työnjako. Järvi oli tästä hyvillään

Kiitän työnantajaa, että oon saanut tähän työaikaan ja on mahdollistanut uusien asioiden opettelut mitä tää vaatii. (Järvi 2021.)

Heli kuuluu isoon kasvatuksen tiimiin. Tiimi jakautuu kolmeen pienempään tiimiin (varhaisnuorisotyö, rippikoulu- ja nuorisotyö sekä koulu- ja oppilaitostyö). Yhteisenä lähiesihenkilönä toimii työalapappi. Digitaalista nuorisotyötä oli kehitetty juuri siinä pientimissä, joka vastasi rippikoulusta ja sen jälkeisestä nuorisotyöstä. Tätä tehtävää varten tiimissä oli kolme nuorisotyönohjaajaa, joista 1 oli verrattain tuore vahvistus. Nuorisotiimissä oli vuosia aiemmin jäänyt yksi työntekijä eläkkeelle, jonka jälkeen rippikoulun jälkeistä nuorisotyötä oli tehty kahden työntekijän voimin, kunnes virka oli saatu jälleen täyttää. Tilannekuvassa on samankaltaisuutta, kuin Uudenkaupungin seurakunnassa. Poikkeuksena tiimimme laajemmat vastuut (sisältäen kouluyhteistyön ja varhaisnuorisotyön) ja täyttämättä jäänyt, jäädytetty virka.

Keskustelu viran täyttämisen kysymyksistä pohjautui alun alkaen kysymykseen ”Jouduitteko tekemään valintoja tai luopumaan jostain, kun aloitte suunnata työaika suunnitelmallisempaan digitaalisen nuorisotyöhön? Yllättävää oli kuulla vastauksena ei, sillä itse olin joutunut kipulemaan paljonkin vähäisten resurssien kanssa. Olin varautunut kuulemaan työmäärän lisääntymiseen liittyneitä haasteita ja tehtyjä ratkaisuja. Kokkolan suomalaisessa seurakunnassa eivät työt kuitenkaan lisääntyneet digitaalisen nuorisotyön tavoitteellisen työn kautta.

Kun saatiin virka jälleen auki, niin löytyi väljyyttä, kun supistusta oltiin jouduttu tekemään. Tälle (digityölle) on nyt oikeesti aikaa ja mahdollisuus toteuttaa.

Työaika ja työrauha turvattiin, joka koettiin voimavaraksi. Kaikelle tekemiselle on tavoitteet ja perustelut ja digitaalinen nuorisotyö asetettiin reiluuden vuoksi yhdelle työntekijälle vastuualueeksi, samoin kuin jollakin oli rippikoulu.

Tämä kuulosti mielestäni erittäin hyvältä tilanteelta huomioiden valtakunnallisesti kirkon piirissä oleva trendi, ettei eläkkeelle jäävien tilalle enää taloudellisista syistä automaattisesti palkata uusia työntekijöitä. Hämmästelinkin siis, miten virka oli saatu täyttää ja käytettiinkö digitaalisen nuorisotyön teemoja tässä perusteluina. Vastauksena oli ylipäänsä työntekijän tarpeen hahmottaminen. Koska nuoria on paljon, ja jotta viikkotoiminta- ja leirityö voisi onnistua ja olla turvallista, oli yhden työntekijän lisä välttämätön. Päätöksellä oli päättäjien tuki ja sitä oli valmisteltu paljon johdon tasolla. Tuntuu hienolta kuulla, että nuorisotyön on panostettu näin isoilla henkilöstöratkaisuilla.

Pyysin saada kuulla, millainen digitaalisen nuorisotyön kehittämisen prosessi oli kokonaisuudessaan Kokkolan suomalaisessa seurakunnassa ollut. Järven mukaan digitaalisesta nuorisotyöstä oli alettu puhumaan aktiivisesti keväällä 2020. Sitä ennen somea oli käytetty, mutta ilman aktiivisia tavoitteita.

Oli vain niin, että tehään ja sana ”some” oli esiintynyt toimintasuunnitelmissa vastauksena kysymykseen ”nuorten kohtaaminen arjessa”. (Järvi 2021.)

Vuonna 2021 työn tavoitteissa mainittiin ensimmäistä kertaa digitaalisen nuorisotyön käsite. Toimintamuodoista Järvi listasi muun muassa erilaiset etätilaisuudet, yhteyden pitämisen ja soittolistojen tarjoamisen. Tavoitteet tälle digitaaliselle nuorisotyölle oli rakennettu vasta vähän ennen haastattelua kuten somestrategiakkin. ”Olet ihan uunituoreen strategian äärellä” totesi Järvi ja kertoi, kuinka strategiaan pohja rakentui ”Hyvää työtä verkossa” webinaarista saadun ”Sosiaalisen median strategia seurakunnassa” koulutuksen pohjalta.

Viestintä Piritan ja kirkkohallituksen Marjo Kiljusen koulutuksessa tarjottu valmis sosiaalisen median strategian pohja toimi hyvin myös Kokkolan suomalaisen seurakunnan vastaavanlaisen suunnitelman luomiseen. Kyseessä oli siis vielä tarkemmin sanottuna sometyön strategia, jota laajentamaan oli tulossa nuorista koostuvan digiryhmän perustamisen kautta oma digitaalisen nuorisotyön strategia. Digiryhmän kautta haluttiin tukea nuorten osallisuutta (ajatuksella ”mitä he haluavat viestiä seurakunnan työstä, mikä heille on tärkeää ja millaista sisältöä he haluavat luoda”).

Kun sosiaalisen median strategia löytyi, olin erittäin kiinnostunut kuulemaan, oliko nuorisotyöllä itsellään olemassa omaa strategiaa. Järven mukaan Kokkolan suomalaisen seurakunnan nuorisotiimissä strategiana pidetään vuosittaista toimintasuunnitelmaa. Käsitin, että Kokkolan suomalaisessa seurakunnassa strategiat rakennetaan niin hyvin, että ne koetaan todella ohjaavan työtä kokovuoden. Strategiaa ei pidetty siis minään paperipakkoasiana, jota se monissa organisaatioissa taita juuri olla.

Olin kiinnostunut myös kuulemaan, oliko nuorisotyö saanut tukea seurakunnan isosta strategiasta ja miten se koettiin resonoineen nuorisotyön oman toiminnan kanssa. Järven mukaan heillä iso strategia on

sellainen, mihin on helppo tarttua. Joka johtuu varmaan siitä, että sitä työstettiin yhdessä, jotta se kaikuisi jokaista työalaa jumalanpalveluksesta kasvatukseen ja siltä väliltä. (Järvi 2021.)

Kokkolan suomalaisen seurakunnan strateginen työsuunnittelu oli mielestäni vaikuttavaa. Kokemukseni ja sitä kautta olettamukseni oli, ettei ihmisillä ole kovinkaan selkeää käsitystä oman organisaation strategian sisällöistä, saati, että he olisivat sitä noin 25 hengen hengellisen työntekijän kanssa työstämässä. Toisin osoittautui. Järvi kertoi, kuinka heillä ensin yhdessä mietittiin seurakunnan painopiste ja sitten mietittiin, miten sitä tullaan toteuttamaan kullakin työalalla. Tästä johdettiin työalan omata tavoitteet ja sitä sitten Järven mukaan ”heijastettiin myös rippikoulun nelivuotis suunnitelmaankin”.

Kokkolan suomalaisella seurakunnalla oli ollut vuosille 2019–2021 yhteinen strategia ”Kohdata seurakunta, hyvä sanoma keskellä elämää”, joka antoi hyvät lähtökohdat kohdata nuoria digitaalisen nuorisotyön keinoin.

Kokkolan suomalaisessa seurakunnassa digitaalisen nuorisotyön kehittämisessä strategiat loi yksi nuorisotyönohjaaja. Toteutusvastuu on kuitenkin laajemmilla hartioilla, mutta tietoisesti kutsuvalla työntekeksen otteella.

Välillä kalastan muita työntekoon mukaan, heillä on silloin matalampi kynnys opimiseen. Kun joku tekemässä rinnalla, niin pelko ja ahdistus ei saa sijaa. (Järvi 2021)

Vaikka tiimissä on eri taitotasoa ja erilaista koulutusta, päätettiin siinä kuitenkin solidaarisesti niin, että kun muutenkin jaetaan töitä esimerkiksi päivänavauksien osalta, niin myös digitaalisen työn osalta toimitaan samoin. Päivitysvuoroja ja striimattujen nuorteniltojen vastuut ovat näin laajemmilla, kuin vain yhden työntekijän hartioilla.

Kysymys Miksi- on digitaalisen nuorisotyön suhteen yksi tärkeimmistä. Kokkolassa oli some-työtä tehdessä tavoitteena ollut aluksi vain somenäkyvyys. Ei oltu pohdittu tai kirjattu, että miksi sitä näkyvyyttä halutaan. Näkyvyyshän ei saisi olla itseisarvo vaan väline. Väline siihen, että kynnys toimintaan osallistumiselle madaltuisi, jotta tieto välittyisi toiminnasta, jotta nuori saisi vahvistusta arjen keskellä.

Tämä (sometryö) on vain yksi väline ja tavoitteet ovat loppujen lopuksi hyvin samat, kuin muussa nuorisotyössä. Miksi kysymys on ollut meille avain ja sen jälkeen me ollaan kysytty kenelle? Ketä me tavoitellaan? (Järvi 2021)

Tiiminä Kokkolassa päätettiin, että kohderyhmiä on 3, joista tärkeimmäksi kohdistui 15 vuotta täyttäneet nuoret, toiseksi muut nuorten parissa toimivat yhteisöt, järjestöt ja seurakunnat ja kolmanneksi nuorten perheet. Erityisesti somen osalta lähdettiin miettimään mikä alusta sopii millekin kohderyhmälle.

Mikä Kokkolan suomalaisen seurakunnan digitaalisen nuorisotyön kehittämisen prosessissa oli merkittävää? Itse koin seurakunnan hyvän strategiakulttuurin tukeneen myös nuorisotyön ja digitaalisen nuorisotyön suunnitelmallisuutta. Haastattelemallani nuorisotyönohjaajalla oli erittäin selkeä käsitys siitä, miten työt johdetaan isommista tavoitteista käsin. Vaikutuksen teki myös luottamushenkilöiden tuki ja esimiesroolissa olleiden aktiivisuus työntekijäresurssien arvioimisessa ja resurssien antamisesta silloin, kun tarvetta koettiin. Meillä Uudenkaupungin seurakunnassakin olisi tarvetta yhdelle nuorisotyönohjaajalle. Rippileirityötä tehdään kahden nuorisotyönohjaajan voimin, joista toinen on myös mukana kouluikäisten leiritoiminnan toteutuk-

senvastuissa. Kenties paremmin tehdyn työn näkyväksi tekeminen voisi meilläkin paljastaa resurssien vähyyden todellisuutta. Kuten Heli Järvi summasi ”vie digityö aikaa, joten työn näkyväksi tekeminen ja arvioiminen on merkittävää”:

8 TULOKSET JA KEHITTÄMISEHDOTUKSET

Ylemmän ammattikorkeakoulun opinnäytetyön mukaisesti kehitin oman työpaikkani toimintaa osana opintojani. Tämä työelämälähtöinen kehittämisprojekti oli seisahdus, jossa tarkasteltiin Uudenkaupungin seurakunnan nuorisotyötä digitaalisen nuorisotyön kehittämisestä käsin. Se oli pysäkki, ”jolta matka jatkuu: katsotaan taakse, katsotaan tähän ja sitten suunnataan eteenpäin” (Evl.2012,5).

Koska (YAMK) kehittämistyöllä tulisi olla aina tilaajaorganisaatiotaan laajempi hyötykunta, olen säästänyt viimeiseen lukuun, jo tehdyt havainnot, jotka viittaavat kehittämisen säteilleen laajemmallekin.

Tämä kehittämishanke on helpottanut ja oikeuttanut digitaalisen nuorisotyön teeman esillä pitämistä, tukenut ja antanut teorian ja menetelmien kautta saadun uuden tiedon kautta suuntaa konkreettisten tekojen äärelle. Käsittelen seuraavaksi tuloksia ja suosituksia kehittämis ehdotuksina.

8.1 Resurssit ja osaamistarpeet

Toiminta edellyttää käsitteiden määrittelyä — käsitteet ovat työkaluja, joilla asioita pääsee möyrimään. (Kiilakoski 2016, 26.)

Kehittämispajoissa ilmeni, ettei nuorisotyöllä ollut yhdessä jaettua käsitystä siitä, mitä digitaalisella nuorisotyöllä tarkoitetaan. Oleellisemmaksi kuin innovoida uutta, selkeytyi tarve kirkastaa, mitä digitaalisella nuorisotyöllä tarkoitetaan ja miksi seurakunnassa sitä tulisi tehdä. Kuten itsearviointit osoittavat on Uudenkaupungin seurakunnan nuorisotyöllä osaamistarpeita digitaalisen nuorisotyön teemojen äärellä. Kyse ei ole liikakriittisyydestä. Käytännön, havaintojen ja yhteiskehittämispajojen kautta luotu osaamisprofiili on saman suuntainen.

Digityön vastuilla on taipumus kasaantua osaavalle (Porkka & Ritokoski 2022) myös Uudenkaupungin seurakunnassa, joten osaamisen vahvistamisella varmistetaan, ettei työ nojaa liikaa yhden ihmisen varaan ja työn arjessa helpotetaan työn kuorman sijoittumista laajemmille harteille. ”Nuorisotyönohjaajilla edelleen on tarvetta koulutukselle ja osaamisen lisäämiselle” (Porkka & Ritokoski 2022) myös meidän seurakunnassamme.

Osaamistarpeita on hyvä huomioida vuosittain luoduissa koulutussuunnitelmissa. Mahdollisissa rekrytoinneissa valmiudet digityöhön kirjataan työnkuvan vaatimuksiin. Digitaalisen nuorisotyön päävastuu on hyvä pitää yhdellä, mutta koska digiosaaminen on sekä tämän päivän työnteontaito että nuorisotyöllisesti oleellista ajankärryillä pysymiseen, tulisi kaikilla nuorisotyössä olla valmiudet tehdä digitaalista nuorisotyötä ja olla tietoisia strategioista ja linjauksista.

Jos osaamistarpeita on paljon ja strategisuuden tai digitaalisen nuorisotyön käsite vieras, menee aikaa paljon itse ilmiön, käsitteiden ja asenteiden äärellä. Mahdolliseen strategiaprosessiin kannattaa varata aikaa, luoda itse kehittämistyölle pitkän aikavälin tavoitteet tarkistuspisteineen. Tämä helpottaa myös mahdollista strategia-allergiaa (Heikkala & Peltto-Huikko 2019, 14).

8.2 Nuorisotyön tavoitteet

Suosituksena on edelleen kehittää työtä ja luoda yhdessä jaettu käsitys nuorisotyön tavoitteista, joita digityöllä voidaan tukea. Digitaalisen nuorisotyön strategisesta työstä yhteiskehittämisen pajoissa keskusteleessa heräsin tarve miettiä, mitä ovat ne tavoitteet joita digitaalisuudella voisimme tukea. Tavoitteet eivät ole synonyymi sille mitä tehdään. Siitä puhuminen on helppoa. Strategiakaan ei kerro kaikkea mitä tehdään, vaan sen, mihin keskitytään. Kuten Kiilakoski asiaa digitaalisen nuorisotyön pilareista kirjoittaessaan summaa

Vähän vaikeampaa on puhua siitä, mitä tehdään: millä tyyllillä ohjataan tai millaisin periaattein ja lähtökohdin tapahtuma järjestetään. Melkoisen vaikea on aukaista toiminnan taustalla olevia tavoitteita ja kuvata sitä, millainen prosessi toimintoja tekemällä rakentuu. Vielä tätäkin vaikeampaa on kysyä, millaista yhteiskuntaa toiminnan halutaan rakentavan. (Kiilakoski 2016,25.)

Nuorisotiimin on edelleen hyvä jatkaa kokouskulttuurissaan menneen arviointia ja yhteistä työn suunnittelua. Ei tule sortua pelkkien kalenteriasioden läpikäyntiin vaan miettiä, miksi ja miten me työtämme teemme. Toive vahvemmassa dialogisuudesta nousi kehittämispajoissakin joten olisi suositeltavaa mahdollistaa syvällisempiä keskusteluja työnohjauksen keinoin.

Tiimin lähiesihenkilönä olen jo aktivoinut työnohjauksen ja koko nuorisotiimin kokemus muutamasta ensikerrasta on ollut jo erittäin myönteinen. Suosittelemme tätä muillekin nuorisotyöllisille organisaatioille, jotka haluavat paneutua ja saada tukea perustavoitteiden selkeyttämiseen.

8.3 Tiedon kulku

Tiedon kulkuun on syytä keskittyä. Huolestuttava, ettei suurin osa kyselyyn vastanneista seurakunnan toiminnassa mukana olleista tiennyt seurakunnan sometyöstä lainkaan. Huolestuttavaa oli myös se, kuinka nuorten ideointi-illassa kävi ilmi, etteivät aktiivisesti seurakunnan toiminnassa mukana olleet tai olevat nuoret tienneet työmme perustoiminnoista nuorten hallituksesta ja sometileistä.

Vaikka kotisivujen eli tiedotuksen perustan on hyvä olla kunnossa ja saavutettavuusstandardien mukainen, on tiedotuksen kannalta kasvokkain kohtaamiset ja kohdennettu sometyö (esim. WhatsAppin kautta) oleelliset tukitoimet.

Nuorisotyönohjaajien tulee osata ohjata nuoria löytämään tiedotusväylät. Tämä lähtee siitä, että tiimissämme on yhdessä jaettu käsitys siitä, mitä sometyötä meillä tehdään ja millä alustoilla. Sometyölle olisi hyvä kirjata oma ja lyhyt ohjeistus, joka käydään läpi nuorisotiimissä ja nuorisotyöhän tulevien harjoittelijoiden kanssa. Sometilien osoitteet on hyvä saada näkyviin myös nuorisotilojen seinille.

8.4 Verkkonuorisotyön kohdentaminen nuoria tavoittavammaksi

Kyselyyn vastaajista (129 nuoresta) 92 prosenttia oli rippikouluikässä. Seurakuntamme on tavoittanut nuoret erittäin hyvin jo ennen lippulaivaansa, sillä kyselyn tulokset osoittivat, että vain 19 prosenttia nuorista vastaajista ei ollut osallistunut seurakunnan toimintaan ennen riparia. Lähes kaikki olivat siis osallistuneet aiemmin esimerkiksi kerhoihin, leireille tai retkille. Siitä huolimatta kysely paljasti, etteivät nuoret olleet tietoisia seurakuntamme sometyöstä. Tämän tiedon kautta syntyy ymmärrystä, että ei ole hyötyä panostaa somesisältöihin, jos nuoret eivät ole tietoisia toiminnasta somessa. Yli puolet vastaajista (59 %) eivät tieneet seurakunnan nuorten hallituksen omasta Instagram tilistä. Tämä huolimatta siitä, että nuorten hallituksella on enemmän nuoria seuraajia, kuin seurakunnan virallisella Instagram tilillä. Olemassa oleva pullonkaula näyttää olevan se, etteivät nuoret olleet tietoisia sometyöstämme.

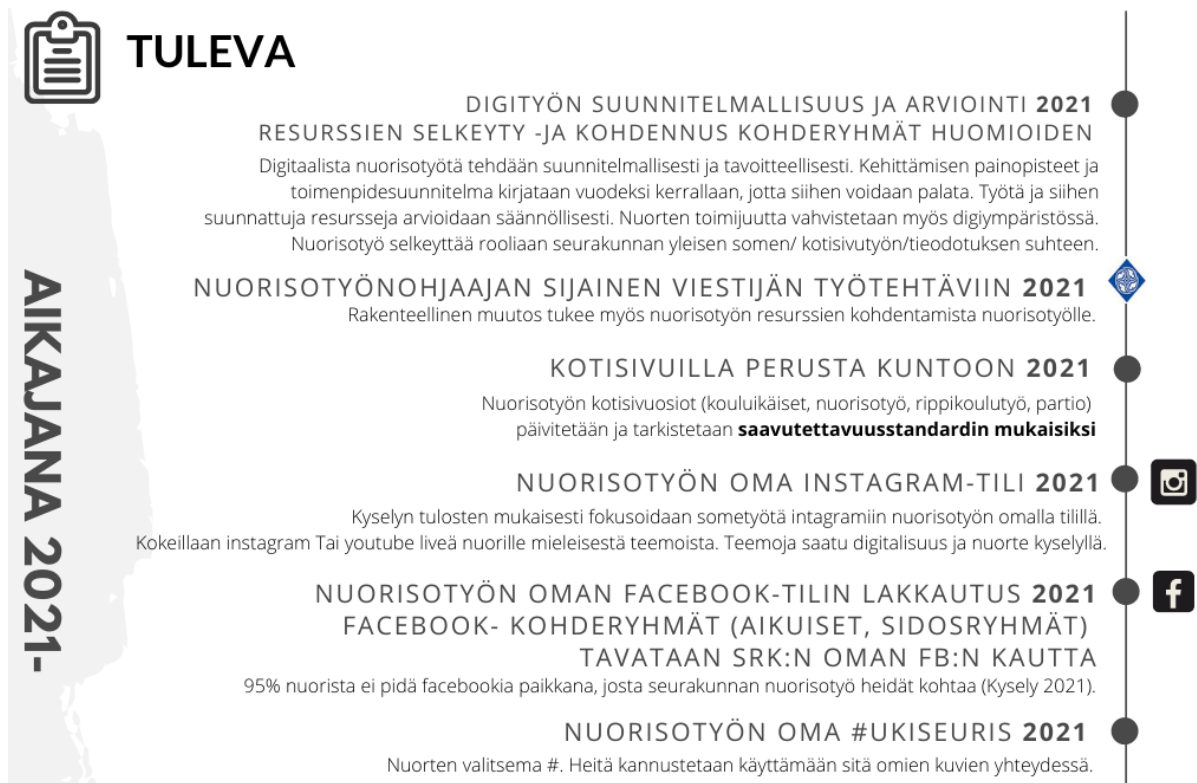
Kysely osoittaa, että ennen sometyön konkreettista kehittämistä, tulee nuorisotyön katsoa nuorten kannalta oikeat foorumit. Sitten pitää panostaa tiedotukseen. Kuinka saada nuoret, niin jo toiminnasta tutut kuin muutkin tiedostamaan seurakunnan läsnäolo somen kentillä? Voisiko kouluikäisten leirikirjeisiin merkata kuvausluvan rinnalle luvan liittyä WhatsApp-ryhmään?

Voisiko leirikirjeissä mainita, että välähdyksiä leiriltä pääsee näkemään niin seurakunnan somessa kuin kotisivuilla kuvien ja tallenteiden muodossa?

Kyselyn osoitti, että nuorten mielestä seurakunta kohtaisi heidät parhaiten sosiaalisessa mediassa Instagramissa ja WhatsAppissa. Nuorten kuuleminen auttaa kohdentamaan sometyötä ja lisää työn vaikuttavuutta. Tämän vaikutukset tulivat jo huomattua käytännössä, sillä nuorten toiveista luotu Instagram tili ylitti seuraaja tavoitteensa (sama määrä kuin nuorten vaikuttajaryhmällämme) vuoden 2021 seurantajaksolla. Aika-ajoin tulee tarkistaa, ollaanko edelleen niissä somepalveluissa, joissa nuoret kokevat seurakunnan heidät parhaiten tavoittavana.

Verkkonuorisotyötä tulisi jatkossa seurata ja mitata säännöllisesti erilaisin keinoin, niin laadullisesti kuin määrällisesti. Esimerkiksi nuorten antama sanallinen palaute sisällöstä, nuorten tuottaman materiaalin määrä, someen upotetun linkkipuun polun kautta lisätiedon löytäneiden määrä, yhteydenottojen ja kommenttien sekä vuorovaikutuksen määrä yksityisviesteillä ja WhatsApp-ryhmissä sekä sosiaalisen median analysoinnista saatu data (seuraajien-, julkaisujen jakamisen- ja tallentamisen- ja nähneiden määrä).

Sometyö on vahvistanut asemaansa suunnitelmallisena opinnäytetyön aikana, mutta rutinoitukseen osaksi työnteon tapoja, vaatii se vielä aikaa. Työtä tehdään nuorille ja heidän kanssaan, joten nuorisotyössä kannattaa jatkossa keskittyä sometyön ja sen vaikutusten arvioinnin halluunottoon; tehdä laadukkaasti se mihin on ryhtynyt käytettävissä olevilla resursseilla, henkilöstöllä ja työajalla. Alla on kirjattu nuorisotyömme digityön aikajanaan suositeltuja toimenpiteitä, joista kaikki muut Facebook-tilin lopettamista lukuun ottamatta aktivoitiin opinnäytetyön kirjoittamisen aikana. Havahduin, että yhteys sidoskumppaneihin ja vanhempiin toteutuu edelleen hyvin Facebookin kautta. Monet ammattiryhmät ovat myös Facebookissa, vaikkei nuoret siellä olekaan.

KUVIO 11: Suunnitelmallisen verkkonuorisotyön seuraavat askeleet.

8.5 Keskiössä nuori, ei välineet

On hyvä, että toimimme nuorten suosimissa palveluissa, mutta on korkea aika nähdä kokonaisuus toisin: miten nuoret käyttävät digitaalisia palveluita ja teknologiaa? (Verke 2019,37.)

Nuorille suunnattu kysely osoittaa, kuinka yleinen haaste ruutujen lumo uusikaupunkilaisilla nuorilla on. 87 prosenttia kyselyyn vastanneista nuorista kertoo jäävänsä nettiin (some tai muu) pidemmäksi aikaa kuin oli tarkoitus. Koska nuorisotyössä on kyse ennen kaikkea kasvatuksesta, nuorten hyvän elämän ja hyvinvoinnin tukemisesta (Valtonen 2021) on myös digihyvinvoinnin tukemiselle ja mediakasvatukselle tarvetta. Verkkovälitteisten sosiaalisten suhteiden ylläpito on tärkeää nuorille (Verke 2019, 41), mutta näin on myös digitaalisten itsesäätelytaitojen laita. Nuorisotyössä on pyritty ja pyritään tukemaan terveitä elämäntapoja.

Digitaalinen nuorisotyö on laaja käsite ja kattaa sisäänsä muutakin, kuin verkossa tapahtuvaa nuorisotyötä. Se on myös digitaalisen median ja teknologian käsittelemistä nuorisotyössä (Verke 2019 c). Digitaalista nuorisotyötä voi siis tapahtua myös kasvokkain, ja vaikka ihan ilman mitään laitteita. Digiajassa tarvitaan paljon erilaisia mediataitoja, jotka kehittyvät vuorovaikutuksessa (Rahja & Helenius 2021, 6–7).

Kouluikäisten leirikirjeissä on perusteltua edelleen mainita, ettei omaa puhelinta välttämättä leirille tarvitse tuoda, vaan yhteyden kotiväkeen saa työntekijän puhelimella. Leireillä olevat pelisäännöt kännykkäparkeista ovat hyvät jo nyt sekä tulevaisuudessa; Ruokailuissa, yöllä ja yhteisen ohjelman aikana puhelimet laitetaan sivuun, ellei toisin ohjeisteta (esimerkiksi oppituntityöskentelyn vuoksi). Tämä takaa paremman mahdollisuuden yöhäiseen, keskittymiseen ja sosiaalisten kasvokkain tapahtuvien kohtaamisten harjoitteluun. Kohtaamiset leireillä ovat merkittäviä, nelikenttäänalyysissä sekä nuoret että työntekijät nimesivät leirityön seurakuntamme nuorisotyön vahvuudeksi, erityisesti kohtaamisen näkökulmasta.

Nuorisotyössä on myös mahdollisuudet hyvälle digitaalisen informaatio- ja hyvinvointiin vaikuttajien teemaiselle keskustelulle.

Hyvinvointia tukevat taidot ja valinnat ovat tulleet sähköistyvässä yhteiskunnassamme elintärkeiksi keinoiksi hallita yltäkylläistä tietotulvaa, ajankäyttöämme ja sosiaalisia suhteitamme. (MLL.FI 2021)

Digitaalisuutta tulee hyödyntää voimavarana, ei itseisarvona (Lauha & Tuominen 2016, 11). Aivot tarvitsevat myös lepoa mobiililaitteiden ja ruutujen ärsykkeiltä ja taito rajata ruutuaikaa ja jopa tylsistyä korostuu tulevaisuudessa entisestään. (Verke 2019, 13, 22) Väljästi Raamattua saarnaajan kirjaa siteeraten: ”Kaikelle on aikansa maan päällä. Aika räplätä puhelinta ja aika olla räpläämättä.” Toisaalta digivälineitä ei tule kuitenkaan demonisoida.

Keskiössä on nuori, ei välineet. Nuorisotyön ytimeen kuuluu kohtaamistyö. Digitaalisuus tarjoaa hyviä keinoja vahvistaa nuorten kohtaamista. Kasvokkain kohtaamisista ei tule kuitenkaan korvata etätilanteilla. Tämä oli myös nuorilta tullut toive. Mieluummin turvallisesti pienryhmätilanteita, kuin livekohtaamisista luopumista. Digitaalisuus tulisi olla nuorisotyössä voimavarana, ei itseisarvo (Lauha & Tuominen 2016a, 11).

8.6 Digitaalisen nuorisotyön suunnitelmallisesta johtamisesta

Matka digityön kehittämisessä voi perustua tavoitteiden ja tulevaisuusnäyn tarkasteluun. Digitaalinen nuorisotyö ei ole muusta nuorisotyöstä irrallinen saareke eikä nuorisotyön menetelmä (Tuominen 2020). Näin ollen sen kehittämistä ja strategista suunnittelua ei voi tehdä irti muusta nuorisotyöstä. Bechmarkkauksen kautta havaitsin, että kun organisaation strategiakulttuurin perusta on kunnossa, on mutkattomampaa johtaa työtä tavoitteista käsin ja punoa suunnitelmallisuus digitaalisen nuorisotyön kehittämiseen. Myös työnantajan ja luottamushenkilöi-

den tuki nuorisotyön resursoimiseen tukee digityölle jäävää aikaa ja mahdollistaa työn tekemisen nuorisotyöllisesti tavoitteellisesti. Uudenkaupungin seurakunnassa tämä tapahtui osa-aikaisen viestijän kautta, jolle siirtyi nuorisotiimin hartioilta seurakunnan yleisiä tiedotusvastuita. Nuorisotiimin töitä rajattiin myös, joka tuki työajan suuntaamista nuorisotyöllisiin prosesseihin.

Kehittämisen aikataulutus ja tavoitteet tulee johtaa kehitettävästä organisaatiosta, sen realiteeteista, resursseista ja osaamispohjasta käsin. Digitaalisen nuoristyön kehittäjänä tahtini rauhoitui, kun kehittämisessä oli mukana työntekijät ja nuoret. Olin tavoitellut nuorille tarjottuja monipuolisia striimejä ja näkyvää tulosta. Sittemmin oivalsin, että perusta työnteontavoissa ja tiimissä vaatii aikaa ja tarvitsee vahvistusta, ellen aio sooloilla. Tarkoitus ei ollut rakentaa mitään yhtä toimintamallia yhden ihmisen varaan, vaan kehittää työnteontapoja, valmiuksia tulevaisuuden nuorisotyön tiloissa ja toimintaympäristöissä toimimiseen sekä selkeyttää työmme ydintä, jota digityö voisi tukea.

Opinnäytetyön kautta heräsi myös mielenkiinto verkostoja kohtaan, ja Uudenkaupungin seurakunnan nuorisotyö haki jäsenyyttä nuorille suunnatun verkkotyön foorumin (Nusuvefon) verkostoon.

Kuten Karla Malm toteaa, on

Tulevaisuus on uusi, tuntematon, erilainen. Se ei ole yksimielinen eikä entisenkaltaisen eikä liioin kaoottiseksi tai arvaamattomaksi kuvailtu, vaan moniarvoinen ja moninainen --- Avain sana on toivo. (Malm 2021, 11)

Toivon ylläpitäminen tulevaisuuden nuorisotyön rakentamisessa ja nuorten elämän tukemisessa on mitä ensiarvoisen tärkeää. Tätä viestiä voidaan välittää seurakunnan nuorille myös digitaalisen nuorisotyön keinoin.

9 LOPUKSI

Prosessi vahvisti digitaalisen nuorisotyön kehittämisen olevan ensisijaisesti kulttuurinen, ei välineellinen muutos (Lauha & Tuominen 2016a, 10–11). Vaikka aluksi katse oli keskittynyt yksityiskohtiin, kuten yksittäiseen sometiliin tai striimauksiin, auttoi suunnitelmallisuus hahmotamaan suurempia, kestävämpi linjoja; työkulttuurin kehittämisen, osaamisen vahvistamisen, ennakkoluulojen purkamisen sekä uhkien, heikkouksien, vahvuuksien ja mahdollisuuksien yhdessä sanoittamiseen. Yllättävää matkalla oli työn ytimeen meno: Miten nuoret ja työntekijät näkevät Uudenkaupungin seurakunnan nuorisotyön tulevaisuuden? Työtiimin kanssa työskentelyä tullaan jatkamaan työnohjauksessa. Erityisesti yhdessä jaettujen tavoitteiden kirkastamisen osalta.

Tämä kehittämistyö haastoi minua. Asiantuntemus kehittämisprosessin kokonaishallinnan äärellä on kasvanut, mutta vielä on paljon opittavaa. Olen oppinut paljon ja kasvanut ammatillisesti. Oma innostuminen kehittämistyön äärellä voi mahdollisesti heijastua koko työympäristöön (Lindholm 2021). Koen näin käyneen tilaajaorganisaatiossa ja uskallan väittää vaikutuksen yltäneen laajemmalle ammattialaankin; Tuskin minua olisi muuten värväty ”Kohti vaikuttavaa verkkonuorisotyötä” tutkimuksen (Moisala & Laine 2021) fokusryhmähaastatteluun keväällä 2021. Uudenkaupungin nuorisopalvelut ottivat Verken Instagramista ideoimani linkkipuun myös omaan käyttöönsä. Mieltä lämmitti myös, kuinka Kirkkohallituksen kasvatuksen ja perheasioiden johtaja Jarmo Kokkonen ohimennen käydyssä keskustelussa Johtavien kirkon nuorisotyöntekijöiden päivässä marraskuussa 2021 kiitti minua digitaalisen nuoristyön teeman esillä pitämistä. Hän tuskin arvasi, miten nuo sanat rohkaisivat työn ohessa opintojaan tekevää pienen lapsen äitiä. Työelämälähtöinen kehittämistyöni raskain osuus oli aikataulutus. Kun opiskeluystäväni kysyi, saanko tehdä kehittämistyötä työajalla; Huomasin vastanneeni, että jos kerkeäisi edes ne työt tekemään työajalla. Toki me kirkon nuorisotyönohjaajat olemme joka tapauksessa työaikalainsäädännön ulkopuolella.

Tuntuu hyvältä saada tämä projekti maaliin, vaikka itse työ digitaalisen nuorisotyön parissa jatkuukin. On tärkeää kuitenkin todeta, ettei digitalisuus saa nousta koskaan itseisarvoksi (Valtioneuvosto 2016, 31). Digitaalisessa nuorisotyössä välineitä oleellisempaa on kasvatuksellinen prosessi (Moisala & Laine 2021, 11) ja nuorisotyöllisestä viitekehyksestä käsin keskiössä nuori, ei laitteet (Lauha 2019, 18). Uudenkaupungin seurakunnan kouluikäisten leirikirjeissä tullaan edelleen toteamaan, ettei leirille välttämättä tarvitse pakata omia kännyköitä.

LÄHTEET

- Aalto, Essi 2018. Instagramin käyttö rippikoulutyössä: Visuaalinen analyysi viiden seurakunnan nuorisotyön Instagram-kuvista. Pro gradu tutkielma. Helsingin yliopisto. Viitattu 5.4.2021. <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/300509>
- Allianssi 2022. Nuorisotyöstä suomessa. Nuoret vaikuttajina kirkossa. Viitattu 19.3.2022 <https://nuorisotyosta.fi/nuoret-vaikuttajina-kirkossa/>
- Dufva, Mikko 2019. Digitalisaation tulevaisuuteen varautuminen, sen suunnitteleminen ja laajentaminen. Teoksessa Heikki Lauha & Kati Nölvak toim. Digitalisaatio ja nuorisotyö. Helsinki: Verke, 25–29.
- Euroopan komissio. Neuvoston suositus elinikäisen oppimisen avaintaidoista. Viitattu 1.12.2021 <https://education.ec.europa.eu/fi/neuvoston-suositus-elinikaisten-oppimisen-avaintaidoista>
- Euroopan komissio 2017. The Digital Competence Framework for Citizens. Viitattu 1.11.2021 [file:///C:/Users/zb067876/Downloads/web-digcomp2.1pdf_\(online\).pdf](file:///C:/Users/zb067876/Downloads/web-digcomp2.1pdf_(online).pdf)
- Ev.lut. kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2012. Nuoret seurakuntalaisina kehittämisasiakirja. Viitattu 5.4.2021. <https://evl.fi/documents/1327140/51750376/Nuoret+seurakuntalaisina+kehitt%C3%A4misasiakirja.pdf/2bbd7ddc-10c1-8290-d1b1-dd812bfb48ec?t=1558512820000>
- Ev.lut. kirkko 2020. Nuorisotyönohjaajan ydinosaamiskuvaus. Viitattu 23.4.2021. https://evl.fi/documents/1327140/43561565/Nuorisotyönohjaajan_ydinosaamiskuvaus_2020_pdf.pdf/94ba3786-accb-1346-dbaa-5c189ec753ba?t=1596644157216&msclkid=6ebf9c96c40c11eca3e7aa2e0caf580f
- Evl.plus. 2021. Partio. Viitattu 7.4.2021. <https://evl.fi/plus/seurakuntaelama/kasvatus/partio>
- Evl.fi 2022. Tietoa kirkosta. Viitattu 19.3.2022. <https://evl.fi/tietoa-kirkosta/toissa-kirkossa/ammattit/nuorisotyönohjaaja>
- Gerdt, Belinda & Eskelinen, Sanna 2018. Digiajan asiakaskokemus. Oppia kansainvälisiltä hui-puilta. Helsinki: Alma Talent
- Heikkala, Juha & Pelto-Huikko, Antti 2019. Järjestöjen strateginen johtaminen. Tampere: PK-Paino Oy
- Heikkala, Juha Consulting 2020. Strateginen johtaminen järjestöissä. Luentomuistiinpano. Humak. Yhteisöllinen prosessiosaaminen 4 kurssin webinaari 11.12.2020
- Hintsala, Meri-Anna 2016a. Digitaalista nuorisotyötä seurakunnissa. Blogiteksti Verken sivuilla. Viitattu 23.4.2021. <https://www.verke.org/blogit/digitaalista-nuorisotyota-seurakunnissa/>
- Hintsala, Meri-Anna 2016b. Digitaalinen nuorisotyö kirkossa. Kirkon kasvatus ja perheasiat. Viitattu 23.4.2021. <https://evl.fi/documents/1327140/39461555/Digitaalisuus+seurakuntien+nuorisoty%C3%B6ss%C3%A4+-tutkimusraportti+2016/7b59c2a1-7aa5-07c3-ec27-272d623fce67>

- Humak 2021. Viitattu 10.12.2021. Hyvinvoiva nuorisotyöntekijä tekee vaikuttavaa nuorisotyötä. <https://www.humak.fi/uutiset/hyvinvoiva-nuorisotyontekija-tekee-vaikuttavaa-nuorisotyota/>
- Humak. Opinnäytteet. Viitattu 7.4.2021. <https://www.humak.fi/tutkimus-ja-kehityspalvelut/opinnaytteet/>
- Huomo, Vilppu 2018. Osallistumisesta osallisuuteen- yksittäisistä käytännöistä kohti osallisuuden kulttuuria. Teoksessa Jarmo Kokkonen toim. Kirkon kasvatus vuonna 2030 Kristillisen uskon välittymisen haasteita ja mahdollisuuksia. Kirkon tulevaisuus selonteko 2018. Suomen ev.-lut. kirkon julkaisuja 74. Kirkko ja toiminta. Helsinki: Kirkkohallitus, 79–87.
- Häkkinen, Tiina 2021. Vapauttava ja uudistava kristillinen kasvatus. Teoksessa Helena Kauppila toim. Kasvu vapauteen. Nuorten rinnalla seurakunnassa. Helsinki: Kirjapaja, 9–34.
- Häkkinen, Tiina 2021b. Nuorisotyön sosiaalipedagogiikka ja osallisuutta tukeva kasvatusajattelu. Teoksessa Helena Kauppila. Kasvu vapauteen. Nuorten rinnalla seurakunnassa. Helsinki: Kirjapaja, 437–473.
- Joensuu, Mika 2020. Digitaalinen nuorisotyö. Luento muistiinpano. Järjestö- ja nuorisotyön osaaminen. YAMK. Humak.
- Jokela, Eero & Halme, Lasse & Kallinen, Eija & Lehtonen-Inkinen, Pirjo & Toivanen, Marja-Leena & Myrskog, Stefan 2011. Esipuhe. Teoksessa Suvielise Nurmi ja Kaisa Rantala toim. Näyn ja kuulun. Lapsen etu ja osallisuus. Helsinki: LK-kirjat & Lastenkeskus Oy, 4–5.
- JYU 2015. Aineiston hankinta menetelmät. Viitattu 20.3.2022 <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/met/metelmapolkuja/metelmapolku/aineistonhankintamenetelmat/havainnointi-eli-observointi-osallistuminen-ja-kenttaetioe>
- Järvi, Heli 2021. Suunnitelmallinen digitaalisen nuorisotyön kehittäminen seurakunnassa. Haastattelu.
- Kataja, Elina 2018. Osallisuus käsitteenä ja kasvatusfilosofiana. Opetushallitus. YouTube luento. Viitattu 10.1.2022. <https://youtu.be/APL2EwEdnw>
- Kauppila, Helena toim. 2021. Kasvu vapauteen. Nuorten rinnalla seurakunnassa. Helsinki: Kirjapaja
- Kettunen, Pauli toim. 2021. Työntekijän osallisuus - Mitä se on ja mitä sillä tavoitellaan. Gaudeamus.
- Kiilakoski, Tomi 2014. Pilarien varassa. Kommenttipuheenvuoro nuorisotyön tilasta ja tulevaisuudesta. Viitattu 23.2.2022 https://www.academia.edu/8801730/Pilarien_varassa_Kommenttipuheenvuoro_nuorisoty%C3%B6n_tilasta_ja_tulevaisuudesta
- Kiilaskoski, Tomi 2014. Koulu on enemmän. Nuorisotyön ja koulun yhteistyön käytännöt, mahdollisuudet ja ongelmat. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura Verkkojulkaisuja 107 Viitattu 10.11.2021 https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/koulu_on_enemman.pdf
- Kiilakoski, Tomi & Honkatukia, Päivi 2018 (toim.). Miten tutkia nuoria ja nuorisotyötä. Tampere: Vastapaino

- Kirkkohallituksen päätös 137. Viitattu 3.4.2020 <https://evl.fi/plus/paatoksenteko/lainsaadanto/kirkon-saaduskokoelma/saaduskokoelma-nro-63/nro-137-kirkkohallituksen-paatos-nuorisotyönohjaajan-viran-haltijalta-ja-nuorisotyönohjaajan-tyota-paaasiallisena-tehtavaan-tekevalta-viranhaltijalta-vaadittavasta-tutkin-nosta?msclid=90913099c41711ec8137d15d7bb90e7c>
- Kirkkolaki. Viitattu 3.4.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931054?msclid=47e9222ec41611ec8e734d2668f097b5#O2L6P13>
- Kormilainen, Ville & Ahonen, Janne & Ijäs, Johannes 2016. Somempi seurakunta. Sosiaalisen median opas. Kirjapaja
- Kotimaa 2019a. Jokaiseen seurakuntaan tulee nuorten vaikuttajaryhmä alle 29-vuotiaille. Viitattu 31.3.2021. <https://www.kotimaa.fi/artikkeli/jokaiseen-seurakuntaan-tulee-nuorten-vaikuttajaryhma-alle-29-vuotiaille/>
- Kotimaa 2019b. Esitys eteni – seurakunnille suunnitellaan velvollisuutta perustaa nuorten vaikuttajaryhmiä. Viitattu 7.4.2021. <https://www.kotimaa.fi/artikkeli/esitys-eteni-seurakunnille-suunnitellaan-velvollisuutta-perustaa-nuorten-vaikuttajaryhmiä/>
- Kotimaa 2012. Hengellinen elämä verkossa- hanke Vuoden kristillinen mediateko. Viitattu 23.4.2021. <https://www.seurakuntalainen.fi/uutiset/hengellinen-elama-verkossa-hanke-vuoden-kristillinen-mediateko/>
- Kylmäkoski, Merja & Nieminen, Juha 2018. Blogikirjoitus: Yhteistyöverkosto toimii nuorisotyön pirstoutumista vastaan. Blogikirjoitus 28.11.2018. <https://www.humak.fi/blogit/yhteistyoverkosto-toimii-nuorisotyön-pirstoutumista-vastaan/>
- Kämäräinen, Ville 2018. Armo on sitä, että kukaan ei jää yksin- muuttuva nuoriso ja kirkon työ heidän kanssaan. Teoksessa Jarmo Kokkonen toim. Kirkon kasvatusta vuonna 2030 Kristillisen uskon välittymisen haasteita ja mahdollisuuksia. Kirkon tulevaisuus selonteko 2018. Suomen ev.-lut. kirkon julkaisuja 74. Kirkko ja toiminta. Helsinki: Kirkkohallitus, 90–99.
- LNK 2021. Nuoret kaipaavat turvallisia aikuisia. NettiSaappaan kävijämäärät nelinkertaistuivat viime vuonna. Uutinen 23.04.2021. Viitattu 27.4.2021. https://www.lastenjanuortenkeskus.fi/nettisaappaan-kavijamaarat-nelinkertaistuivat/?fbclid=IwAR2rtto2fPeZ1rIx-kIScF8ZII-yIVbMmAJ4nb3BAnXxD965i-T6Kns3k_jg
- Lauha, Heikki 2016. Nuorisotyö osana yhteiskunnan digitalisoitumista. Teoksessa Heikki Lauha & Suvi Tuominen (toim.) Kohti digitaalista nuorisotyötä. Helsinki: Verke, 19–24
- Lauha, Heikki & Tuominen, Suvi 2016a. Suuntaviivojen tausta. Teoksessa Heikki Lauha ja Suvi Tuominen toim. Kohti digitaalista nuorisotyötä. Helsinki: Verke, 9–11.
- Lauha, Heikki & Tuominen, Suvi 2016b. Tukea digitaalisen nuorisotyön kehittämissuunnitelman laatimiseen. Teoksessa Heikki Lauha ja Suvi Tuominen toim. Kohti digitaalista nuorisotyötä. Helsinki: Verke, 173–182.
- Lauha, Heikki & Tuominen, Suvi 2016c. Periaate 5. Työyhteisön osaamisesta pidetään huolta. Teoksessa Teoksessa Heikki Lauha ja Suvi Tuominen toim. Kohti digitaalista nuorisotyötä. Helsinki: Verke, 99-101.

- Lauha, Heikki 2019. Miksi tarvitsemme digitaalista nuorisotyötä? Teoksessa Heikki Lauha & Kati Nôlvak 2019 (toim.) Digitalisaatio ja nuorisotyö. Helsinki: Verke, 15–19.
- Lauha, Heikki & Nôlvak Kati (toim.) 2019. Digitalisaatio ja nuorisotyö. Helsinki: Verke.
- Lauha, Heikki 2020. Digiosaaminen. Verke Live. Viitattu 1.12.2021 <https://youtu.be/vEyi5Y5hbAs>
- Lauha, Heikki 2022. Keskustelumuistiinpano sähköpostikeskustelusta.
- Lindholm, Arto 2021. Tutkimuksellinen kehittämistyö. Tietoa toiminnan avulla. Verkkoluento 20.11.2021. Humak. Muistiinpano.
- Malkavaara, Mikko 2021. Kirkon nuorisotyön teologia. Teoksessa Helena Kauppila toim. Kasvu vapauteen. Nuorten rinnalla seurakunnassa. Helsinki: Kirjapaja, 203–248.
- Malm, Karla 2021. ”Parempi vaihtoehto kuin 80-luvun Suomi”? Nuorisotyön tekijät, paikat ja ympäristöt vuonna 2030. Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja, 119. Humak: Helsinki
- Malm, Karla 2021b. Nuorisotyön tulevaisuus: 10 havaintoa huomisesta. Viitattu 20.3.2022 <http://tulevanuoriso.humak.fi/2021/02/25/nuorisotyon-tulevaisuus-10-havaintoa-huomisesta/>
- Mediakasvatusseura 2020. Opas tasapainoiseen digiarkeen. Viitattu 2.3.2021. <https://mediakasvatus.fi/materiaali/opas-tasapainoiseen-digiarkeen/>
- Meriläinen, Mikko 2020. Kohti pelisivistystä; Nuorten digitaalinen pelaaminen ja pelihaitat kotien kasvatuskysymyksenä. Kasvatustieteellinen tiedekunta, Helsingin Yliopisto. Väitöskirja. Viitattu 1.2.2022 https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/309143/Merilainen_vaitoskirja.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- MLL 2020. Digihyvinvointi. Viitattu 3.4.2022 <https://www.nuortennetti.fi/netti-ja-media/digihyvinvointi/>
- MLL.FI 2021. Hyvinvointia digiajassa. Viitattu 15.3.2021. <https://www.mll.fi/vanhemmille/tietoa-lapsiperheen-elamasta/hyvinvointia-digiajassa/>
- MLL. Miten huolehdit lapsesi digihyvinvoinnista? -esite nuoren vanhemmalle. Viitattu 5.1.2021. https://cdn.mll.fi/prod/2020/05/18164742/ruutujen_lumo_digihyvinvointi_ylakouluikaiset_148x210_nettiin.pdf
- Moisala, Marja & Laine, Sofia 2021. Kohti vaikuttavaa verkkonuorisotyötä. Vaikuttavuuden mittaamisen nykytila ja tulevaisuuden visiot. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. XAMK: Mikkeli
- Munsterhjelm 2019. Jollei maallikoita johdeta paremmin, heitä ei pian ole. Teoksessa Laura Arikka ja Heikki Arikka toim. Hyvin johdettu kirkko. Visioita, haasteita, näkökulmia. Helsinki: Kirjapaja
- Nuori kirkko ry & Kirkkohallituksen kasvatus ja perheasiat – yksikkö 2019. Digitaalinen nuorisotyö kirkossa. Viitattu 3.3.2020. <https://www.lastenjanuortenkeskus.fi/wp-content/uploads/2020/06/Digitaalinen-nuorisoty%C3%B6-kirkossa-2019.pdf?msclkid=59c743a2c3f811eca0e0a3bd50bb76fc>

- Nuorisolaki. Viitattu 6.5.2022 <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20161285>
- Nurmi, Suvielise 2011. Johdanto. Teoksessa Suvielise Nurmi & Kaisa Rantala toim. Näyn ja kuulun. Lapsen etu ja osallisuus. Helsinki: LK-Kirjat & PTK- poikien ja tyttöjen keskus, 6–10.
- Nurmi, Suvielise & Rantala, Kaisa (toim.) 2011. Näyn ja kuulun. Lapsen etu ja osallisuus. Helsinki: LK-Kirjat & PTK- poikien ja tyttöjen keskus
- Nöjd, Taija 2015. Laatusia! Tuloksia! Katsaus nuorisotyön arviointiin. Viitattu 23.2.2022 https://www.nuorisokanuuna.fi/sites/default/files/materiaalipankki/2018-10/laatusia_58_uutta.pdf
- Porkka, Jouko & Ritokoski, Sami 2022. Miten korona on vaikuttanut kirkon kasvatus- ja nuorisotyöhön? Diak. Luentomustiinpano tutkimuspuheenvuorosta kirkon johtavien nuorisotyönohjaajien päivästä Turusta syksy 2021.
- Puusa, Anu & Juuti, Pauli toim.2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Gaudeamus
- Pyyhtiä, Tomi 2019. Digiajan johtajan käsikirja. Helsinki: BoD
- Pöyhönen, Timo 2019. Yhteisöjen kirkko. Lohja: Karas-Sana
- Ryynänen, Sanna & Rannikko, Anna 2021 (toim.). Tutkiva mielikuvitus. Luovat, osallistavat ja toiminnalliset tutkimusmenetelmät yhteiskuntatieteissä. Gaudeamus
- Rahja, Rauna & Helenius, Jenni 2021. Nuori ja media – 7 vinkkiä digiajan kasvattajalle. MLL Mediakasvatus lehtinen. Viitattu 5.1.2021. https://cdn.mll.fi/prod/2021/02/01103148/mll-nuori-ja-media_2021_www.pdf
- Suomen ev.lut. kirkko 2012. Aikuiset seurakuntalaisina kehittämissasiakirja. Viitattu 20.11.2020. https://evl.fi/documents/1327140/38205846/KH_aikuiset_PO_www_102018.pdf/26881cf7-b2df-46f4-6c7f-509b03bbdbd?t=1539609509000 Viitattu 20.11.2020
- Suomen ev.lut. kirkko 2020. Suomen evankelis- luterilaisen kirkon strategia vuoteen 2026. Viitattu 31.3.2021. <https://evl.fi/documents/1327140/52567038/Ev.lut.kirkko-strategia.pdf/9fb95410-78a0-6ace-a331-aa2c31b869c5?t=1600781363026>
- Syrjä, Sirpa 2021. Kirkkohallituksen kasvatus ja perheasiat asiantuntijalausunto kirkon nuorisotyönohjaajan tutkintouudistukseen liittyen. Puhelu muistiinpano, toukokuu 2021.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi
- Tuominen, Suvi 2020. Verke LIVE - Digitaalisen nuorisotyön suunnitelmallisuus ja johtaminen. Viitattu 3.4.2022 <https://youtu.be/YtOzljGSBgg>
- Uusikaupunki 2021. Tilastot. Viitattu 28.4.2021. <https://uusikaupunki.fi/kaupunki-ja-halinto/tietoa-uudestakaupungista/tilastot>

- Uudenkaupungin seurakunta 2018. Rohkeasti hyvän ja pyhän puolella. Strategia2018-2022. Viitattu 5.4.2020 https://www.uudenkaupunginseurakunta.fi/documents/1670839/18384128/Uudenkaupungin+seurakunta+2018-2022_strategia_UUSI_KORJATTU.pdf/28347e33-99a9-af4f-a1a1-99c85a10f9d9
- Valtiosneuvosto 2016. Digitalisaatio terveyden ja hyvinvoinnin tukena. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön digitalisaatiolinjaukset 2025. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön julkaisuja 2016:5. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75526/JUL2016-5-hallinnon-alan-ditalisaation-linjaukset-2025.pdf?msclid=20e26080c4d411ec972da0dc120dcc86>
- Valtioneuvosto 2020. Digitaidot ovat uusi kansalaistaito. Viitattu 12.2.2022. <https://valtioneuvosto.fi/en/-/10623/digitaidot-ovat-uusi-kansalaistaito-laaaja-kysely-selvittaa-suomalaisten-digitaitojen-tason?msclid=78a51029c4d711ec9c9db39b80e9bace0>
- Valtonen, Minna 2021. Nuorisotyön tekijät, paikat ja ympäristöt vuonna 2030 tutkimuksen taustasta. Teoksessa Karla Malm & Minna Valtonen & Julia Luukko 2021 Nuorisotyön tekijät, paikat ja ympäristöt vuonna 2030 tallenne. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Viitattu 8.4.2021. <https://www.youtube.com/watch?v=QIJ89NYCpiQ>
- Valtonen, Minna & Häkkinen, Tiina 2021. Nuorisotyön kentät ja ammatillaiset. Teoksessa Helena Kauppila toim. Kasvu vapauteen. Nuorten rinnalla seurakunnassa. Helsinki: Kirjapaja, 249–287.
- Verke 2019. Mitä nuorisotyön tulisi tietää? Havaintoja teknologisoituvasta maailmasta. Helsinki: Verke
- Verke 2020. Digitaalisen nuorisotyön suunnitelma auttoi siirtämään nuorisotyön nopeasti verkkoon. Blogi. Viitattu 23.3.2022 <https://www.verke.org/blogit/digitaalisen-nuorisotyön-suunnitelma-auttoi-siirtamaan-nuorisotyön-nopeasti-verkkoon/>
- Verke 2020b. Suunnitelmallisuus digitaalisessa nuorisotyössä. Verke live. Viitattu 10.12.2020 https://youtu.be/K9h07Zn_0ZY
- Verke 2021a. Nuorisotyön ammatillisen digiosaamisen kriteerit. Viitattu 20.11.2021 [7bade9e0-nuorisotyön-ammattillisen-digiosaamisen-kriteerit_verke.pdf](https://www.verke.org/uploads/2021/11/7bade9e0-nuorisotyön-ammattillisen-digiosaamisen-kriteerit_verke.pdf)
- Verke 2021b. Kunnallisen nuorisotyön digitalisaatio 2021. Viitattu 1.4.2022 https://www.verke.org/uploads/2021/12/b9f83b25-kunnallisen_nuorisotyön_digitalisaatio_tutkimusraportti_v3.pdf
- Verke 2021 c. Digitaalinen nuorisotyö. Viitattu 11.10.2021. <https://www.verke.org/verke/digitaalinen-nuorisotyö/?msclid=49f0c453c3f911eca39ced0bdd15aa70>
- Verke 2021d. Verkkonuorisotyön vaikuttavuustutkimuksen julkistustilaisuus. Viitattu 28.10.2021 <https://www.verke.org/tapahtumat/verkkonuorisotyön-vaikuttavuustutkimuksen-julkistustilaisuus/?msclid=068bfcd9c4e011ec8180be197ee3f13c>
- Verke 2021e. Nuorisotyön ammatillisen digiosaamisen työkalupakki. Viitattu 7.6.2021 <https://www.verke.org/julkaisut/nuorisotyön-ammattillisen-digiosaamisen-työkalupakki/>
- Viestintä Piritta 2020. Pohjamalli sosiaalisen median strategialle. Koulutusmateriaali. Hyvää työtä verkossa- kirkon webinaari. 7.10.2020 Sosiaalisen median strategia seurakunnassa. Kirkkohallitus.

LIITTEET

LIITE 1: Uudenkaupungin seurakunnan digityön aikajana.

TIEDOTTAJAN JA NUORISOTYÖNOHJAAJAN INSTAGRAM-KOULUTUS 2019

Suunnattu työyhteisölle ja päättäjille yhteisöllisemmän IG- työn tukemiseksi.

NUORTEN INFO- WHATSAPP-RYHMÄ 2019

Yleinen tiedotus- ja vuorovaikutuskanava.

NUORISOTYÖN FB-TILIN HALLINNOIMAT RYHMÄT POISTETAAN 2020

Lukuunottamatta nuorten ryhmä.

NUORISOTYÖN SPOTIFY-TILI 2020**NUORISOTYÖN DISCORD-TILI LUODAAN ISOSMIITTIÄ VARTEN 2020**

Jää aktiivisesta käytöstä, huonon käyttökokemuksen takia.

RIPPIKOULURYHMIEN YHTEINEN ETÄVANHEMPANILTA TEAMSISÄ 2020**NUORISOTYÖLLE TABLETTI JA KOLMIJALKA 2020**

(Tarvike+työntekijä)resurssit palvelevat sekä seurakunnan yleisistä (kirkot yms.)- että nuorisotyön omaa striimausta.

SRK:N VIMEO-TILI 2020**NUORISOTYÖN STRIIMAUKSIA, TALLENTEITA KIRKKOVUODEN TEEMOISTA 2020**

Palmusunnuntain pyhäkoulu, kohti pääsiäistä, ahdit

TEAMSIN ROOLI VAKINAISTUU 2020

(Tiedostojen säilöminen, sisäinen viestintä, palaverit).

Nuorisotyön ja kaupungin nuorisotoimen viestintä vahvistuu WhatsAppin lisäksi teamsiin.

Arkkihiippakunnan kasvatuksen - ja rippikoulutyön ryhmät.

SRK:N YOUTUBE-TILI 2020**QR-KOODEJA HYÖDYNNETÄÄN "ITSEPALVELURASTEILLA" 2020**

Kirkkopuistoihin rastiratoja ja keväällä 2021 visuaaliseen pääsiäisikkunaan liitetään QR-koodin kautta videotarina.

KOULUYHTEISTYÖTÄ TUETAAN DIGIKEINON 2020

Nauhoitetut- ja äänitetyt päivänavaukset ja koulukirkot.

ETÄRIPPIKOULURYHMÄ 2020

Myös muilla rippikouluryhmillä mahdollisuus rippikoulukortin etätyöskentelyihin.

**SYYSSTARTTIIN OSALLISTUMISTA 2020
TUETAAN VERKKONUORISOTYÖN KEINON**

Ugin seuriksella pidetty nuorten syysstarttiin mahdollistetaan osallistuminen myös etänä.

Ohjelma (kisat, leikit, laulut, infot ja hartaus) suunnitellaan huomioiden sekä livenä että etänä osallistuvat. Aiemmin vastaavaa on samana syksynä kokeiltu pienryhmissä nuorten hallituksen kokouksessa ja etärippikouluryhmässä.

SOMETYÖ KIRJATAAN TOIMINTASUUNNITELMAAN 2020

Yhdeksi nuorisotyön painopisteeksi vuodelle 2021

MEDIALEIRI (11-14V.) 2020

Perinteinen isojen sekaleiri tarjotaan teemaleirinä Yhteistyössä Tubekanava Ttilan päätoimittajan kanssa/ Lasten ja nuorten keskus (Evankelis-luterilaisten seurakuntien lasten ja nuorten palvelujärjestö).

10-SYNTTÄRIKUTSU & ILMOITTAUTUMINEN VERKKOVÄLITTEISESTI 2020**RIPPIKOULULAISTEN ITSEARVIOINTI MOBIILISTI 2020**

Valtakunnallinen itsearviointi otetaan käyttöön Uudenkaupungin seurakunnassa vuonna 2020.

NUORTEN HALLITUKSEN KOKOUSMUODOT MONINAISTUVAT 2020

Kokouksia pidetään livenä, etä ja hybridinä. Esityslistat etukäteen whatsappiin ja kokouksien muistiot julkisiksi seurakunnan kotisivuille.

REKRYPROSESSISSA PÄINOTETAAN SOMEOSAAMISTA 2020

Varmistetaan, että nuorisotiimissä on vähintään 1 työntekijä, jolle sometyö kuuluu vastualueeseen. Nuorisotyönohjaajan sijaisen työnkuvaan some, viestintä.

NUORTEN HALLITUS KUVAA ESITTELYVIDEON 2020**NUORTEN LAULAVAJOUKORTTI KUVATAAN 2020**

Toimitus sähköisesti ja tuotto hyväntekeväisyyteen.

KATRINA KORVAAMAAN PRIMEN. PRIMESTÄ LUOVUTAAN 2021

Muutos vaikuttaa sähköisiin kalentereihin, tilavarauksiin yms ja vaatii uuden työvälineen opettelua.

SÄHKÖINEN RIPPIKOULUKORTTI 2021**NUORTEN EDUSTUS KRISTILLISESSÄ ETÄ- MUSIIKKITAPAHTUMASSA 2021**

Uusi alku- etätahtuman kautta oltiin osallisia nuorten tapahtumassa omalta seurakuntakeskuksestään käsin. Yksi nuorista edusti Uudenkaupungin seurakuntaa seurakunnanvälisissä kilpailuissa.

RIPPIKOULUN TAPAAMISIA ETÄALUSTOILLA 2021**NUORISOTYÖLLE OMA MIKROFONI STRIIMAUKSIA VARTEN 2021****DIGITAALISUUS JA NUORET KYSELY SEURAKUNNAN NUORILLE 2021****NUORTEN IDEOINTI ILTA- NUORISOTYÖN KEHITTÄMISTÄ 2021**

Ideoina mm. Isosten yhdessä rakentaman leirin virikemateriaali Google Driveen "Digileiriapu, päivystävän isosen työnkuvaan someisosen vastuita, osallistavien Raamismateriaalien sijoittaminen Seppo.io-alustalle.

SEURAKUNNASTA NUORTEN EDUSTUS VERKKOTAPAHTUMISSA 2021

Valtakunnallinen nuorten tulevaisuusseminari Kirkko 2030. Seminaariin kutsuttiin vähintään kaksi konfirmoitua nuorta edustajaa jokaisesta seurakunnasta ja kristillisestä järjestöstä (Kirkkohallituksen Kasvatus ja perheasiat, Lasten ja nuorten keskus ry, Nuorten aikuisten vaikuttamisryhmä NAVI ja nuorten suunnitteluryhmä)
Kansainvälinen pääsiäsurssi (European Fellowship of Christian Youth)

SEPPO- OPPIMISPELIALUSTAN KÄYTTÖÖNOTTO RIPPIKOULUSSA 2021

Kirkkohallituksen maksama lisenssi seurakuntien käyttöön. Seppo io. pelillisyyssalusta mobiiliin oppimiseen.

NUORISOTIIMIN YHTEISKEHITTÄMISEN PAJAT 2021**NUORISOTIIMIN DIGITAALISEN NUORISOTYÖN KOULUTUS 2021**

Yhdessä kaupunki nuorisotoimen kanssa ja Verken toimesta.

SEURAKUNNAN STRIIMAUSVÄLINEISTÖ UUSITAAN 2021

Striimausten arvioidaan muodostuvan vakiintuneeksi käytännöksi seurakuntien toiminnassa.

LIITE 2: Kysely.

KYSELY

-Digitaalisuus ja nuoret

Tämä kysely on suunnattu Uudenkaupungin seurakunnan alueella asuville nuorille. Vastaamalla osallistut seurakunnan nuorisotyön kehittämiseen. Olemme kiinnostunuteita kuulemaan nuorten sometottumuksista ja -ideoista sekä saamaan palautetta digityöhömmme liittyen. Kyselyllä saatuja tietoja hyödynnetään Uudenkaupungin seurakunnan digitaalista nuorisotyötä käsittelevässä opinnäytetyössä. Kyselyt ja lisätiedot: Rose-Marie Virolainen 050 3634131 rose-marie.virolainen@evl.fi (<mailto:rose-marie.virolainen@evl.fi>).

* Pakollinen

TAUSTATIETOJA

1. Ikäni

- ☐ 18 tai vanhempi
- ☐ 17
- ☐ 16
- ☐ 15
- ☐ 14
- ☐ 13
- ☐ 12
- ☐ alle 12 v

2. Olen *

- ☐ tyttö
- ☐ poika
- ☐ muu

3. Asun *

- ☐ Kalannissa
- ☐ Lokalahdella
- ☐ Pyhämaassa
- ☐ Uudessakaupungissa
- ☐ Jossain muualla

4. Oletko osallistunut seurakunnan toimintaan ennen riparia (esim. kerhot, leirit, retket...)? *

- ☐ Kyllä
- ☐ En
- ☐ En osaa sanoa

5. Mitkä välineet sinulla on käytössäsi *

- ☐ Älypuhelin
- ☐ Älykello
- ☐ Tietokone
- ☐ Tabletti
- ☐ Ei mitään näistä

SOMEN KÄYTTÖ JA TOTTUMUKSET

6. Oletko saanut opastusta turvalliseen ja vastuulliseen median käyttöön?
(Valitse kaikki, jotka ovat kohdallasi oikein) *

- ☐ En ole missään
- ☐ Kotona
- ☐ Koulussa
- ☐ Harrastuksissa
- ☐ Nuokkarilla
- ☐ Seurakunnassa
- ☐ Jossain muualla
- ☐ En osaa sanoa

7. Oletko nähnyt tai kohdannut kiusaamista netissä? *

- ☐ Kyllä
- ☐ En
- ☐ En osaa sanoa

8. Mitä teet netissä useimmiten? *

9. Mitä näistä käytät?
(Merkitse kaikki, joita käytät) *

- ☐ Facebook
- ☐ Instagram
- ☐ Pinterest
- ☐ Snapchat
- ☐ Spotify
- ☐ Tiktok
- ☐ YouTube
- ☐ WhatsApp
- ☐ Jokin muu

10. Jos vastasit jokin muu, niin mikä?

11. Kuinka monilla somekanavilla olet aktiivisesti mukana? *

12. Kenen someiliä seuraat eniten? (Somevaikuttaja, julkisuuden henkilö, kaveri...) *

13. Miten etsit yleensä tietoa? (Esim. kirjasto, google, facebook, instagram, soitan puhelun...) *

14. Huomaatko jääväsi nettiin (some tai muu) pidemmäksi aikaa, kuin oli tarkoitus? *

- ☐ Kyllä usein
- ☐ Kyllä, joskus
- ☐ En

15. Onko perheessänne yhteisiä sopimuksia älylaitteiden tai tietokoneiden käytölle? *

- ☐ On
- ☐ Ei ole
- ☐ En osaa sanoa

16. Rippikoulussa kännykät jätetään yöksi kännykäparkkiin. Toimitaanko kotonasi näin? *

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei
- ☐ Joskus
- ☐ En osaa sano

17. Tiesitkö, että seurakunnan nuorten hallituksella on oma instagramtili @uginsrknuoret? *

- ☐ Kyllä
- ☐ En
- ☐ Kyllä ja seuraan sitä

SEURAKUNNAN TOIMINNAN KEHITTÄMINEN

18. Minulla on käytössäni (rippikoulun aikana) kännykkä, jolla voisin osallistua mobiilisti annettuihin yksittäisiin tehtäviin? *

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei
- ☐ Mahdollisesti

19. Minun on tarpeen tullen mahdollista osallistua (rippikoulu)tapaamisiin etäyhteyksin (Merkitse kaikki mahdolliset) *

- ☐ Tietokoneella
- ☐ Tabletilla
- ☐ Puhelimella
- ☐ Ei millään näistä

20. Onko sinulla mielestäsi riittävä osaaminen etätyöskentelyyn? *

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei
- ☐ En osaa sanoa

21. Merkkää ne somet, joissa seurakunta tavoittaisi nuoret mielestäsi parhaiten. *

- ☐ Facebook
- ☐ Instagram
- ☐ Spotify
- ☐ Snapchat
- ☐ Tiktok
- ☐ WhatsApp
- ☐ YouTube
- ☐ Jokin muu

22. Jos vastasit jokin muu, niin mikä?

23. Miten sinun olisi helpointa olla yhteyksissä seurakunnan nuorisotyöntekijöihin? *

- ☐ Soittamalla
- ☐ Tekstiviestillä
- ☐ Vieraillemalla toimistolla
- ☐ WhatsApp-viestillä
- ☐ Seurakunnan virallisessa somen kautta
- ☐ Seurakunnan nuorisotyön oman someprofiilin kautta
- ☐ Jotenkin muuten

24. Anna palautetta seurakunnan sometyöstä

(Seurakunnalla on tilit seuraavissa: Instagram, WhatsApp, YouTube, Facebook, Vimeo)

*

25. Tarjoamme nuorille mahdollisuuksia osallistua seurakuntamme digitaalisen nuorisotyön suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. *

- ☐ Haluaisin osallistua
- ☐ En halua osallistua
- ☐ En osaa sanoa

26. Jos vastasit edelliseen, että haluat osallistua. Jätä nimesi ja puhelinnumerosi, jotta voimme olla sinuun yhteydessä

27. Mikä seurakuntanuorten nykyisessä toiminnassa kiinnostaa sinua? *

- ☐ Pop-up tapahtumat
- ☐ Oloillat
- ☐ Retket
- ☐ Leirit
- ☐ Isostoiminta
- ☐ Saunaillat
- ☐ Leffaillat
- ☐ Nuorten hallitus
- ☐ Avartti
- ☐ Laulava joulukortti
- ☐ Kerhonohjaus
- ☐ Jokin muu
- ☐ Ei mikään

28. Jos vastasit jokin muu, niin mikä?

29. Kiinnostaisiko sinua seurakunnan IG Livet? *

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei
- ☐ En osaa sanoa

30. Valitse alta sinua kiinnostavat teemat, joita haluaisit käsitellä ja joista haluaisit kuulla lisää.

(Ehdotetut teemat poimittu rippikoulusuunnitelmasta IG-livejä ajatellen) *

- ☐ Ystävyyys ja ihmissuhteet
- ☐ Tulevaisuus ja toivo
- ☐ Elämän valinnat
- ☐ Kristittyinä arjessa
- ☐ Usko ja rukous
- ☐ Rippi ja sielunhoito
- ☐ Kärsimys ja kuolema
- ☐ Jeesuksen elämä ja opetukset
- ☐ Raamattu
- ☐ Synti ja armo
- ☐ Elämänarvot ja valinnat
- ☐ Vastuu luomakunnasta
- ☐ Seurustelu, avioliitto ja perhe
- ☐ Diakonia ja lähimmäisen rakkaus
- ☐ Lähetystyö
- ☐ Usko ja tiede
- ☐ En osaa sanoa
- ☐ Jokin muu

31. Jos vastasit jokin muu, niin mikä?

32. Kiinnostaisiko sinua seurakunnan järjestämät ETÄnuortenillat? *

- ☐ Kyllä
- ☐ Ehkä
- ☐ Ei
- ☐ En osaa sanoa

33. Mikä paikka olisi paras ETÄnuorten illoille? *

- ☐ Discord
- ☐ Teams
- ☐ Classroom
- ☐ Zoom
- ☐ Jokin muu

34. Jos vastasit jokin muu, niin mikä?

35. Vapaa sana. Mitä muuta haluaisit sanoa, onko jotain mitä ei osattu kysyä?

36. Kiitos! Se oli siinä!

Jos haluat, voit arvioida vielä tän kyselyn antamalla tähtiä :)

LIITE 3: Nuorisotyön tulevaisuuskuvat.

MINKÄLAISEN TULEVAISUUDEN HALUAMME?

Kuvaa Ugin srk:n nuorisotyö vuonna 2030

NUORISOTIIMI	NUORET
<ul style="list-style-type: none"> Kohtamista tavalla tai toisella Läsnäoloa Leirejä Elämyksiä Turvallisuus Imu (työnimi ja nuorille vetovoimaisuus) Rauhoittumista Rohkeasti hengellisyys ja usko Seurakunta =perhe/koti Yhteisö, Me Työhyvinvointi Avoimuus Dialogisuus Jatkuvuus Seurakunnan nuorisotyötä, ainutlaatuista Nuorten kanssa, nuoria kuunnellen Että seurakunnassa olis hyvä olla ja kiva Kohdataan ja arvostetaan niin nuoria kuin työkavereitakin Ollaan Jumalan rakkauden välkappaleena rohkeasti tässä maailmassa 	<ul style="list-style-type: none"> Nuorisotyö vuonna 2030 olisi aktiivista, eloisaa ja turvallista meininkiä. Digitaalisuus olisi myös aktiivisemmin läsnä seurakunnan työssä TikTok Instagram Facebook ja olisi myös #käytössä Lempeä, iloinen, yhtenäinen Tulee olemaan varmaan aika laajaa ja paljon nuoria mukana Pizza-ilta Herkku-ilta Leffa-ilta Rippileirit vetävät edelleen porukkaa. Nuorisotyöntekijät ovat helposti lähestyttäviä. Seurakunnan nuortentoimintaa ei nähdä "jeesussteluna" vaan yhdessäolona ja asioiden yhdessä pohtimisena. Jokainen saa olla sellainen kuin on Se olisi melko samanlaista kuin nyt. KORONAVIRUSTA EI OO ENÄÄN SILLOIN TOIVOTTAVASTI Monipuolista ja toiminnallisempaa (samanlaista kuin nyt). Nettisivuja voisi hieman muokata. Kuvia enemmän toiminnasta, aloitussivulle vieläkin enemmän. Haukharjaan reissuja Pappien tulee olla lähellä nuoria leireillä, mukana esim. iltaohjelmassa ja muussa sekä samassa linjassa nuorisohjaajan kanssa

LIITE 4: Benchmarkattavan kohteen hakua sosiaalisen median viestin kautta.

Digitaalinen nuorisotyö kirkossa- selvitys (Nuori kirkko ry & Kirkkohallitus 2019, 5) osoittaa, että ”suurimmassa osassa työyhteisöjä digitaaliselle nuorisotyölle ei ole asetettu tavoitteita”. Emme siis Uudessakaupungissa ole poikkeus, vaikka hyvää digityötä jo teemme. Selvityksen mukaan ”vaikuttaisi siltä, että strategiselle suunnittelutyölle ja näkökulmalle olisi selkeä tarve (2019, 23). Digityöhän ei ole muusta nuorisotyöstä irrallinen saareke. Miten kirkon nuorisotyössä ja paikallisseurakunnissa ylipäättään tehdään nuorisotyön strategista suunnittelua ja pitkäjänteistä kehittämistä? Nyt kiinnostaisi miten muualla seurakunnissa on...

Onko teidän seurakunnassanne - nuorisotyöllä omaa strategiaa?
- digitaalisen nuorisotyön strategiaa, - suuntaviivoja tai vaikka somesuunnitelmaa? (Jos on, voisiko sen laittaa jakoon ideoinnin pohjaksi?)

Entä

-Miten paljon tiimi/työntekijät osallistuvat toiminnan strategiseen suunnitteluun?
-Jos hyödynnätte seurakuntalaisten ja sidosryhmien osaamista ja vahvuuksia suunnitteluprosesseissa, miten teette sen?
-Mitä kaikkia toimintanne keskeisesti vaikuttavia alueellisia tai valtakunnallisia ohjelmia huomioitte organisaationne strategiaohjelmien lisäksi työnne suunnittelussa? Vai huomioitko?

Teen (Yhteisöpedagogi YAMK-) opinnäytetyötä seurakuntamme digitaalisen nuorisotyön kehittämiseen liittyen. Vähän arasti täällä aloitan keskustelua. Mutta jos täältä nousisi nuorisotyötä tekevien näkökulmia tai jopa keskustelua, niin lukisin ajatuksianne enemmän kuin mielelläni.

Yst- Rose-Marie Virolainen

Uudenkaupungin seurakunta

(opintovapaalla 30.4.2021 asti)

Liite 5: Tietosuojaseloste

Tietosuojaseloste – Opinnäytetyön tekeminen

Tämä on Uudenkaupungin seurakunnan tilaamaa opinnäytetyötä koskeva tietosuojaseloste (henkilötietolaki (523/99) 10§ ja 24 §).

1. Rekisterinpitäjä:

Uudenkaupungin seurakunta y-tunnus 2218660-0/ Koulukatu 6, 23500 Uusikaupunki
rose-marie.virolainen@evl.fi

2. Rekisterinnimi:

Digitaalisen nuorisotyön kehittämistä koskevan opinnäytetyön rekisteri.

3. Yhdyshenkilö rekisteriä koskevissa asioissa:

Opinnäytetyön tekijä Rose-Marie Virolainen rose-marie.virolainen@evl.fi

4. Henkilötietojen käsittelyn tarkoitus ja käsittelyperuste:

Henkilötietojen käsittelyn perusteena on kyselyyn osallistuneen suostumus ja kehittämistyön tekeminen. Henkilötietojen käsittelyn perusteena on digitaalisen nuorisotyön kehittämisestä kiinnostuneen nuoren kyselyn kautta tunnistaminen ja yhteiskehittämisen pajoihin kutsuminen. Henkilötietoja ei luovuteta eteenpäin muuhun seurakunnan toimintaan tai kolmansien osapuolien käyttöön. Henkilötietojen tarkoituksenmukaisen käsittelyn päättyessä tiedot anonymisoidaan.

5. Käsiteltävät henkilötiedot:

Opinnäytetyön tekijä kerää kyselyssä digitaalisen nuorisotyön kehittämisestä kiinnostuneiden nuorien nimen ja puhelinnumeron.

6. Tietolähteet:

Tietoja kerättiin kyselylomakkeen kautta.

7. Rekisterin suojauksen periaatteet ja tietoturva:

Rekisteriä käsitellään sähköisesti. Rekisterissä oleva tieto on tietokannassa, joka on suojattu salasanoilla ja muilla teknisillä keinoilla. Tietojen käsittely-, haku- ja selaamismahdollisuus on vain opinnäytetyön tekijällä.

8. Henkilötietojen säilytysaika:

Henkilötiedot säilytetään opinnäytetyön tekemisen ajan. Opinnäytetyön valmistumisen jälkeen henkilötiedot poistetaan.

9. Tarkastusoikeus ja oikeus vaatia tietojen korjaamista:

Rekisteröidyllä on oikeus saada rekisterinpitäjän vahvistus siitä, käsitelläänkö rekisteröidyn henkilötietoja vai ei. Jos rekisterinpitäjä käsittelee rekisteröidyn henkilötietoja, on rekisteröidyllä oikeus pyytää tiedot itseään koskevista rekisterinpitäjän käsittelemistä tiedoista. Rekisteröidyllä on oikeus vaatia, että rekisterinpitäjä oikaisee rekisteröityä koskevat epätarkat tai virheelliset henkilötiedot.

Rekisteröidyllä on oikeus tarvittaessa täydentää puutteelliset henkilötiedot toimittamalla lisäselvitys rekisterinpitäjälle. Mikäli henkilötietoja ei tarvita enää siihen tarkoitukseen, jota varten ne kerättiin tai joita varten niitä muutoin käsiteltiin, rekisteröity on peruuttanut suostumuksen, johon tietojen käsittely on perustunut, tai rekisterinpitäjä on käsitellyt henkilötietoja lainvastaisesti, rekisteröidyllä on oikeus saada häntä koskevat henkilötiedot poistettua rekisteristä.

Rekisteröidyllä on oikeus vaatia rekisterinpitäjää rajoittamaan henkilötietojen käsittelyä tietosuojasetuksen 18 artiklassa tarkemmin nimetyissä tapauksissa. Edellä mainittuja oikeuksia koskevat yhteydenotot tulee tehdä kirjallisesti ja toimittaa allekirjoitettuna osoitteeseen: Uudenkaupungin seurakunta/ Rose-Marie Virolainen/ Koulukatu 6, 23500 Uusikaupunki